

Zbirka medijskih objav

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE,
za obdobje 4. 6. 2019

Število objav: 11

Internet: 9

Tisk: 2

Spremljane teme:

Inženirska dejavnost, ...: 1

Inženirska zbornica ...: 0

Barbara Škraba Flis: 0

Gradbeni zakon: 2

Zakon o ... načrtovanju: 0

Zakon o ... arhitektih: 0

Gradbena parcela: 0

Evidenca stavbnih zemljišč: 0

Svetovni gradbeni forum 2019: 0

Gradbeništvo, graditev: 9

Internet	Naslov	Hiša na ključ: Samo za bogate?		
Zaporedna št. 1	Medij; Doseg	Zurnal24.si; 569.281, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 3. 6. 2019		
Stran v zbirki: 14	Avtor	K. M.		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...za izvedbo vsake faze posebej. Ne glede na to, za katero možnost se odloči, pa po gradbeni zakonodaji potrebuje projektanta, nadzornika in izvajalca, s katerimi podpiše pisne pogodbe o izvajanju nalog, ki jih za vsakega posebej predpisuje gradbeni zakon . Hiša na ključ brez zgubljanja časa Pogosto se graditelji sprašujejo, kaj je hiša...			

Internet	Naslov	Če nisi pri pravem koritu, ti ne pomaga niti denar		
Zaporedna št. 2	Medij; Doseg	Delo.si; 454.365, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 3. 6. 2019		
Stran v zbirki: 20	Avtor	Aljaž Vrabec		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Španiji iščejo rešilno bitko za beg iz humanitarne krize. Toda kdor je bil revež v Venezueli, ima tudi v Španiji največkrat na voljo le slabo plačana dela v gradbeništvu , gostinstvu in prostituciji. image Liverpoolov navijaški park v Madridu. FOTO: Aljaž Vrabec _____, image evropski parlament Foto...			

Internet	Naslov	Kompetenčni centri za razvoj kadrov že devet let spodbujajo razvoj podjetij in pospešujejo konkurenčnost slovenskega gospodarstva		
Zaporedna št. 3	Medij; Doseg	Delo.si; 454.365, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 3. 6. 2019		
Stran v zbirki: 22	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Partnerstva, ki so nastala znotraj kompetenčnih centrov, so prepoznala potrebe po razvoju ključnih kompetenc zaposlenih na področjih prehranske industrije, gradbeništva , krožnega gospodarstva, turizma, orodjarstva, logistike, kemije, elektroindustrije, računalništva, tovarn prihodnosti, komunale itd. Nabor ključnih kompetenc...			

Internet	Naslov	Kapsularna arhitektura		
Zaporedna št. 4	Medij; Doseg	Dnevnik.si; 283.341, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 3. 6. 2019		
Stran v zbirki: 26	Avtor	Mateja Panter		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji , Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...doma in po svetu. Je avtor več strokovnih knjig. Kot gostujoči strokovnjak sodeluje s tujimi ustanovami in od leta 2009 predava na Fakulteti za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo UM. Široko poznavanje in ukvarjanje s teorijo arhitekture dopolnjuje z načrtovanjem – s Polono Filipič sta leta 2004 ustanovila arhitekturni...			

Tisk	Naslov	Gradbeništvo s polno paro tudi letos		
Zaporedna št. 5	Medij; Doseg	Delo; 153.990, Slovenija	Stran: 9	Površina: 1.055 cm ²
	Rubrika, Datum	Gospodarstvo; 4. 6. 2019		
Stran v zbirki: 29	Avtor	Nejc Gole		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	... Gradbeništvo s polno paro tudi letos Največja gradbena podjetja Z najvišjimi prihodki Kolektorjeva gradbinca, CGP in Pomgrad - Gradijo se ceste, železnice in stavbe...			

Internet	Naslov	Obrtniki do kadrov tudi prek tehniških dni v osnovnih šolah		
Zaporedna št. 6	Medij; Doseg	Maribor24.si; 126.148, Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 3. 6. 2019		
Stran v zbirki: 31	Avtor	Uredništvo		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...V Podravju je trenutno največ potreb po kadrih v kovinarstvu, gradbeništvu in zdravstvu. Da bi prišla do ustreznih kadrov, podjetja nagovarjajo že osnovnošolce. Pri Območni obrtno-podjetniški zbornici Maribor so se v okviru...			

Internet	Naslov	Val tujih delavcev v Sloveniji: bomo spet priča izkoriščanju?		
Zaporedna št. 7	Medij; Doseg	Cekin.si; 120.324, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 3. 6. 2019		
Stran v zbirki: 34	Avtor	M. M. , STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...prišle v javnost – izkoriščanje, kršitve, neplačevanje... Takrat je bilo najhuje v gradbeništvu , kako pa je sedaj? Celovite statistike o kršitvah ni, izkoriščanje pa naj bi bilo še vedno intenzivno. Najhuje naj bi bilo še vedno v gradbeništvu . Država se je sedaj odločila, da znova na široko odpre vrata tujim delavcem, a je...			

Internet	Naslov	Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah - ZGD-1K (10. 5. 2019)		
Zaporedna št. 8	Medij; Doseg	Racunovodja.com; 76.466, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 3. 6. 2019		
Stran v zbirki: 61	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...nameni, npr., ko narava dejavnosti onemogoča stalno prisotnost na poslovnem naslovu (gre za dejavnosti, ki se opravljajo na terenu, npr. dejavnosti iz gradbeništva – vodne in elektro inštalacije, fasaderstvo, slikopleskarstvo, ipd.) ali v primeru, ko poslovni subjekt v večstanovanjski stavbi v skladu z zahtevami zakona,...			

Internet	Naslov	Hiša na ključ: Samo za bogate?		
Zaporedna št. 9	Medij; Doseg	Times.si; 61.010, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 3. 6. 2019		
Stran v zbirki: 71	Avtor	K. M.		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...za izvedbo vsake faze posebej. Ne glede na to, za katero možnost se odloči, pa po gradbeni zakonodaji potrebuje projektanta, nadzornika in izvajalca, s katerimi podpiše pisne pogodbe o izvajanju nalog, ki jih za vsakega posebej predpisuje gradbeni zakon . Hiša na ključ brez zgubljanja časa Pogosto se graditelji sprašujejo, kaj je hiša...			

Internet	Naslov	Kompetenčni centri za razvoj kadrov že devet let spodbujajo razvoj podjetij in pospešujejo konkurenčnost slovenskega gospodarstva		
Zaporedna št. 10	Medij; Doseg	Times.si; 61.010, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 3. 6. 2019		
Stran v zbirki: 73	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Partnerstva, ki so nastala znotraj kompetenčnih centrov, so prepoznala potrebe po razvoju ključnih kompetenc zaposlenih na področjih prehranske industrije, gradbeništva , krožnega gospodarstva, turizma, orodjarstva, logistike, kemije, elektroindustrije, računalništva, tovarn prihodnosti, komunale itd. Nabor ključnih kompetenc...			

Tisk	Naslov	Gospodarstvo bistveno boljše kot v drugih državah z evrom		
Zaporedna št. 11	Medij; Doseg	Primorski dnevnik; 11.000, Slovenija	Stran: 2	Površina: 164 cm ²
	Rubrika, Datum	Aktualno; 1. 6. 2019		
Stran v zbirki: 74	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...v Sloveniji zaposlenih 1.026.547 oseb oz. 25.798 več kot v prvem četrtletju 2018. Od tega se jih je polovica zaposlila v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu , živahnejše pa je bilo zaposlovanje v opazovanem obdobju tudi v prometu, trgovini ter strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih. Po dveh četrtletjih...			

Hiša na ključ: Samo za bogate?

AVTOR **K. M.**

PROFIMEDIA

O hišah na ključ se pogosto pogovarjamo kot o nečem, kar si lahko privoščijo zgolj bogati. Je res tako?

Gradnja hiše poteka v fazah, po definiciji jih je pet, in zadnji, peti gradbeni fazi lahko rečemo tudi hiša na ključ. Graditelj se lahko odloči tudi za tako imenovano hišo na delni ključ ali pa za zunaj

dokončano hišo. Ena od možnosti pa je tudi, da za vse gradbene faze skrbi sam, kar ne pomeni, da je samograditelj, le z izvajalci se sam dogovarja za izvedbo vsake faze posebej.

Ne glede na to, za katero možnost se odloči, pa po **gradbeni zakonodaji** potrebuje projektanta, nadzornika in izvajalca, s katerimi podpiše pisne pogodbe o izvajanju nalog, ki jih za vsakega posebej predpisuje **gradbeni zakon**.

Hiša na ključ brez zgubljanja časa

Pogosto se graditelji sprašujejo, kaj je hiša na ključ, saj ta ni formalno definirana, zato je največkrat stvar dogovora med graditeljem in tistim, s katerim se je ta dogovoril za takšno gradnjo. V primeru montažnih hiš je to proizvajalec hiše, podobno velja, če se odločimo denimo za sistem opazne gradnje z betonsko sredico, če pa zidamo klasično, se lahko dogovorimo z glavnim izvajalcem ali s projektantom, ki je lahko arhitekt ali gradbeni inženir.

NOVOGRADNJE

Zidana ali montažna hiša? Za in proti

Gradnja hiše na ključ običajno pomeni, da nam bo tisti, ki je to gradnjo prevzel, ključne hiše predal, ko bo gradnjo pripeljal skozi vseh pet gradbenih faz. Hiša bo zaključena

zunaj, tudi fasado bo imela izdelano, ter znotraj. Napeljane bodo vse potrebne inštalacije, tudi fine, med katere spada montaža vtičnic in stikal, vgrajena bodo vsa notranja vrata, izvedena sliko-pleskarska dela, položene talne, stenske in stropne zaključne obloge, tudi keramika v kopalnici ter vgrajena sanitarna oprema. Manjkala bodo le notranja oprema in svetila.

Pri hiši na ključ je običajno tudi to, da izvajalec pred predajo ključa preveri delovanje vseh vgrajenih sistemov, pri prevzemu pa se popišejo vse morebitne napake ali pomanjkljivosti, ki morajo biti odpravljene v roku, zapisanem v pogodbi.

Načrtovanje notranje opreme, njena vgradnja in končna ambientalna ureditev hiše ne spada v izvedbo hiše na ključ, a to ne pomeni, da se o tem ne moremo dogovoriti. Običajno to prevzamejo arhitekti, ki se ukvarjajo z notranjim dizajnom.

Največja prednost gradnje na ključ je zagotovo ta, da se z vsemi izvajalci, ki se zvrstijo med gradnjo, dogovarja in jih usklajuje ter tudi nadzoruje izvajalec, s katerim smo podpisali pogodbo o gradnji na ključ. Graditelju to prihrani veliko časa, pogosto pa tudi stresa, saj mu ni treba iskati izvajalcev, se z njimi pogajati, jih čakati in preganjati. Prednost je tudi, da se v

pogodbi zapiše, v kolikšnem času naj bi bila hiša končana, izvajalec pa se mora tega roka držati. V naprej so tudi predvideni vsi stroški, zato se precej lažje načrtuje finančna konstrukcija gradnje.

PROFIMEDIA

Pomanjkljivosti gradnje hiše na ključ

Pomanjkljivosti gradnje hiše na ključ pa se lahko pokažejo pri zaključnih notranjih delih, torej pri talnih oblogah, keramiki, kopalniški opremi, notranjih vratih. Izvajalci, ki nudijo storitev hiše na ključ, so običajno povezani s podizvajalci, ki ponujajo in

vgrajujejo naštetu opremo. S tem izvajalec tudi jamči za kakovost izvedbe. Je pa izbor opreme lahko nekoliko omejen, ali pa nam morda ne odgovarja njen cenovni razred. Poleg tega je treba vso opremo največkrat izbrati že v fazi načrtovanja hiše, kar je za marsikoga težko, a le tako lahko izvajalec jamči končno ceno, ki je dogovorjena v pogodbi. Seveda se graditelj lahko pri izbiri tudi premisli ali pa izbere drugo opremo, ki jo najde sam, vgradili pa jo bodo podizvajalci. Zavedati se mora le, da to lahko spremeni končno ceno hiše ali pa zaradi iskanja opreme in njene dobave podaljša čas gradnje.

Hiša na delni ključ prinaša več izzivov

Prav zaradi nekolikšne omejenosti pri zaključnih delih v notranjosti, se marsikateri graditelj odloči za gradnjo hiše na delni ključ, ki ji lahko rečemo četrta podaljšana faza. To pomeni, da graditelj prevzame hišo, ki je zunaj popolnoma končana, notri pa so izvedene grobe inštalacije, kar pomeni razvod vseh načrtovanih inštalacij po hiši, vgrajena bosta ogrevanje in prezračevanje, če ste se odločili zanj, izdelani bodo tlaki, torej estrihi, ometi notranjih sten. V to fazo spadajo še vsa krovsko-kleparska ter morebitna kamnoseška dela.

Za končno notranjo ureditev pa graditelj poskrbi sam. Izbrati mora talne, stropne in stenske obloge, keramiko, fin elektro-material, notranja vrata. Na eni strani je to lahko velik užitek, saj opremlja svoj novi dom, bolj je svoboden pri izbiri, potek opremljanja lahko prilagodi svojim finančnim zmožnostim, to je lahko postopno, v daljšem časovnem obdobju.

Lahko pa je tudi stres, če težko najde kakovostne izvajalce, ki se ne držijo dogovorjenih rokov, se izgovarjajo in podobno. Zato zaključevanje hiše lahko zahteva precej več časa, kot je graditelj načrtoval, in običajno tudi živcev, kot pri hiši na ključ.

Zunaj zaključena hiša je tretja podaljšana gradbena faza

Marsikdo se odloči, da bo izvedbo hiše naročil do tretje podaljšane gradbene faze, kar pomeni, da bo ta zunaj končana. Vgrajena bodo okna in vhodna vrata, izdelana bo streha, vgrajena vsa toplotna izolacija na zunanjem ovoju, narejen bo zaključni fasadni sloj. Od tu naprej pa je graditelj prepuščen sam sebi. Dogovoriti se mora za izvedbo vodovodnih in elektro inštalacij, komunalnih priključkov, vgradnjo ogrevalnega in prezračevalnega sistema, izvedbo tlakov, notranjih ometov. To je faza, v kateri so pri gradnji še vedno prisotni projektant,

glavni izvajalec in nadzornik, kar pomeni, da mora biti graditelj usklajen z njimi.

Vsa dela, za katera izvajalce graditelj izbira sam, morajo biti izvedena v skladu s projektno dokumentacijo, o njihovi izvedbi pa morajo biti obveščeni projektant, glavni izvajalec in nadzornik, s katerimi je graditelj podpisal pogodbe še pred začetkom gradnje. Nadzornik bo pregledal bistvena izvedena dela, projektant bo po zaključku četrte podaljšane gradbene faze moral na podlagi izvedenih del pripraviti projektno dokumentacijo izvedbenih del, glavni izvajalec pa dokazilo o zanesljivosti objekta. Vsi trije na koncu podpišejo dokumentacijo, ki jo graditelj potrebuje za pridobitev uporabnega dovoljenja, ta je podlaga za hišno številko in vpis hiše v kataster stavb in zemljiško knjigo.

PRODAJA NEPREMIČNIN

Država uvedla nove zahteve za tiste, ki prodajajo nepremičnine. To je sledilo

V praksi to pomeni, da je graditelj najprej sklenil pogodbo o izvedbi del z enim izvajalcem, ki je v tem primeru gradnjo pripeljal do tretje podaljšane gradbene faze. To je glavni izvajalec, ki je zadolžen za pripravo dokazila o zanesljivosti objekta. V nadaljevanju pa je graditelj izbral še več

drugih izvajalcev, med drugim za izvedbo ogrevalnega sistema, izvedbo prezračevalnega sistema, elektro inštalacij. Z vsakim od njih mora skleniti pisno pogodbo, ob zaključku del pa morajo vsi izdelati dokazila o zanesljivosti objekta za opravljena dela. Skupaj morajo vsa dokazila prikazovati, da objekt glede na namen, zmogljivost, velikost, vplive izpolnjuje zahteve, predpisane v **gradbenem zakonu**.

O gradnji na ključ je vredno razmisliti

Prej ko se graditelj v poteku gradnje odloči, da bo izbiro izvajalcev in njihovo koordinacijo prevzel sam, več dela in bremena si naloži na svoja pleča. To od njega zahteva veliko več časa, angažiranosti, pogosto je prisoten tudi stres.

Zaradi bolj stroge zakonodaje, ki zahteva uporabno dovoljenje, je zdaj zaključna dokumentacija, ki se ji je prej marsikateri graditelj izognil, obvezna. To za sabo potegne še večjo odgovornost graditelja. Predvsem pri klasično grajenih hišah je bila pogosta praksa, da je graditelj veliko del opravil sam ali s pomočjo prijateljev, znancev, sorodnikov. Tudi zdaj to ni prepovedano, vprašanje pa je, kako mu bodo denimo sosed, ki je napeljal elektriko, izdal dokazilo o zanesljivosti. Prav tako mu bo to dokazilo težko izdal obrtnik, ki je dela izvedel brez računa,

kar je bila in je še pogosta praksa. Graditelj zdaj težko privarčuje pri izvedbi del, hkrati pa za izdelke, ki jih kupi sam, plača 22-odstotni DDV, če sodeluje z izvajalcem, ki bo izdal račun, pa le 9,5-odstotnega.

GRADNJA HIŠE

Samograditeljstvu je v resnici odklenkalo

Tudi glavni izvajalec in nadzornik, s katerima mora imeti graditelj sklenjeno pogodbo, ne glede na to, koliko dela bo opravil sam, razen če gre za samograditeljstvo, ne bosta z lahkoto podpisala zaključne dokumentacije, če za vsa izvedena dela ni dokazil o zanesljivosti. Oba namreč s podpisom jamčita, da je gradnja skladna s predpisi, in sta kazensko odgovorna, če ni tako.

Vprašanje je tudi, ali se je graditelj z vsakim izvajalcem uspel dogovoriti za najboljšo ceno, saj na trgu nastopa sam. V primerjavi s tem izvajalci in projektni biroji, ki ponujajo storitev izvedbe na ključ ali vsaj delni ključ, na trgu za posamezne izdelke in gradbene materiale zaradi stalnega sodelovanja z izbranimi izvajalci dosežejo nižje cene, hkrati pa poskrbijo za vso potrebno dokumentacijo ob zaključku del, za odpravo

morebitnih napak ter jamčijo za kakovost vgrajene opreme in izvedenih del.

Več o gradnji in obnovi lahko najdete [tukaj](#).

[OD NAŠEGA POROČEVALCA IZ MADRIDA](#) | [MADRID](#) | [LIGA PRVAKOV](#) | [LIVERPOOL](#) | [EVROPA OD BLIZU](#)

Če nisi pri pravem koritu, ti ne pomaga niti denar

Na finalu lige prvakov ni bilo nobenih izgredov, domačini pa imajo že nekaj let precej drugačne težave - visoke najemnine.

Objavljeno
03. junij 2019 06.00

Posodobljeno
03. junij 2019 06.00

Navijaških izgredov ni bilo, saj so se privrženci Tottenhama in Liverpola lepo razumeli. FOTO: Aljaž Vrabec

Aljaž Vrabec

Angleški naval je za seboj pustil smeti v navijaških parkih in kakšen razbit kozarec v lokalih več kot sicer, a Madridčani so vse pospravili že do naslednjega jutra. Privrženci Tottenhama in Liverpoola so se obnašali lepše od vseh napovedi, kako znajo samo razgrajati, razbijati in uničevati, zato v bližini navijaških parkov ni bil zaprt prav noben lokal.

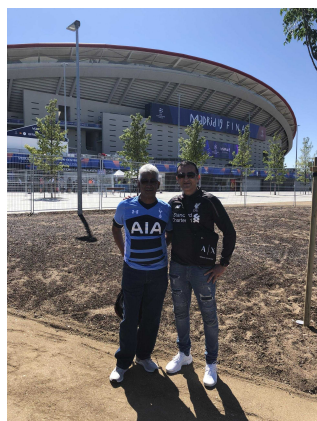
Preberite še

[Je Liverpool res imel lahko in dolgačasno delo?](#)

[Liverpool šestič evropski prvak. Kloppu končno zadoščenje](#)

[V Madridu se bojijo samo izgovorov in terorizma](#)

»I need a ticket,« je bil skoraj tako pogost napis v rokah navijačev kot zastave Liverpoola in Tottenhama. Iskalci vstopnic na črnem trgu se niso pustili fotografirati, a vseeno so tudi novinarje spraševali, ali jim prepustijo svojo akreditacijo. »Dam ti dva tisoč evrov,« je bila skoraj vedno prva ponudba, torej je jasno, da so bili za dragoceno vstopnico pripravljeni plačati še precej več.

Siva Naidoo in Dae Parekh iz Južne Afrike. Prvi navija za Liverpool, drugi za Tottenham. FOTO: Aljaž Vrabec

Dva tisoč evrov sta za karto ponujala tudi **Dae Parekh** in **Siva Naidoo** iz Južne Afrike. Prvi navija za Liverpool, drugi za Tottenham, kot dobra prijatelja pa nista želela izpustiti priložnosti za odhod v Madrid. Čeprav nimata denarnih težav in sta si brez težav organizirala potovanje v Španijo, denar vsega vseeno ne more priskrbeti, vsaj ne, če nisi pri pravem koritu pri deljenju vstopnic za finale lige prvakov. »Isčeva in povprašujeva, toda prodajalca ne najdeva. Bi mi morda ti prodal akreditacijo?« je na pol v šali na pol vprašal Dae iz Pratorie, toda takšen dogovor v nobenem primeru ne bi prišel v poštev, saj bi se vsi znašli v težavah (pristali bi na Uefini črni listi), finala pa ne bi videl nihče od nas.

Več sreča je imela tričlanska družina iz Liverpoola, a kaj ko so preko žreba kart za Liverpoolove navijače prejeli samo eno vstopnico. »Rad bi dobil vsaj še eno, da grava na tekmo skupaj s sinom,« je rekel oče James. »Če je ne bomo dobili, potem bo šel na tekmo samo sin, midva z ženo pa bova gledala finale v lokalu,« je pristavil.

Vstopnice za finale lige prvakov so bile najbolj zaželena stvar v Madridu. FOTO: Aljaž Vrabec

EVROPA OD BLIZU

V seriji [Evropa od blizu](#) bomo do septembra v časniku *Delo* in na spletni strani delo.si z reportažami iz držav članic EU prikazovali in analizirali primere evropskega povezovanja.

Preberite še:

[Grčija: Zelena sredozemska izjema, ki bo morala postati pravilo](#)

[Bolgarija: »Počakaj me pri Bowieju«](#)

[Severna Irsko: Prihodnost je talka preteklosti](#)

[Romunija: V Karpatih, od koder prihajata risa Goru in Doru](#)

Jürgen Klinsmann je priljubljen tudi med navijači Tottenhama. FOTO: Aljaž Vrabec

Tapasi kot po tekočem traku

Nekaj sitnosti so imeli tudi navijači z vstopnico, ker so se morali prerivati na podzemni železnici in avtobusih od središča mesta do Atleticovega stadiona na obrobju Madrida. Veliko prijetneje je bilo lani v Kijevu ali predlani v Cardiffu, kjer sta stadiona skoraj v središču mesta, zato so se navijači iz barov in gostilne samo lagodno sprehodili do vhoda na tribuno.

»I need a ticket,« je bil skoraj takoj pogost napis v rokah navijačev kot zastave Liverpoola in Tottenhama.

Ampak ob vseh drobnih težavah je bilo tokrat precej več priložnosti za užitek. Madridsko življenje dolgo v noč je del tradicije že med domačini, saj se tudi starejši občani odpravijo z družinskimi člani in prijatelji na kozarec vina, piva ali tinta de verana, zraven pa natakariji kot po tekočem traku na mizo nosijo tapase s pršutom, sirom, krompirjevimi pitami, školjkami, čipsom, hobotnico, klobasami ... Si torej tuji obiskovalci sploh lahko želijo še kaj lepšega, še posebno, ker so tudi cene nižje kot na Otoku? In še hrana je – roko na srce – v Španiji precej okusnejša.

Claudia in Alberto

Čeprav živahno dogajanje v središču mesta nudi obilo kulinarčne ponudbe z vseh koncev sveta, ob povečanem turističnem obisku pa je tudi vse več ponudbe turističnih stanovanj, davek v zameno plačujejo domačini zaradi enormnih najemnin.

El Pais poroča, da v nekaterih madridskih predelih prebiva zgolj še deset odstotkov nekdanjih prebivalcev, cene najemnin pa so v zadnjih treh letih narasle za 37 odstotkov. Pravega nadzora ni, zato nihče ne ve, koliko stanovanj v Madridu oddajajo v turistične namene; ocene se sicer gibljejo med deset in petnajst tisoč turističnih stanovanj.

Kljub temu si dobiček razdeli le peščica, kajti glavni ponudniki imajo v lasti več turističnih stanovanj, nekateri kar celotne stolpnice. Najvplivnejše je podjetje Friendly Rentals s kar dvesto turističnimi stanovanji v širšem madridskem okolišu, toda na platformah za oddajo turističnih stanovanj ne boste zasledili nobenih podjetniških oznak, saj se skrivajo za tradicionalnimi španskimi imeni Claudia, Alberto, Leticia, Fernando ...

Madrid je bil obarvan v rdeče. V špansko prestolnico je prišlo vsaj 50 tisoč Liverpoolovih navijačev. FOTO: AFP

Nihče med njimi vam potem ne bo odprl svojih vrat, ampak vas bo pričakal nekdo od njihovih »znancev« (beri: slabo plačanih uslužbencev podjetja, ki skrbijo za stanovanja), saj bosta »Claudia« ali »Alberto« tik pred vašim prihodom prijazno sporočilo, kako sta morala na nujno službeno pot v tujino.

³⁷

odstotkov so višje najemnine v Madridu kot pred tremi leti. Domačini se zato izseljujejo na obrobje mesta.

Vse več je tudi Venezuelcev

Domačini v zadnjih mesecih opažajo tudi trend, da je v Madridu vse več priseljencev iz Venezuele. Teh je trenutno okoli 43 tisoč, kar je za 29 tisoč več kot leta 2015. Po podatkih *El Munda* je med priseljenci v Madridu največ Romunov (191.000), sledijo Maročani (81.000), Kitajci (62.000), Kolumbijci (49.000), nato pa so na petem mestu že Venezuelci. Ampak ta statistika je precej varljiva, saj imajo mnogi priseljenci iz Latinske Amerike špansko državljanstvo, zato je rojenih v Ekvadorju, Kolumbiji in Venezueli mnogo več, kot jih zana uradna statistika madridskega prebivalstva.

In če so sprva prihajali predvsem premožni Venezuelci (tako pripačani opozicije kot tudi državnega režima), v zadnjih mesecih vse bolj množino prihajajo tudi revnejši ljudje, ki preko družinskih povezav v Španiji iščejo rešilno bitko za beg iz humanitarne krize. Toda kdor je bil revež v Venezueli, ima tudi v Španiji največkrat na voljo le slabo plačana dela v **gradbeništvu**, gostinstvu in prostituciji.

Liverpoolov navijaški park v Madridu. FOTO: Aljaž Vrabec

stališča.

Objavo je podprl evropski parlament, ki pa ni bil vključen v pripravo vsebine in ne odgovarja za predstavljene informacije in

evropski parlament Foto Ep

PREDSTAVITVENA INFORMACIJA

Kompetenčni centri za razvoj kadrov že devet let spodbujajo razvoj podjetij in pospešujejo konkurenčnost slovenskega gospodarstva

Podjetja znotraj sorodnih področij delovanja pogosto prepoznajo potrebo po razvoju zelo specifičnih kompetenc, ki bi jih njihovi zaposleni potrebovali pri opravljanju svojega dela.

Objavljeno
03. junij 2019 10.25

Posodobljeno
03. junij 2019 10.26

V program KOC je bilo vključenih več kot 300 podjetij, ki so svojim zaposlenim omogočila 35.758 udeležb v različnih programih usposabljanj. Foto: KOC

Promo Delo

Tako je nastal program Kompetenčni centri za razvoj kadrov (KOC), s pomočjo katerega se slovenska podjetja povezujejo v partnerstva za strateški razvoj kadrov. To je pomemben vir sofinanciranja oz. spodbuda delodajalcem, da vidijo v razvoju zaposlenih strateško orodje za doseganje boljših poslovnih rezultatov.

Program KOC 2.0 je v letih 2017–2019 z dobrimi 4 milijoni evrov podprl 17 kompetenčnih centrov. Vključenih je bilo več kot 300 podjetij, ki so svojim zaposlenim omogočila 35.758 udeležb v različnih programih usposabljanj. Kmalu pa bo objavljen nov razpis, na katerem bodo spet na voljo sredstva za razvoj in usposabljanje zaposlenih.

Glavna naloga kompetenčnih centrov je usposabljanje zaposlenih v podjetjih, ki so vključena v posamezni kompetenčni center glede na področje dejavnosti. Tako omogočajo dodatno vlaganje v usposabljanje zaposlenih, spodbujajo razvojne spremembe v podjetjih ter krepijo mreženje in povezovanje podjetij. S tem neposredno prispevajo k dvigu konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in izboljšanju položaja zaposlenih na trgu dela.

Partnerstva, ki so nastala znotraj kompetenčnih centrov, so prepoznala potrebe po razvoju ključnih kompetenc zaposlenih na področjih prehranske industrije, **gradbeništva**, krožnega gospodarstva, turizma, orodjarstva, logistike, kemije, elektroindustrije, računalništva, tovarn prihodnosti, komunale itd. Nabor ključnih kompetenc pa je tudi dragoceno izhodišče pri določanju potreb in usmeritev razvoja sistema poklicnega in strokovnega izobraževanja.

Od leta 2010, odkar **Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije** program izvaja, do danes je bilo vzpostavljenih 36 uspešnih kompetenčnih centrov za razvoj kadrov. Zanje sta 13 milijonov evrov prispevala Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Podjetja vabimo, da se začnejo povezovati in usklajevati, da bodo pripravljena na objavo Javnega razpisa za sofinanciranje vzpostavitve in delovanja kompetenčnih centrov za razvoj kadrov v obdobju 2019–2022, ki bo objavljen kmalu.

Junija bosta organizirani tudi dve **informativni delavnici**, na katerih boste izvedeli več o razpisu. Vse informacije redno objavljamo na spletni strani www.srips-rs.si.

Javni štipendijski, razvojni,
invalidski in preživninski
sklad Republike Slovenije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Foto: KOC

Program Kompetenčni centri za razvoj kadrov sofinancirata Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Evropska unija iz **Evropskega socialnega sklada**.

Dnevnik.si

ARHITEKTURA

Mateja Panter

3. junij 2019

3. junij 2019 5:45

Kapsularna arhitektura

Peter Šenk je arhitekt, ki na teoretskem in umetniškem polju s sodelavci redefinira ustvarjanje bivalnih enot.

Kapsularni stolp Nakagin, Tokio, Kišo Kurokava, 1972 (Foto: Peter

Arhitekt dr. **Peter Šenk** je letos za knjigo v angleščini, znanstveno monografijo s področja arhitekturne zgodovine in teorije Capsules: Typology of other architecture, prejel Plečnikovo medaljo za strokovno publicistiko. Strokovna žirija je uvodoma v obrazložitvi med drugim zapisala: »Knjiga je teoretično delo iz arhitekture, ki zaradi obravnavane teme ter načina njene predstavitve naslavlja bralce mednarodnega prostora in tako premika standardno mejo, da arhitekturna publicistika slovenskih avtorjev v večini obravnava le slovensko arhitekturno

NAJNOVEJŠE

Čeha na Čamlangu, jeti pod Makalujem

4 min

Katera je prava plat?

19 min

Borut Pahor o tem da mora oddaja Pričevalci ostati na TV Slovenija

34 min

Kapsularna arhitektura

49 min

Drama Festival: Mladi so kapital, stari so svinje

1 ura

Uroš Zupan, pesnik in esejist: Med fino mehaniko in sladko prevaro uma

1 ura

Za večjo življenjsko moč

1 ura

Junake bo bodrila družina olimpijcev

1 ura

Izšla monografija o Hlapcih

2 uri

Gurka kot za stavo osvaja osemstisočake

2 uri

Vse objave

produkcijo, dela slovenskih arhitektov ter tako vsebinsko ostaja le v slovenskem nacionalnem okviru.« Knjiga črpa iz svetovne dediščine šestdesetih let prejšnjega stoletja in vključuje tudi primere sodobnih kapsul slovenskih arhitektov in umetnikov, ki jim uvrstitev v angleški prevod knjige pomeni dodatno referenco.

Razmislek o načinih sodobnega bivanja

Gre za knjigo, katere specifična tema predstavlja kritični pregled razvoja kapsularne arhitekture v 20. stoletju v svetu, njene vplive na današnjo arhitekturno produkcijo ter prikaže izbrane in najpomembnejše primere minimalne bivalne enote, kapsule. Tema je v slovenskem prostoru aktualna, a vendar preveč ozka, da bi dosegla širok krog bralcev, zato je delo ugledalo luč sveta v angleščini. Aktualnost se kaže prav v razmisleku o načinih sodobnega bivanja človeka kot globalnega nomada, številnih množičnih migracijah in navsezadnje o trajnostnem razvoju, skrbi za planet in kritičnem pogledu na sodobne grajene strukture. Predstavlja pomemben prispevek na tem področju in tudi nujno branje za vse, ki se ukvarjajo z urejanjem prostora in družbenimi spremembami.

Doc. dr. Peter Šenk je diplomiral na Fakulteti za arhitekturo UL in po nekajletni praksi študij nadaljeval na Berlage Institute v Rotterdamu. Nato je doktoriral na Fakulteti za humanistične študije UP s področja filozofije in teorije vizualne kulture. Že v času študija na Nizozemskem ga je zanimala tema kapsularne arhitekture. Sodeloval je z **Emilom Hrvatinom** oziroma **Janezom Janšo** pri pripravi projekta FWC (First World Camp, 2004). V projektu Begunska taborišča za državljane prvega sveta se je ukvarjal z umetniškim raziskovanjem demilitarizacije izoliranih skupnosti. Raziskave so se osredotočale na begunska taborišča, nakupovalna in turistična središča, zaprte skupnosti in druge oblike kapsularnosti.

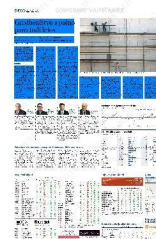
Avtor je objavil več prispevkov s področij arhitekture, urbanizma in vizualne kulture, vodil je več domačih in mednarodnih delavnic ter s svojimi deli sodeloval na razstavah doma in po svetu. Je avtor več strokovnih knjig. Kot gostujoči strokovnjak sodeluje s tujimi ustanovami in od leta 2009 predava na Fakulteti za **gradbeništvo**, prometno **inženirstvo** in arhitekturo UM. Široko poznavanje in ukvarjanje s teorijo arhitekture dopolnjuje z načrtovanjem – s **Polono Filipič** sta leta 2004 ustanovila arhitekturni Studio Stratum, v okviru katerega so izvedli več projektov. Širše znan je razstavno-prodajni objekt v Koncertni dvorani v Postojnski jami (avtorji: Peter Šenk, Polona Filipič, Grega Tramte in Marko Pretnar).

Arhitektura odpora

Nagrajena knjiga obravnava arhitekturno, oblikovalsko in urbanistično tipologijo kapsule, ki je redefinirala koncept osnovnega gradnika arhitekture – gradnik je tako lahko tudi enofunkcijska ali minimalna bivalna enota. Radikalna arhitektura, arhitektura odpora, druga in drugačna arhitektura za modernega človeka je skušala in skuša ponuditi alternative rešitve za boljši svet. Peter Šenk pojasnjuje: »Predstavljena je razvojno v kontinuiteti modernega gibanja, skozi njegovo revizionistično kritiko, s pionirskimi primeri in s primeri iz neposredne sodobnosti. Tipologija kapsule je opredeljena tudi kot arhitektura odpora s potencialom za iskanje druge arhitekture v sodobnosti. Koncept kapsule ima kot sestavni element arhitekture, pa tudi kot prostorski element, generativni potencial arhitekture osebnega prostora za posameznika, kar nas prisili tudi v premislek o naših življenjskih in bivalnih pogojih.«

Monografija *Capsules: Typology of Other Architecture*, ki je izšla pri mednarodni založbi Routledge, je prevod in priredba knjige *Kapsula: tipologija druge arhitekture*, ki je 2015 izšla pri založbi ZRC v zbirki *Teoretska praksa arhitekture*.

Izdaja v angleškem jeziku je glede na izvirnik v slovenščini prirejena za anglofonsko bralstvo, dopolnjena z dodatnimi referencami, novejšimi primeri in dodatnim grafičnim gradivom. Ta nestandardna knjiga, študija fenomena kapsule, ki je že doživela pozitivne odzive v mednarodnih strokovnih krogih, je zanimiva za vse, ki se vsaj malo ukvarjajo s prihodnostjo in si upajo sanjati.

Gradbeništvo s polno paro tudi letos

Največja gradbena podjetja Z najvišjimi prihodki
Kolektorjeva gradbinca, CGP in Pomgrad – Gradijo se ceste, železnice in stavbe

LJUBLJANA – Novomeški CGP, murskosoboški Pomgrad in Kolektorjeva gradbinca so največja gradbena podjetja v državi. Po lanskem uspešnem letu za **gradbeništvo** to močno raste tudi letos. Težave pa so pomanjkanje kadrov, podražitev materiala in dolgoročno še vedno nepredvidljiv obseg projektov.

NEJC GOLE

Čisti prihodki slovenskih podjetij v **gradbeništvu** so lani narasli za 21,7 odstotka, na 4,9 milijarde evrov (za primerjavo; v pregretem letu 2008 so SCT, Primorje, Vegrad in drugi ustvarili 7,7 milijarde evrov prometa), neto čisti dobiček pa se je povečal za 92 odstotkov, na 157 milijonov evrov.

Promet so povečale vse družbe z lestvice 15 največjih gradbenih podjetij v državi, razen Telekomovega GVO. Največjo rast so ustvarili GH holding, ki je prihodke povečal za 94 odstotkov, Gorenjska gradbena družba (za 62 odstotkov) in avstrijski Strabag (za 58 odstotkov).

Trojica največjih

Največje družbe iz panoge **gradbeništva** so CGP s 160,2 milijona evrov prihodkov lani, Pomgrad s 149,9 milijona evrov ter Kolektor Koling s 123,3 milijona evrov in Kolektor CPG s 120,1 milijona evrov prihodkov.

Če bi združili prihodke obeh Kolektorjevih gradbincev – Kolektor Koling je namreč lastnik novogoriškega Kolektorja CPG –, bi prihodki presegli 243 milijonov evrov, obe družbi sta tudi poslovali z več kot tremi milijoni evrov čistega dobička. V skupini Kolektor **gradbeništvo** rast prihodkov pripisujejo predvsem ugodnim vremenskim razmeram in obsegu gradbenih del. »Namreč, na železniški infrastrukturi se pospešeno izvajajo obsežne nadgradnje in obnove. Obenem pa dela zelo intenzivno potekajo tudi na

projektih visokogradnje, tako kot tudi vzdrževalna dela na cestah, ki jih je država zadnja leta zanemarljalo,« je pojasnil direktor strateške prodaje Marko Trampuž.

Za letos pričakuje, da bo poslovanje primerljivo z lanskim, saj povpraševanje po gradbenih delih kljub napovedovanju nove finančne krize ostaja. Zdaj dokončujejo tovarno medicinskih elastomerov Lonstroff v Logatcu in nadaljujejo gradnjo tehnološkega središča Eles v BERICEVEM. Delajo na železnici Rimske Toplice–Celje ter na železniškem dostopu v Luko Reka, dokončujejo sanacijo viadukta Ravbarkomanda, gradijo dostopne ceste za drugi tir pa kanalizacijski sistem na Krku ter vodovodno in kanalizacijsko omrežje v Petrinji.

CGP je lani ustvaril 160,2 milijona evrov prihodkov, njihova rast pa je tudi posledica lanske pripojitve CGP – Gradenj in IGM Save. Novomeški gradbinec je ustvaril tudi 9,1 milijona evrov čistega dobička, kar je največ med vsemi gradbenimi podjetji. Njihov podpis je, med drugim, na Yaskawini tovarni robotov v Kočevju, logističnem centru Kuehne + Nagel na Brniku, gradijo logistični center za Lidl v Arji vasi, prisotni so na cestnih in železniških projektih.

Družba Pomgrad je lani ustvarila 149,9 milijona evrov prihodkov in dva milijona evrov čistega dobička, celotna skupina Pomgrad pa 182,7 milijona evrov prihodkov in 2,3 milijona evrov čistega dobička. Član uprave Pomgrada Kristian Ravnič rast pripisuje pridobitvi nekaj večjih infrastrukturnih projektov, predvsem na železnici: »V času gospodarske rasti smo se organizirali tako, da imamo v zalednih službah manjši pritisk na pridobivanje projektov, s čimer smo lahko bolj osredotočeni na projekte, ki prinašajo višjo razliko v ceni. To pomeni, da smo v letošnje leto prenesli bistveno več posla, kar je za nas dober temelj za komercialne aktivnosti. Tako se

bomo pripravili tudi na pričakovani čas zastajanja rasti.«

Visoka rast tudi letos, a izzivi ostajajo

Gradbeništvo sicer letos nadaljuje lansko rast. Vrednost opravljenih gradbenih del v prvem četrtletju je bila 22,8 odstotka višja kakor v istem obdobju lani. Na stavbah je bila višja za 18,1 odstotka, na gradbenih inženirskih objektih pa za 24 odstotkov, kažejo podatki državnega statističnega urada.

Na vprašanje, ali se panoga pregreva, je direktor gradbene zbornice na GZS Jože Renar odgovoril, da je tveganje pregrevanja nizko. Informacije iz podjetij namreč kažejo, da bo obseg podoben lanskemu, investitorji, predvsem zasebni na stanovanjski gradnji, pa bodo previdnejši kot pred zadnjo krizo. »Panoga ima trenutno skoraj optimalno zasedene zmogljivosti, njihovo nadaljnje hitro povečevanje bi lahko vodilo v pretirano rast stroškov, zato je primerna rast lahko le zelo postopna. Ozko grlo so tako pri nas kot v naši sosesčini postali kadri,« je dodal Renar.

Poleg pomanjkanja kadrov sogo-vorniki iz **gradbeništva** opozarjajo na dvig cen materialov in plač ter dolgoročno še vedno nepredvidljivo nihanje števila projektov. Renar je pristavil, da si prizadevajo za izboljšanje ponudbe bank za zavarovanja plačil izvajalcem. Večina izvajalcev namreč dela brez zavarovanj, poleg tega to spodbuja investitorje k preveč tveganim investicijam, kar na koncu plačajo nepoplačani izvajalci, podizvajalci in dobavitelji: »Tako trenutno z Združenjem bank Slovenije pripravljamo kakovostno ponudbo akreditivov za gradbene izvajalce in podizvajalce, ki so v Sloveniji novost, a pričakujemo, da bodo tudi nedavne negativne izkušnje pripomogle k večji uveljavitvi tega instrumenta.«

FANTOMSKI GRADBINEC, VEČJI OD STRABAGA, GH HOLDINGA ...

Med 15 največjih podjetij, registriranih za **gradbeništvo**, se uvrščata še dve, ki ju nismo uvrstili na našo lestvico. Eno od njiju je družba Volnik, ki ji bilance prikazujejo 64,8 milijona evrov prihodkov. Družba ima enega zaposlenega, ne pozna pa je nobeden od naših sogovornikov iz **gradbeništva**. Volnik iz Dekanov je registriran za gradnjo cest. A videti je, da doslej vsaj za državo še ni zgradil ceste, saj od proračunskih porabnikov ni prejel skoraj nobenih sredstev. Poslovodni izkazi mu za lani

prikazujejo 64,8 milijona evrov prihodkov – leto prej 26 milijonov evrov –, kar je več od Strabaga, GH holdinga, železniškega gradbenega podjetja SŽ – ŽGP, ki gradijo največje projekte v državi. Po prihodkih je bila ta družba lani sedmo največje podjetje, registrirano za **gradbeništvo**. Vendar ima Volnik, glede na bazo Gvin, le enega zaposlenega. Lastnik in direktor družbe je Primož Tavčar. Ta na naša vprašanja ni želel odgovarjati. Družba je sicer od lanskega junija do letošnjega februarja podjetju

Mamut v Banjaluko nakazala 3,4 milijona evrov, kažejo evidence Urada za preprečevanje pranja denarja. Mamut je bil ustanovljen dva meseca pred začetkom nakazil. Banka mora sicer za transakcije nad 15.000 evrov v tvegane države pridobiti podatke o izvoru denarja, namenu transakcije in tako dalje.

Na lestvico nismo uvrstili niti podjetja Invest4SEE Re Alfa, ki je lani ustvarilo 54,2 milijona evrov prihodkov. Nepremičninska družba je za Kuehne + Nagel zgradila logistični center na Brniku.

Blaž Miklavčič
GH holding

Leto 2018 je bilo kot vsako zelo zahtevno, predvsem pa bogato z novimi naročili. Sklenili smo za 150 milijonov evrov novih pogodb, predvsem v tujini. Delamo na več tehnološko zahtevnih projektih, veliko jih je na Hrvaškem in v Srbiji. To za nas niso novi trgi, a na njih nimamo toliko izkušenj ter predvsem pravnih in komercialnih kompetenc kot doma.

Marko Trampuž
Kolektor

Pričakujemo, da bo poslovanje do konca leta primerljivo z lanskim, saj opažamo, da kljub napovedovanju nove finančne krize povpraševanje po gradbenih delih ostaja. Trenutno je gospodarska rast stabilna in večina gradbincev v Sloveniji ima dobro zasedene zmogljivosti, se pa gradbena podjetja srečujemo s pomanjkanjem ustreznega strokovnega kadra in nepredvidljivim nihanjem števila projektov, zaradi česar je naša stabilnost dolgoročno otežena.

Kristian Ravnič
Pomgrad

Ker imamo v panogi težave s pridobivanjem ustreznega tehničnega kadra, smo v Pomgradu izjemno usmerjeni v razvoj zaposlenih, njihovo motivacijo in zadržanje ključnih kadrov ter v izvajanje aktivnosti prek Akademije Pomgrad. Drugi izziv v panogi je problematika dviga vhodnih cen materialov, tudi plač. Zato smo trenutno v našem podjetju bolj usmerjeni v zniževanje stroškov in izboljšanje izkoriščenosti osnovnih sredstev, več energije pa obenem posvečamo obvladovanju projektnih tveganj na ravni komercialne in kasnejše operativne izvedbe.

Jože Renar
GZS

Največji izziv so postali kakovostni kadri, ki jih v **gradbeništvu** primanjkuje na vseh ravneh izobrazbe. Zato si prizadevamo za ustanovitev paritetnega sklada za **gradbeništvo**, ki bo omogočil manjša tveganja za podjetja in boljše razmere za zaposlene v **gradbeništvu** po avstrijskem vzoru. Pri tem mora ključni del opraviti država in upamo, da bo o pobudi sindikata delavcev gradbenih dejavnosti o tem že julija razpravljal ekonomsko-socialni svet.

Vrednost opravljenih gradbenih del

realni indeks glede na isti mesec prejšnjega leta

DELO Vir: Surs

15 največjih gradbenih podjetij

glede na prihodke v letu 2018

	skupni prihodki (v mio €)	sprememba glede na leto 2017 (v %)	čisti dobiček (v mio €)	sprememba glede na leto 2017 (v %)
CGP	160,23	13,0	9,10	36,7
Pomgrad	149,92	32,1	1,97	199,6
Kolektor Koling	123,29	32,5	3,43	0,7
Kolektor CPG	120,06	17,2	3,22	6,4
Riko	98,29	22,4	0,17	-63,9
Gorenjska gradb. družba	89,11	62,0	0,57	-32,5
Strabag	64,48	57,5	2,65	263,7
SŽ - ŽGP	47,69	27,2	1,61	398,6
GVO	46,37	-25,6	2,01	-45,0
VOC Celje	44,90	24,9	1,29	36,3
GH holding	42,18	93,6	1,56	-58,6
CPK	38,67	24,9	0,61	-42,3
KPL	37,98	56,0	2,29	168,1
GIC gradnje	36,98	13,1	0,60	3,0
CP Ptuj	34,81	19,3	1,29	20,6

DELO Vir: Ajpes, podjetja

Ena večjih težav v gradbeništvu je pomanjkanje kakovostne delovne sile, vseh izobrazbenih ravni. FOTO ROMAN ŠIPIČ

Obrtniki do kadrov tudi prek tehniških dni v osnovnih šolah

UREDNIŠTVO • 2 uri

V Podravju je trenutno največ potreb po kadrih v kovinarstvu, **gradbeništvu** in zdravstvu.

Da bi prišla do ustreznih kadrov, podjetja nagovarjajo že osnovnošolce. Pri **Območni obrtno-podjetniški zbornici Maribor** so se v okviru projekta **SPOT Svetovanje Podravje** odločili, da na osnovnih šolah pripravijo Tehniške dneve, na katerih obrtniki in podjetniki predstavljajo šolarjem svoje poklice. Poudarek je seveda na deficitarnih poklicih.

Pozitivni odzivi sodelujočih

Prvi takšen dogodek so pred dnevi pripravili na **Osnovni šoli Duplek**. Zaradi pozitivnih odzivov otrok, delavcev šole, staršev, obrtnikov, podjetnikov in ostalih sodelujočih naj bi Tehniški dan postal stalnica in se širil še na druge šole. »Namen Tehniškega dneva je skozi igro in prakso osnovnošolcem prikazati poklice in jim približati to, kar bodo v življenju morda počeli. Poklice prikazujejo delodajalci, torej izhajamo iz prakse. Otrokom poklice predstavimo tisti, ki jih opravljamo,« je povedal predsednik Območne obrtno-podjetniške zbornice Maribor **Aleš Pulko**. Želeli so, da bi bil to dolgoročen projekt, sprejet tudi širše v Sloveniji. V zbornici namreč opažajo, da otrokom primanjkuje znanja o poklicih, še posebej tistih, kjer na trgu primanjkuje delovne sile. »Odziv otrok je pozitiven, veselje in angažiranost za prikazana dela pa izjemno. Pri tem velja izpostaviti tudi zagnanost in dobro voljo delodajalcev, ki si vzamejo čas in ga ves dan preživijo z otroki,« je dodala strokovna sodelavka na zbornici **Janja Vindiš Božičko**.

Obisk ene od štirih srednjih poklicnih šol

Obrtniki so dupleškim učencem predstavili svoje poklice na enostaven, praktičen in otrokom prijazen način. Hkrati so jih seznanili z možnostmi izobraževanja in usposabljanja zanje. Nekatere otroke so, glede na zanimanje, tudi odpeljali na obisk ene od štirih srednjih poklicnih šol: **Srednje lesarske in gozdarske šole, Tehniškega šolskega centra Maribor, Srednje šole za oblikovanje in Srednje gradbene šole.** »Na podlagi informacij o izobraževalnih programih poklicnih srednjih šol in na podlagi praktičnega spoznavanja obrtnih poklicev v podjetjih se bodo učenci lahko mnogo lažje odločali za svojo poklicno pot,« so prepričani v obrtni zbornici. Kot je bilo slišati na nedavnem Kariernem sejmu v Mariboru, pa je v Podravju trenutno največ potrebe po kadrih v kovinarstvu, **gradbeništvu** in zdravstvu.

Val tujih delavcev v Sloveniji: bomo spet priča izkoriščanju?

STA/M.M. / 03.06.2019, 10:12

Delodajalci v Sloveniji že dalj časa opozarjajo, da se soočajo s pomanjkanjem (ustreznega) kadra. Država sedaj odpira vrata tujcem, a s tem se odpira tudi vprašanje o izkoriščanju, ki smo mu bili priča v zadnjih letih.

Ker se tudi v Sloveniji delodajalci soočajo s pomanjkanjem (ustrezne) delovne sile, je država po letih omejitev vrata bolj na široko odprla tujcem. Največ jih še vedno prihaja z območja bivše Jugoslavije.

Vsi pa se še vedno živo spomnimo žalostnih zgodb, ki so pred leti prišle v javnost – izkoriščanje, kršitve, neplačevanje ... Takrat je bilo najhuje v **gradbeništvu**, kako pa je sedaj?

Celovite statistike o kršitvah ni, izkoriščanje pa naj bi bilo še vedno intenzivno. Najhuje naj bi bilo še vedno v **gradbeništvu**.

Država se je sedaj odločila, da znova na široko odpre vrata tujim delavcem, a je ob tem sprejela več ukrepov, da se žalostne zgodbe o izkoriščanju ne bi več ponovile.

Zakon o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev tako predvideva več pogojev, ki jih mora delodajalec izpolniti, da lahko zaposli tujca. Med drugim poteka preverjanje, ali je v stečaju oz. v postopku likvidacije, ali izplačuje plače in prispevke, ali ima davčni dolg, ali aktivno posluje, ali ima podjetje ustrezno registrirano, ali ima ustrezno sklenjene pogodbe o zaposlitvi in ali prostega delovnega mesta ne more zapolniti domači kandidat.

Delodajalce, ki kršijo delovno zakonodajo, lahko doleti prepoved zaposlovanja državljanov tretjih držav za obdobje od enega do dveh let.

Potem ko je kriza močno zdesetkala vrste tujih delavcev v Sloveniji, njihovo število zdaj znova raste. Leta 2008 je bilo vseh izdanih delovnih dovoljenj za tujce iz tretjih držav 90.518, leta 2015 pa skupaj s soglasji za enotno dovoljenje za prebivanje in delo, ki je v veljavi od istega leta, le še 15.991, je razvidno iz podatkov zavoda za zaposlovanje. Lani je bilo medtem izdanih 38.938 obeh dovoljenj. Kot so opozorili na zavodu, soglasje k enotnemu dovoljenju ne pomeni, da je vedno izdano tudi delovno dovoljenje.

Ne glede na preventivne mehanizme pa je težko preprečiti "izjemne primere, ko se posameznik zavestno odloči, da bo naklepno kršil delovno in ostalo zakonodajo, ki lahko meji že tudi na kršenje temeljnih človekovih pravic", so izpostavili na ministrstvu za delo.

Delavci iz BiH Srbom: Tako je delati v Sloveniji

Ujetost v prisilno delo

Še vedno naj bi bilo največ kršitev v **gradbeništvu**. FOTO: Thinkstock

Več podatkov o vrstah kršitev temeljnih delavskih pravic, ki pripadajo tudi migrantom, imajo v Delavski svetovalnici, kjer ugotavljajo, da je izkoriščanje zelo intenzivno. Večina težav je po njihovih izkušnjah povezanih z (neiz)plačilom za delo, prispevkov za socialno varnost, nadomestila za čas bolniške odsotnosti in/ali prekomernega

Na Inšpektoratu RS za delo so za STA potrdili, da ločenih evidenc kršitev pravic delavcev migrantov ne vodijo.

nadurnega dela, z razporeditvijo delovnega časa, siljenjem v za delavca škodljive načine prenehanja delovnega razmerja, odjavo delavcev iz socialnih zavarovanj za nazaj, neprijavo poškodb pri delu ter psihičnim nasiljem.

Tako kot na inšpektoratu ugotavljajo, da je najhuje v **gradbeništvu**, nanje pa se pogosto obračajo tudi vozniki v mednarodnem transportu, čistilke.

Pri tem posebej izpostavljajo izkoriščanje tujih delavcev, ki lahko v Sloveniji delajo le na podlagi delovnega dovoljenja, ki ga zanje pridobi delodajalec. To še zlasti velja za državljane BiH (in kmalu za državljane Srbije), ki so po meddržavnemu sporazumu prvo leto vezani na delodajalca. Če ne želijo izgubiti delovnega dovoljenja, v tem letu ne morejo zamenjati delodajalca in se zato "pogosto ujamejo v prisilno delo", je poudaril vodja svetovalnice **Goran Lukič**.

Slednji državi priporoča: "Sprva naj se povečata dnevna operativnost in medsebojna povezanost nadzornih organov, ki naj z večjimi usmerjenimi ali povezanimi, nenapovedanimi akcijami ter konkretnimi sankcijami dajo jasen znak delodajalcem, da kršenje zakonodaje za sabo potegne konkretne reakcije pravne države," je pozval Lukič.

Vpisano: 3.6.2019 13:46:25

Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah - ZGD-1K (10. 5. 2019)

Rubrika: Predlogi zakonov

 Natisni

Tweet

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je v javno razpravo posredovalo predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah (novela ZGD-1K).

S predlogom ZGD-1K se želi v slovenski pravni red prenesti določbe Direktive o dolgoročnem sodelovanju delničarjev pri upravljanju (št. 2017/828), s katerimi se urejajo naslednja vprašanja:

- identifikacija delničarjev, posredovanje informacij in olajševanje uveljavljanja pravic delničarjev,
- preglednost institucionalnih vlagateljev, upravljalcev premoženja in svetovalcev za glasovanje,
- politika prejemkov direktorjev,
- preglednost in odobritev poslov s povezanimi strankami.
- Nove omejitve ustanavljanja podjetij

Poleg navedenih vprašanj vsebuje predlog ZGD-1K tudi nekatere druge spremembe.

BESEDILO PREDLOGA

OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

S spremembo v četrty alineji prvega odstavka 2. člena Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15 in 15/17; v nadaljnjem besedilu: ZGD-1) se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva (EU) 2017/828 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2017o spremembi Direktive 2007/36/ES glede spodbujanja dolgoročnega sodelovanja delničarjev (UL L št. 132 z dne 20. 5. 2017, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva (EU) 2017/828). Sklic na Direktivo (EU) 2017/828 je v skladu z drugim pododstavkom prvega odstavka 2. člena Direktive (EU) 2017/828, ki zavezuje države članice, da se v sprejetih predpisih sklicujejo na direktivo, ki je predmet prenosa, ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi.

S spremembo v drugi alineji drugega odstavka 2. člena ZGD-1 se posodobi sklic na zadnji evropski predpis, ki je spremenil Direktivo 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o letnih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij, spremembi Direktive 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS (UL L št. 182 z dne 29. 6. 2013, str. 19; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2013/34/EU).

K 2. členu

V novem osmem odstavku 3. člena ZGD-1 se izrazi uredijo po vrstnem redu.

Opredeli se izraz »centralna depotna družba«. V skladu z novo točko (d) 2. člena Direktive 2007/36/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o uveljavljanju določenih pravic delničarjev družb, ki kotirajo na borzi (UL L št. 184 z dne 14. 7. 2007, str. 17; v nadaljnjem besedilu: 2007/36/ES) je določen izraz »posrednik«. Med posrednike se prišteva tudi centralno depotno družbo, kot je določeno v 1. točki prvega odstavka 2. člena Uredbe (EU) št. 909/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o izboljšanju ureditve poravnave vrednostnih papirjev v Evropski uniji in o centralnih depotnih družbah ter o spremembi direktiv 98/26/ES in 2014/65/EU ter Uredbe (EU) št. 236/2012 (UL L št. 257 z dne 28. 8. 2014, str. 1), zadnjič popravljene s Popravkom (UL L št. 349 z dne 21. 12. 2016, str. 8). Opredelitev centralne depotne družbe v 3. členu ZGD-1 se sklicuje na opredelitev v Zakonu o trgu finančnih

instrumentov (Uradni list RS, št. 77/18 in 17/19 – popr.; v nadaljnjem besedilu: ZTFI-1), ki se v drugem odstavku 35. člena ZTFI-1 sklicuje na enako določbo Uredbe (EU) št. 909/2014 kot Direktiva 2007/36/EU.

Izrazu »država članica« se daje pomen, ki bo v skladu s temeljnimi pogodbami Evropske unije.

K 3. členu

S predlaganimi dopolnitvami prvega odstavka 10.a člena se dodajajo nove omejitve ustanavljanja, s katerimi se želi preprečiti pojav novih nepoštenih poslovnih praks.

Dne 1. 11. 2018 se je začela uporabljati novela Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 14/18, v nadaljnjem besedilu: novela ZJN-3A), ki je v postopke javnega naročanja uvedla nove omejitve oziroma dodatne pogoje, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci javnih naročil, razširila pa je tudi nabor prekrškov. [1] Med drugim je tako novela ZJN-3A uvedla polletno preverjanje podjetij v času izvajanja javnega naročila, npr. preverjanje poravnanih davščin, prispevkov, storjenih prekrškov v zvezi delom in zaposlovanjem na črno itd. Uvedba novih omejitev pomeni, da gospodarski subjekti tako v postopku izbire izvajalca, kot tudi kasneje v času polletnega poročanja, ne izpolnjujejo pogojev iz Zakona o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15 in 14/18, v nadaljnjem besedilu: ZJN-3), predvsem tistih, ki se nanašajo na prekrške s področja delovne zakonodaje. Zaradi navedenega se podjetja zaradi obstoja prepovedanih okoliščin odločajo za veriženje podjetij, ki jim omogoča, da obdržijo delovno silo, vse pravne posle pa prenesejo na drugo podjetje. Omenjeno veriženje podjetij izvajalcem v postopkih z javnimi naročili omogoča, da ohranijo prakso sodelovanja v postopkih javnega naročanja oziroma se (pravzaprav iste osebe, vendar z drugim podjetjem) tudi v bodoče prijavljajo na razpise za izbor izvajalca. Z namenom zaježitve tovrstnih nepoštenih poslovnih praks se dodaja nova omejitev, in sicer da ustanovitelj, družbenik in podjetnik ne more postati oseba, ki je bila v obdobju zadnjih 12 mesecev izločena iz postopkov oddaje javnih naročil zaradi uvrstitve v evidenco gospodarskih subjektov z negativnimi referencami na podlagi zakona, ki ureja javna naročila. Evidenco gospodarskih subjektov z negativnimi referencami vodi ministrstvo, pristojno za javna naročila, skladno z določbo 110. člena ZJN-1.

Prav tako se z namenom, da se iz poslovnega okolja za določeno obdobje izloči posameznike, ki so s svojim preteklim ravnanjem pokazali, da niso vredni, da sodelujejo v slovenskem poslovnem okolju, dopolnjuje tudi dosedanja četrta točka 10. a člena. Z njo se razširja nabor prekrškov v zvezi z delom, na podlagi katerih osebam, ki jim je bila izrečena globa v zvezi z njimi, onemogoča ustanavljanje ali pridobitev statusa družbenika. Gre za uskladitev z določbo 75. člena ZJN-3A, ki je nabor prekrškov v zvezi z delom z zadnjo novelo ZJN-3A razširila tudi na prekrške v zvezi z delovnim časom, počitki, opravljanjem dela na podlagi pogodb civilnega prava kljub obstoju elementov delovnega razmerja.

Z namenom preprečevanja ustanavljanja družb na zalogo je bila v preteklosti sprejeta že vrsta ukrepov. Med njimi je tudi dopolnitev določbe 495. člena, s katero je bilo določeno, da se v premoženje, ki je potrebno za ohranitev najnižjega zneska osnovnega kapitala (7.500 EUR), ne štejejo posojila družbe družbeniku ali poslovodji ali njegovemu družinskemu članu ali pravni osebi, v kateri ima družbenik ali poslovodja ali njegov družinski član ali vsi skupaj najmanj desetino upravljalških pravic. Z navedeno spremembo je zakonodajalec želel preprečiti ustanovitelj oziroma družbeniku, da ob ustanovitvi s posojilno pogodbo poseže v sredstva družbe, ki so namenjena poslovanju družbe in tudi zaščiti upnikov. Praksa je namreč pokazala, da lahko družbeniki takoj po ustanovitvi družbe dvignejo denar s transakcijskega računa kot posojilo od družbe in z njim ustanovijo novo družbo. Tako je bilo mogoče samo z minimalnim vložkom (7.500 EUR) ustanoviti več družb. S preteklimi spremembami je zakonodajalec želel otežiti veriženje podjetij oziroma ustanavljanje podjetij na zalogo, s katerimi so (pogosto) povezane različne nepoštenne poslovne prakse, kot je izvedba enkratnega pravnega posla, cilj katerega je pridobiti premoženjsko in drugo (pravno) upravičenje (npr. pridobitev delovnega dovoljenja, izogibanje plačilu plač, odškodnin, davkov in prispevkov), prenašanje premoženja iz podjetja v težavah na novo, z obveznostmi neobremenjeno podjetje, slamnata podjetja, namen katerih je izvrševanje kaznivih dejanj (npr. pranje denarja), ki izhajajo iz predhodnih gospodarskih kaznivih dejanj (npr. davčna zatajitev iz naslova davka na dodano vrednost), izstopanje fizičnih oseb iz lastništva pravnih oseb, sklepanje navideznih poslov. Vendar kot kaže praksa, kljub vsem že sprejetim ukrepom, do ustanavljanja podjetij na zalogo še zmeraj prihaja. Razlog za takšno stanje izhaja predvsem iz sankcij, ki jih ZGD-1 predvideva za kršitev določbe 495. člena, saj so se izkazale za neučinkovite. ZGD-1 je namreč za kršitev omenjene določbe predvidel naslednje sankcije:

- prekršek družbe ter plačilo globe (25. točka prvega odstavka 685. člena);
- ničnost pravnega posla, s katerim se dogovori posojilo družbe družbeniku (prvi odstavek 495. člena);
- vračilo prepovedanih plačil (496. člen).

Tako ničnost kot tudi vračilo prepovedanih plačil je potrebno uveljavljati v sodnem postopku, medtem ko izrek prekrška še ne zagotavlja, da bo denar, ki je bil na nezakonit način družbi odvzet, tudi vrnjen. Še posebej se neučinkovitost

zazna v primerih, ko edini družbenik iz družbe nezakonito vzame denar, pri tem pa na drugi strani ni zainteresirane osebe, ki bi v sodnem postopku zahtevala vrnitev odvzetega premoženja. V takšnih primerih dejansko ne pride do vrnitve tega premoženja v družbo in družbenik lahko še naprej ustanavlja podjetja na zalogo, saj je lahko z globo za svoje ravnanje kaznovan le enkrat. V ta namen se s predlagano dopolnitvijo 10.a člena omejuje ustanavljanje ter pridobitev statusa družbenika osebam, ki jim je bila izrečena globa za prekršek po 495. členu (25. točka prvega odstavka 685. člena). Pri tem je potrebno še dodati, da se sam nadzor nad izvajanjem omenjene določbe zaradi lažjega in hitrejšega odkrivanja znakov prekrška z dopolnjeno določbo 684. člena prenaša na Tržni inšpektorat Republike Slovenije.

Z novim petim odstavkom se odpravlja nedoslednost, do katere je prišlo zaradi uvedbe omejitev v 10.a členu, pri čemer se istočasno po pomoti ni ustrezno popravil sklic določbe 389.a člena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10/15 – popr., 27/16, 31/16 – odl. US, 38/16 – odl. US, 63/16 – ZD-C in 54/18 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZFPPIPP) na ZGD-1. V osmem odstavku navedenega 389.a člena ZFPPIPP je namreč določeno, da se za vpis podjetnika v poslovni register ne uporablja zadnja alineja drugega odstavka 74. člena ZGD-1, če poslovanje stečajnega dolžnika kot podjetnika dovoli sodišče. V času uveljavitve omenjene določbe ZFPPIPP (gre za novelo ZFPPIPP-C, Uradni list RS, št. 52/10, t. j. pred uveljavitvijo novele ZGD-1H, Uradni list RS, št. 82/13) je omenjena izjema uporabe določbe ZGD-1 pomenila, da podjetnik prijavi za vpis v Poslovni register Slovenije (v nadaljnjem besedilu: PRS) ni potreboval priložiti izjave, da nima neporavnanih dospelih obveznosti iz njegovih prejšnjih poslovanj. Če takšne izjeme ZFPPIPP ne bi predvidel, bi se izgubil namen osebnega stečaja, da se poštenemu podjetniku ali zasebniku, nad katerim je začel postopek osebnega stečaja, omogoči nov zagon oziroma ponoven začetek poslovanja tekom postopka osebnega stečaja. Novela ZGD-1H je z namenom zaježitve nepoštenih poslovnih praks ter (verižnega) ustanavljanja družb in podjetnikov s strani poslovnih nepoštenih fizičnih in pravnih oseb, z novim 10.a členom uzakonila določene omejitve ustanavljanja družb in podjetnikov ter pridobitve statusa družbenika. Zaradi nove ureditve v 10.a členu (vse omejitve v zvezi z ustanavljanjem družb in podjetnikov v enem členu) je bila zadnja alineja drugega odstavka 74. člena ZGD-1 spremenjena v »- podatek o poslovnem naslovu, ki vključuje te podatke: država, ulica in hišna številka, naselje, občina, poštna številka in kraj.«, z novelo ZGD-1I (Uradni list RS, št. 55/15) pa v »- druge podatke in listine, ki jih določa zakon.«. Iz navedenega izhaja, da je veljaven sklic ZFPPIPP v osmem odstavku navedenega 389.a člena, ki določa izjemo od uporabe določb za vpis podjetnika v PRS po ZGD-1, zaradi sprememb ZGD-1, napačen oziroma neuporaben. Z novim petim odstavkom se torej navedena nedoslednost odpravlja in sicer na način, da se stečajnemu dolžniku, ki mu je sodišče dovolilo poslovanje kot podjetniku ali zasebniku v skladu z določbami o osebnem stečaju v zakonu, kljub temu da je objavljen na seznamu neplačnikov, omogoči nadaljnje poslovanje. S spremembo se tako upošteva cilj, ki ga je zakonodajalec zasledoval z uzakonitvijo možnosti, da lahko dolžnik v osebnem stečaju, ki ni zaposlen, pod pogoji, ki jih je določil ZFPPIPP-C, z izjemo od ureditve v (takrat veljavni osmi alineji drugega odstavka 74. člena) ZGD-1, ob ustreznem nadzoru stečajnega upravitelja in sodišča nadaljuje ali ponovno začne s poslovanjem kot podjetnik.

Z novim enajstim odstavkom se želi izenačiti položaj tujih in slovenskih državljanov. Slednji so prav zaradi podatkov iz uradnih evidenc RS (kazenskih, davčnih, prekrškovnih) veliko bolj omejeni pri ustanavljanju, za razliko od tujih državljanov, ki lahko v RS nemoteno, kljub morebitnim kazenskimi, prekrškovnim ter drugim postopkom, ki se v matični državi vodijo zoper njih, ustanovijo družbo ter postanejo družbeniki (omejitve ustanavljanja se namreč preverjajo samo za prekrške in dejanja storjena na ozemlju RS). Neenaka obravnava tujim ustanoviteljem omogoča enostavno ustanavljanje, zaradi česar se v praksi pojavlja porast števila ustanovitev družb s strani tujih pravnih in fizičnih oseb. [2] Gre za primere, ko tuje pravne ali fizične osebe ustanovijo na naslovu v RS podjetje, pri čemer je dejanski sedež opravljanja dejavnosti v tujini, kjer pa zaradi svoje kazenske preteklosti podjetja ne morejo registrirati. Največkrat gre v teh primerih za sume kaznivega dejanja pranja denarja. Težave pa s tem povzročajo tudi našim nadzornim organom, saj tuje pravne in fizične osebe na naslovu sedeža podjetja niso dosegljive in je zato nemogoče voditi postopke zoper njih. Z namenom zaježitve tovrstnih nepoštenih poslovnih praks s strani tujih pravnih in fizičnih oseb se s predlogom zakona določa obveznost, v skladu s katero bodo morali tuji državljani pri ustanovitvi gospodarskih družb oziroma pridobitvi statusa družbenika, sodišču predložiti potrdilo o nekaznovanosti oziroma poravnanih davčnih obveznosti, ki ga bo izdal pristojen organ matične države. Navedena obveznost velja zgolj v primeru, če ustrezne evidence ne omogočajo avtomatične izmenjave podatkov z matično državo ustanovitelja oziroma pridobitelja statusa družbenika.

Predlagane spremembe urejajo tudi način preverjanja novih omejitev ter ustrezne podlage registrskim organom za dostop do relevantnih evidenc. Ureja pa se tudi poenotenje izrazov v zakonu, npr. »Centralna depotna družba« nadomesti izraz »Centralno klirinško depotna družba«, »informacijski sistem za podporo poslovnim subjektom« nadomesti izraz »informacijski sistem e-VEM«.

K 4. in 5. členu

Sedež družbe je bistvena sestavina družbene pogodbe oziroma statuta, ki jo je treba obvezno registrirati v sodnem registru. Sedež namreč predstavlja temeljno korporacijsko lastnost družbe, zato o njej odločajo družbeniki (lastniki) že ob ustanovitvi, saj mora to sestavino vsebovati prijava za vpis v register (47. člen ZGD-1). Za spremembo sedeža družbe je tako potrebno spremeniti družbeno pogodbo oziroma statut, o čemer odloča skupščina družbe. Ker je sodni register javna knjiga, se mora tudi vsaka sprememba podatkov pravočasno prijaviti v register (48. člen ZGD-1).

Veljavne določbe ZGD-1 določajo, da je sedež družbe kraj, ki je kot sedež družbe vpisan v register (29. člen ZGD-1). Za sedež družbe je mogoče določiti kraj, kjer družba opravlja dejavnost, ali kraj, kjer se v glavnem vodijo njeni posli, ali kraj, kjer deluje poslovanje družbe (30. člen ZGD-1). Zakon o sodnem registru (Uradni list RS, št. 54/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 49/09, 82/13 – ZGD-1H, 17/15, 54/17 in 16/19 – ZNP-1; v nadaljnjem besedilu: ZSReg) določno definira podatke, ki se v zvezi s posameznim subjektom vpisa vpisujejo v sodni register. Tako v 3. točki prvega odstavka 4. člena določa, da se poleg sedeža v register vpisuje tudi poslovni naslov (ulica in hišna številka), ki se nahaja v kraju sedeža družbe. Ker se glede na navedeno poslovni naslov nahaja v kraju sedeža družbe, zanj velja, da se lahko nahaja le na naslovu, kjer družba opravlja dejavnost, ali kjer se v glavnem vodijo njeni posli, ali kjer deluje poslovanje družbe. Vpis poslovnega naslova v sodnem registru je pomemben za uporabo pravil procesnih zakonov o vročanju pisanj.

Čeprav sta tako sedež kot tudi poslovni naslov izjemno pomembna podatka, predvsem z vidika varstva pravnega prometa, pa se zakonodajalec v preteklosti ni odločil za sankcioniranje navedene določbe. Razlog za to je bil najverjetneje tudi v definiciji sedeža, ki predstavlja zgolj kraj in ne naslova s točnimi podatki, zaradi česar je nadzor v praksi neizvedljiv. Nesankcioniranje napačnih podatkov o sedežu se je v praksi izkazalo za zelo problematično.

Gospodarski subjekti pogosto v register že pri prvem vpisu prijavijo sedež ali poslovni naslov, na katerem dejansko ne poslujejo. Razlogi za to so različni, pri čemer je potrebno posebno pozornost nameniti tistim poslovnim subjektom, ki imajo nepošteno namene. Zakonodajalec je tovrstno nepošteno prakso skušal zaječiti z različnimi ukrepi, nazadnje z dopolnitvijo 74. člena ZGD-1, in sicer je zaradi preprečevanja registracije poslovnega naslova na objektu, ki ni v lasti subjekta vpisa, določil obveznost pridobitve soglasja lastnika objekta, iz katere izhaja, da mu dovoljuje poslovanje na tem naslovu. Kljub navedenemu se je v praksi izkazalo, da navedene problematike ni uspel popolnoma izkoreniniti – še več, poslovni subjekti so se novim razmeram prilagodili in našli nov način »zakonitega« zaobida zakona. Tako so se pričeli posluževati storitev t.i. virtualnih pisarn. Gre za ponudnike storitev, ki poslovnim subjektom proti plačilu omogočajo uporabo poslovnega naslova ter drugih storitev, npr. prejem in prepošiljanje navadne in elektronske pošte, računovodske storitve itd. Samo opravljanje dejavnosti virtualne pisarne ni sporno, če se zanj odloči poslovni subjekt s poštenimi nameni, npr., ko narava dejavnosti onemogoča stalno prisotnost na poslovnem naslovu (gre za dejavnosti, ki se opravljajo na terenu, npr. dejavnosti iz **gradbeništva** – vodne in elektro inštalacije, fasaderstvo, slikopleskarstvo, ipd.) ali v primeru, ko poslovni subjekt v večstanovanjski stavbi v skladu z zahtevami zakona, ki ureja stanovanjska razmerja, ne uspe pridobiti potrebnega soglasja solastnikov, da mu dovoljujejo poslovanje na tem naslovu. V navedenih primerih gre namreč za okoliščine, ki lahko poslovnemu subjektu pri izbiri poslovnega naslova dejansko povzročajo težave. Vendar pa nadzorni organi opozarjajo, da tovrstni primeri v praksi praviloma niso problematični. Kot se je izkazalo, največ težav povzročajo tuji državljani. Slednji namreč lahko zaradi nepoštenja evidenc med državami (kazenskih, prekrškovnih, davčnih, itd.), ki bi omogočale preverjanje izpolnjevanja pogojev po 10.a členu ZGD-1, kljub obstoječim oviram v matični državi, prosto ustanavljajo podjetja v RS. Ker torej nameni teh subjektov niso pošteni, je posledično tudi nadzor nad njimi nemogoč, saj se poslužujejo virtualnih pisarn, na katerih pa ni mogoče vzpostaviti stika z odgovorno osebo pravne osebe. V ta namen se s predlagano spremembo 29. in 30. člena zaradi jasnosti prvotno izenačuje pojem sedeža in poslovnega naslova, ki je sicer tudi že sedaj praktično enak, zato ni razlogov za drugačno poimenovanje. Najpomembnejša novost, s katero se zagotavlja spoštovanje zakonske določbe o pravilni prijavi sedeža, pa predstavlja določitev kazenske sankcije zaradi napačne prijave sedeža v register (nova 1. točka prvega odstavka 685. člena). Ker bo odslej sedež predstavljal kraj s točnim naslovom (ulica, hišna številka, kraj), bo mogoče izvajati tudi nadzor nad napačnimi podatki v registru, kar kot že pojasnjeno, do sedaj zaradi veljavne definicije sedeža ni bilo mogoče.

K 6. členu

Ureditev iz dosedanjega četrtega do enajstega odstavka 38.a člena, ki se črtajo, nadomešča ureditev iz 270.a, 281.b – 281.d, 290.a in 515.a člena tega zakona. Glavni predmet ureditve po naštetih členih je vprašanje, kateri posli se štejejo za bistvene posle, tako da je za njih potrebno soglasje pristojnega organa in zanje velja dolžnost javne objave. Hkrati iz novega četrtega odstavka izhaja, da posli s povezanimi strankami niso prepovedani, vendar pa morajo biti izpolnjeni zakonski pogoji, predpisani v navedenih členih.

K 7. členu

S predlagano spremembo se smiselno sledi predlagani spremembi drugega odstavka 75. člena. Slednja podobno kot pri nameravanem prenosu podjetja na podjetnika prevzemnika, določa obveznost, da vsaj 15 dni pred prenehanjem opravljanja dejavnosti na spletnih straneh AJPES objavijo, da bodo prenehali opravljati dejavnost. Zaradi črtanja te določbe, ki se je izkazala kot neutemeljena in neustrezna, se smiselno črta tudi obveznost objave nameravanega prenosa, kot to določa peti odstavek 72. a člena.

K 8. členu

S predlagano spremembo se zaradi jasnosti ureja možnost preklica dovoljenja, s katerim je lastnik objekta poslovnemu subjektu dovolil poslovanje na objektu, katerega lastnik je. ZGD-1 v tretjem odstavku 74. člena za samostojnega podjetnika določa, da mora v primeru, ko ni lastnik objekta, kjer želi registrirati svojo dejavnost, priložiti overjeno izjavo lastnika objekta iz katere izhaja, da podjetniku dovoljuje poslovanje na tem naslovu. Omenjena določba se je v praksi izkazala kot problematična, saj ni urejala primerov, ko je lastnik objekta najprej dovoljenje dal, kasneje pa ga je preklical. Navedena pravna praznina je privedla do različnih tolmačenj predvsem v postopkih odločanja o izbrisu podjetnika iz Poslovnega registra (peti odstavek 75. člena). Če so nekateri registrski organi izbris podjetnika v tem primeru dovolili, so drugi tak predlog lastnika objekta zavrnili. Registrski organi so v tem primeru svojo odločitev utemeljevali na način, da ne gre enačiti primerov, ko lastnik objekta ni vedel oziroma nikoli ni dal soglasja, da lahko poslovni subjekt posluje na njegovem naslovu, ter primerov ko je lastnik objekta takšno soglasje dal, vendar si je kasneje premislil in ga preklical. Registrski organi so poudarili, da izbris podjetnika iz poslovnega registra pomeni grob poseg v pravico do zasebne lastnine ustanovitelja, zato predmetne določbe ni mogoče razlagati širše, temveč dobesedno tako kot se zakonska določba glasi.

Glede na navedeno je zaradi jasnosti in pravne predvidljivosti nujno potrebno zakonsko določbo 74. člena dopolniti ter določiti možnost preklica dovoljenja. Ker je potrebno podjetniku omogočiti tudi ustrezen čas, da se prilagodi ter ustrezno spremeni podatke, predlog zakona določa, da mora lastnik objekta podjetnika najprej pisno obvestiti o preklicu. Lastnik objekta pa ne sme predlagati izbrisa podjetnika po 3. točki tretjega odstavka 75. člena pred potekom treh mesecev od dne, ko je o preklicu obvestil podjetnika. Lastnik objekta in podjetnik se lahko dogovorita tudi za krajši prilagoditveni rok.

K 9. členu

S predlagano spremembo se črta določba, ki podjetnikom nalaga obveznost, da vsaj 15 dni pred prenehanjem opravljanja dejavnosti na spletnih straneh AJPES objavijo, da bodo prenehali opravljati dejavnost. Ker s prenehanjem opravljanja dejavnosti ne preneha subjektiviteta podjetnika, saj gre za fizično osebo, ki še naprej odgovarja za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem, takšna določba ni smotrna in utemeljena. Ker izvajanje omenjene določbe nima nobenih pozitivnih učinkov, po drugi strani pa objava o prenehanju opravljanja dejavnosti pomeni dodatno obremenitev in stroške za podjetnike in AJPES oziroma državo, se predlaga črtanje določbe 72. in drugega odstavka 75. člena.

Da omenjena določba ne prinaša posebnih koristi, je razvidno tudi iz podatkov AJPES, ki ugotavlja, da je obiskano spletnih strani za objave po ZGD-1 zelo nizka in predstavlja 0,01 % obiska spletnih strani AJPES. V letu 2018 je bilo namreč na spletnem portalu AJPES objavljenih 12.996 objav podatkov in sporočil sodišč, gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov po ZGD-1, od tega 12.105 objav samostojnih podjetnikov in 891 objav gospodarskih družb. Zabeleženih (v letu 2018) pa je bilo dobrih 4.400 obiskov spletnih strani za objave po ZGD-1, kar vključuje vse obiske spletnih strani (npr. tudi splošne informacije, informacije glede načina oddaje sporočil v objavo, telefonsko pomoč, itd.) in ne zgolj vpogleda v objavljena sporočila. Spletne strani je obiskalo nekaj več kot 3.000 različnih uporabnikov. Glede na to, da uslužbenci AJPES pogosto preverjajo pravilnost posamezne objave, prav tako družba ali samostojni podjetnik pogosto sam preverja ali je bilo sporočilo objavljeno, AJPES ugotavlja, da je bilo dejanskih vpogledov morebitnih upnikov, strank, bank in drugih partnerjev zelo malo ter da uporabniki, ki bi te objave konstantno preverjali, skorajda ne obstajajo.

Dodatno se zaradi ureditve možnosti preklica dovoljenja lastnika objekta v 74. členu določa tudi način postopanja AJPES v primeru, ko prejme obvestilo lastnika objekta, ki je preklical svoje dovoljenje za poslovanje na naslovu objekta, katerega lastnik je. V teh primerih bo moral AJPES pri izbrisu podjetnika iz razloga druge alineje 3. točke tretjega

odstavka tega člena po uradni dolžnosti paziti, da je zakonski rok ali drug rok, ki sta ga lastnik in podjetnik določila za prilagoditev oziroma prenos sedeža na drug naslov, že potekel. V nasprotnem primeru AJPes ne bo začel postopka izbrisa podjetnika iz Poslovnega registra Slovenije.

K 10. členu

V novem četrtem odstavku 168. člena ZGD-1 sta opredeljena izraza »posrednik« in »fiduciarni račun«. Navedena izraza se uporabljata v povezavi z novimi instituti informiranja družbe oziroma delničarjev ob upoštevanju, da so v poslovni praksi delniških družb vključene različne finančne institucije in druge tovrstne organizacije, ki delnice profesionalno upravljajo, hranijo oziroma jih »držijo« za dejanske delničarje kot finančne investitorje. To pomeni, da je v poslovni praksi ločnica med dejanskim delničarjem in tistim, ki delnico zanj hrani, jo vodi na računu ali drugače upravlja, lahko tudi zelo zabrisana.

Pri opredelitvi izraza »posrednik« se v predlogu zakona izhaja iz ureditve v Direktivi (EU) 2017/828. V skladu z ureditvijo se kot posrednik šteje:

- investicijsko podjetje, ki je glede na 1. točko prvega odstavka 4. člena Direktive 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov ter spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU (prenovitev) (UL L št. 173 z dne 12. 6. 2014, str. 349; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/65/EU) pravna oseba, katere redna dejavnost ali posel je profesionalno opravljanje ene ali več investicijskih storitev za tretje stranke in/ali profesionalno opravljanje enega ali več investicijskih poslov. V slovenskem pravnem redu je investicijsko podjetje opredeljeno v 20. členu ZTFI-1;
- kreditna institucija, ki je glede na 1. točko prvega odstavka 4. člena Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L št. 176 z dne 27. 6. 2013, str. 1) družba, katere dejavnost je sprejemanje vlog ali drugih vračljivih sredstev od javnost in dajanje kreditov za svoj račun;
- centralna depotna družba, ki je glede na 1. točko prvega odstavka 2. člena Uredbe (EU) št. 909/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o izboljšanju ureditve poravnave vrednostnih papirjev v Evropski uniji in o centralnih depotnih družbah ter o spremembi direktiv 98/26/ES in 2014/65/EU ter Uredbe (EU) št. 236/2012 pravna oseba, ki upravlja sistem poravnave vrednostnih papirjev in opravlja vsaj še eno drugo osnovno storitev. V slovenskem pravnem redu je centralna depotna družba opredeljena v drugem odstavku 35. člena ZTFI-1; ter
- imetnik fiduciarnega računa,

kadar zagotavljajo storitve hrambe delnic, upravljanja z delnicami ali vodenja računov vrednostnih papirjev v imenu delničarjev ali drugih oseb. To pa se uporablja tedaj, ko delničarjem ali drugim posrednikom zagotavljajo storitve v zvezi z delnicami družb, ki imajo registrirani sedež v državi članici Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora in katerih delnice so sprejete v trgovanje na reguliranem trgu, ki se nahaja ali deluje v državi članici Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora. V tem smislu posrednike opredeljuje tudi predlog zakona.

Izraz »fiduciarni račun« je opredeljen v pomenu, kot mu ga dajejo pravila trga finančnih instrumentov iz 296. člena ZTFI-1. V skladu s temi pravili borznoposredniška družba nematerializirane vrednostne papirje posamezne stranke vodi na računu nematerializiranih vrednostnih papirjev te stranke. Na zahtevo stranke mora nematerializirane vrednostne papirje voditi na fiduciarnem računu, če ima ta stranka položaj notarja, odvetnika, skrbnika zapuščine, skrbnika za posebne primere, upravitelja v postopku zaradi insolventnosti ali druge osebe, ki opravlja skrbniške storitve v okviru svoje redne dejavnosti ali poklica. Fiduciarni račun je posebna vrsta računa stranke. Imetnik navedenega računa je v skladu s petim odstavkom 296. člena ZTFI-1 zakoniti imetnik nematerializiranih vrednostnih papirjev, vpisanih v dobro tega računa, pri čemer pa imetnik računa pravic iz nematerializiranih vrednostnih papirjev, vpisanih v dobro tega računa, ne izvršuje zase, temveč za račun ene ali več drugih oseb.

K 11. členu

Prvi odstavek 235. člena ZGD-1 ne določa več podatkov o imetnikih imenskih delnic, ki se poleg imenskih delnic vpisujejo v delniško knjigo. Podatke določa že 25. člen Zakona o nematerializiranih vrednostnih papirjih (Uradni list RS, št. 75/15, 74/16 – ORZNP48, 5/17 in 15/18 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZNVP-1).

Sprememba drugega odstavka 235. člena ZGD-1 modificira doslej veljavno domnevo, da pri imenskih delnicah v razmerjih z družbo šteje za delničarja tista oseba, ki je kot delničar vpisana v delniško knjigo. Predlagana ureditev gre v smeri, da je vpis v delniško knjigo merodajen za uresničevanje korporacijskih upravičenj iz delnic. Vpis neke osebe v delniško knjigo – to kot doslej vodi centralna depotna družba – to osebo upravičuje do uresničevanja korporacijskih pravic, ki jih delnice inkorporirajo. Zgolj zaradi dejstva, da je neka oseba vpisana v delniško knjigo, pa ta oseba še ni delničar v korporacijskem pomenu. Lahko torej rečemo, da vpis v delniško knjigo vpisanega legitimira za uresničevanje korporacijskih upravičenj, pri čemer pa ni nujno, da je vpisana oseba tudi dejanski delničar.

Pri prinosniških delnicah se ta legitimacija izpeljuje iz okoliščine, da so delnice vpisane na njegov račun nematerializiranih vrednostnih papirjev pri centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev (tretji odstavek 235. člena ZGD-1), imetništvo delnic pa (družbi) dokazuje s posebnim potrdilom, ki mu ga je dolžna izdati centralna depotna družba v skladu s 43. členom ZNVP-1 (četrti odstavek 235. člena ZGD-1).

K 12. členu

Obrazložitev k predlogu novega 235.a do 235.g člena

Za učinkovito uresničevanje načela, po katerem naj bi bilo delniškim družbam omogočeno identificirati imetnike delnic teh delniških družb (torej svoje delničarje), predvsem tudi ob upoštevanju dejstva, da so kot imetniki delnic, ki pripadajo drugemu, lahko vključeni različni finančni posredniki, ki so tudi sami lahko eventualno celo večstopenjsko udeleženi (tako imenovani »posredniki v verigi«), hkrati pa tudi z namenom, da se delničarjem teh družb omogoči učinkovitejše uresničevanje njihovih korporacijskih pravic v razmerju do delniške družbe, s tem da se jim zagotovijo potrebne vnaprejšnje informacije, so za 235. členom ZGD-1 predlagani novi členi in sicer 235.a do 235.g člen ZGD-1. Določbe teh členov urejajo oziroma določajo:

- pravico družbe, da identificira svoje delničarje (235.a člen),
- zahtevek za informacije o delničarju družbe (235.b člen),
- način, na katerega družba s sodelovanjem posrednikov delničarjem posreduje informacije, ki so relevantne za uresničevanje njihovih korporacijskih pravic v korporacijskem razmerju z družbo (235.c člen – način, na katerega družba posreduje informacijo posredniku, in 235.d člen – način, na katerega posrednik od družbe dobljeno informacijo posreduje naprej do delničarja kot končnega adresata),
- način, na katerega posredniki informirajo družbo o tem, kakšne informacije so pridobili od delničarjev glede uresničevanja korporacijskih pravic (235.e člen),
- upravičenost družbe do hranjenja pridobljenih podatkov o delničarjih in dopustne namene obdelovanja pridobljenih podatkov (235.f člen), in
- neposredno uporabnost Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2018/1212 z dne 3. septembra 2018 o določitvi minimalnih zahtev za izvajanje določb Direktive 2007/36/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede identifikacije delničarjev, posredovanja informacij in olajšanja uveljavljanja pravic delničarjev (*UL L št. 223 z dne 4. 9. 2018, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Izvedbena uredba (EU) 2018/1212*), stroškovni režim (235.g člen).

Obrazložitev k 235.a členu (pravica družbe, da identificira svoje delničarje)

Ena od osrednjih zahtev Direktive (EU) 2017/828 je zahteva, da naj bodo delniške družbe v položaju, ko morejo identificirati svoje delničarje (načelo »*know your shareholder*«). Zato lahko delniška družba zahteva informacijo o tem, kdo so njeni delničarji, ne glede na vrsto delnic, ki jih je izdala, torej je ta informacijski zahtevek družbe dopusten tako pri imenskih, kot tudi pri prinosniških delnicah. Predlog zakona postavlja z drugim odstavkom 235.a člena ZGD-1 najprej splošno pravilo, da je družba tako informacijo upravičena zahtevati in od koga jo je upravičena zahtevati. Vsaka oseba, ki je vpisana v delniško knjigo (ko gre za imenske delnice), oziroma vsaka oseba, v dobro računa katere je v centralnem registru nematerializiranih delnic vpisana prinosniška delnica družbe, mora družbi na njeno zahtevo nemudoma sporočiti, ali mu pripadajo delnice, ki so vpisane v dobro njegovega računa, in sicer s podatki iz prvega do petega odstavka 235.b člena ZGD-1. Sankcija za kršitev te informacijske dolžnosti je, da po izteku roka za izpolnitev oseba ne sme uresničevati glasovalne pravice iz zadevnih delnic, traja pa vse dotlej, dokler zavezanec ne izpolni družbinega informacijskega zahtevka, torej dokler se ustrezno ne identificira, na način in pod pogoji iz prvega do petega odstavka 235.b člena ZGD-1.

Obrazložitev k 235.b členu (zahtevek za informacije o delničarju)

Predlog zakona povzema osnovno izhodišče Direktive (EU) 2017/828, da so delniške družbe upravičene identificirati svoje delničarje, tako v pogledu osebe delničarja kot v pogledu delnic, ki pripadajo posameznemu delničarju (število njemu pripadajočih delnic in njihova vrsta). Med podatke o delničarju spadajo zlasti njegovi osebni podatki, če gre za fizično osebo oziroma ustrezni registrski podatki, če gre za pravno osebo, ter podatki o naslovu prebivališča oziroma sedežu in naslovu in naslovu elektronske pošte, če jo delničar ima. Predlog zakona vsebuje tudi podatke, ki jih je treba navesti, če je delničar tuja pravna tvorba, na primer neregistrirana družba, ali pa v primeru, ko je neka delnica v pravni skupnosti in pripada več upravičencem.

V šestem do osmem odstavku 235.b člena ZGD-1 so urejeni položaji, ko so med dejanskim delničarjem in družbo vključeni posredniki, ki delnice hranijo, jih upravljajo ali jih za dejanske delničarje vodijo na svojih računih. Ti so lahko vključeni tudi večstopenjsko. Takrat se za njihovo označevanje uporablja sintagma »posredniki v verigi«. Taka večstopenjska udeležba namreč družbi onemogoča, da bi lahko dejanskega delničarja identificirala neposredno sama, zato se družbin informacijski zahtevek v takem primeru uperi zoper posrednika, bodisi konkretno izbranega (na primer posrednika v sredini ali na koncu verige) bodisi tistega, ki je v verigi posrednikov družbi najbližje. Posledično imajo posredniki dolžnost, da družbin informacijski zahtevek medsebojno posredujejo do končnega posrednika, ki lahko podatke o delničarju, v korist katerega deluje, pridobi oziroma z njimi že razpolaga ter jih nato posreduje bodisi neposredno družbi bodisi po verigi posrednikov navzgor, do posrednika, ki ga je družba izbrala, da ji posreduje podatke o delničarju. Gre torej za pravno ureditev posredovanja in prehajanja družbinega informacijskega zahtevka po verigi več vključenih posrednikov (torej med njimi), dokler ni dosežen končni posrednik, in nato za posredovanje pridobljene informacije o identiteti dejanskega delničarja do družbe kot končnega upravičenca.

Deveti odstavek 235.b člena ZGD-1 pa ureja položaje, ko je zavezanec za informacije centralna depotna družba, pri kateri so vpisane delnice družbe, izdane v nematerializirani obliki. Predlog zakona upošteva specifično zgradbo centralnega registra nematerializiranih vrednostnih papirjev ter zavezuje centralno depotno družbo, da podatke o delničarjih pridobiva od svojih sistemskih članov, pridobljene podatke pa nato sporoči družbi, ki jih je zahtevala.

Kadar pa je račun imetnika delnic fiduciaren račun, velja dolžnost poročanja sistemskih članov centralni depotni družbi le, če imajo imetniki fiduciarnih računov (fiduciarji) hkrati tudi položaj posrednika (če so torej v položaju investicijskega podjetja ali banke), ne velja pa za tiste morebitne fiduciarne imetnike, ki imajo račune za delničarje na drugih podlagah, kot so na primer odvetniki, notarji, začasni skrbniki zapuščine in podobni.

Obrazložitev k 235.c členu (posredovanje informacij za uresničevanje pravic delničarjev posrednikom v verigi)

V 235.c členu ZGD-1 je urejen način posredovanja informacij družbe in sicer od družbe do delničarja, ki jih delničar sicer potrebuje za učinkovitejše uresničevanje svojih korporacijskih pravic v razmerju do družbe. To so informacije, ki se nanašajo na sklic skupščine ter na nekatera posebna upravičenja v povezavi z delnicami (na primer zamenjava delnic, umik delnic, uveljavljanje prednostne pravice do novih delnic pri povečanju osnovnega kapitala in drugo). Nobene ovire ni, da te informacije delničarju sporoči družba neposredno sama, pri čemer je seveda pogoj, da je seznanjena s tem, komu delnice pripadajo. Ker pa predlog zakona upošteva dejstvo, da je med družbo in dejanskim delničarjem lahko vključenih več posrednikov, je težišče tega člena na ureditvi prehajanja teh informacij z družbe do delničarja preko (z udeležbo) posrednikov. Normativni pristop je podoben kot pri informacijskem zahtevku družbe v 235.b členu ZGD-1, torej prenos obvestila z družbe med posredniki do delničarja kot končnega adresata (peti in šesti odstavek 235.b člena ZGD-1). Sicer lahko družba te informacije v elektronski obliki sporoči udeleženi posrednikom, pri čemer je zahtevi po elektronskem posredovanju informacij zadoščeno s tem, da so posredovane medijem širokega dosega. Ta oblikovna zahteva pa je nepotrebna, če so te informacije javno dostopne na spletni strani družbe; v takem primeru zadošča obvestilo o dostopnosti na spletni strani. V takem primeru torej zadošča, da družba posredniku sporoči, da so informacije, ki so relevantne za uresničevanje delničarjevih pravic, dostopne na konkretni spletni strani, nato pa posrednik, ki ga je družba na ta način seznani, prejeto obvestilo posreduje naprej v verigi posrednikov, dokler informacija ne doseže dejanskega delničarja kot končnega adresata.

Obrazložitev k 235.d členu (posredovanje informacij za uresničevanje pravic delničarjev delničarjem)

V 235.c členu ZGD-1, ki pomeni vsebinsko nadaljevanje prejšnjega člena, so urejene dolžnosti končnega posrednika oziroma centralne depotne družbe glede prenosa informacij, ki sta jih končni posrednik oziroma centralna depotna družba prejela od družbe oziroma od najbližjega posrednika. Dolžnost končnega posrednika, ki za delničarja vodi račun delnic oziroma zanj zagotavlja storitve hrambe delnic, upravljanja z delnicami ali vodenja računov finančnih instrumentov, je, da delničarju, v korist katerega deluje, nemudoma elektronsko posreduje informacije, s katerimi razpolaga, pri čemer zadošča, da ga opozori na spletno stran družbe, na kateri so informacije dostopne (kolikor so tam dejansko dostopne). Smiselno enaka je dolžnost centralne depotne družbe. Ta mora informacije, ki jih je sama prejela od družbe, nemudoma sporočiti naprej svojim sistemskim članom, ti pa morajo informacije posredovati naprej, na način, ki je potreben, da te dosežejo delničarja kot končnega adresata.

Obrazložitev k 235.e členu (posredovanje navodil za uresničevanje pravic delničarjev družbi)

235.e člen ZGD-1 ureja po vsebini obratne položaje kot 235.c in 235.d člen, torej posredovanje informacij o uresničevanju pravic delničarjev od delničarja preko posrednikov do družbe kot končnega adresata teh informacij. Gre predvsem za informacije o uresničevanju prednostne pravice iz 337. člena ZGD-1, o morebitni manjšinski zahtevi za sklic skupščine (tretji odstavek 295. člena ZGD-1), morebitnih predlogih delničarjev (300. člen ZGD-1) ali pa o načinu uresničevanja glasovalne pravice na skupščini.

Za uresničevanje korporacijskih upravičenj iz delnic je posebej pomembna določba drugega odstavka 235.e člena ZGD-1. Zaradi olajšanja uveljavljanja pravic delničarjev Direktiva (EU) 2017/828 od držav članic namreč zahteva, da normativno zagotovijo, da posredniki olajšajo uveljavljanje pravic delničarjev, vključno s pravico do udeležbe in glasovanja na skupščinah (prvi odstavek 3.c člena Direktive (EU) 2017/828). Direktiva v tej zvezi predvideva, da:

- bodisi posrednik uredi vse potrebno za to, da lahko delničar ali tretja oseba, ki jo ta imenuje, uveljavlja pravice, ki izhajajo iz delnic (točka (a) prvega odstavka 3.c člena
- Direktive (EU) 2017/828), oziroma da
- te pravice uveljavlja posrednik na podlagi pooblastila in navodil delničarja ter v njegovo korist (točka (b) prvega odstavka 3.c člena Direktive (EU) 2017/828).

Gre torej za razlikovanje med možnostjo osebnega uresničevanja korporacijskih pravic s strani delničarja (točka (a)) in izvrševanjem pravic iz delnic po posredniku na podlagi pooblastila (točka (b)).

Določbo drugega odstavka 235.e člena ZGD-1 je treba razumeti v povezavi s položajem, ko bi želel delničar sam uresničevati pravice iz delnic, na primer na skupščini družbe, in sicer ne glede na vrsto delnic, ki mu pripadajo. V takem primeru je delničar upravičen od končnega posrednika, ki zanj vodi račun delnic, njegove delnice hrani oziroma z njimi drugače upravlja, zahtevati, da mu izda pisno potrdilo o imetništvu delnic. S tem potrdilom se nato delničar legitimira za udeležbo na skupščini družbe in glasovanje na njej, skladno z določbo predlaganega novega drugega stavka tretjega odstavka 297. člena ZGD-1. Pomen te določbe prihaja še posebej do izraza tedaj, ko je v centralnem registru nematerializiranih delnic kot imetnik delnic vpisan posrednik, pa čeprav mu delnice ne pripadajo, vpisan pa je le zato, ker delnice upravlja za dejanskega delničarja oziroma jih zanj hrani oziroma vodi račune v zvezi z delnicami. V takem primeru torej vpisani (končni) posrednik sploh ni dejanski delničar, oziroma – obrnjeno –, dejanski delničar ni vpisan v centralnem registru kot imetnik delnic.

Da pa se v teh okoliščinah lahko zagotovi njegova udeležba na skupščini, in da se mu (torej dejanskemu delničarju) omogoči uresničevanje glasovalne pravice na skupščini, mu ustrezno legitimacijo (skladno z določbami novega drugega stavka tretjega odstavka 297. člena ZGD-1) daje potrdilo, ki mu ga mora (v centralni register vpisani) končni posrednik nemudoma izdati (in mu s tem, zasledujoč namen direktive, olajšati izvrševanje korporacijskih pravic), skladno z določbami drugega odstavka 235.e člena ZGD-1, ter nato o okoliščini, da je potrdilo delničarju izdal, obvestiti družbo.

Obrazložitev k 235.f členu (obdelava osebnih podatkov delničarjev in popravek informacije o delničarju družbe)

235.f člen ZGD-1 določa dopustne okvire uporabe (obdelave) podatkov o delničarjih, ki jih družba in/ali posredniki pridobijo o njih. V skladu s prvim odstavkom 235.f člena ZGD-1 se smejo ti podatki obdelovati le za namene identifikacije, pri medsebojni komunikaciji, pri izvrševanju korporacijskih pravic in sicer pri medsebojnem sodelovanju z delničarji. S tem, ko informacije o delničarjih posredniki posredujejo družbi, ne ravnaajo protipravno v pogledu razkrivanja osebnih podatkov.

Družbe ali posredniki lahko pridobljene identifikacijske podatke o delničarjih, ki so svoje delnice že odsvojili, hranijo le omejeno časovno obdobje. Povzeta je ureditev iz Direktive (EU) 2017/828, ki hrambo omejuje na dvanajst mesecev po tem, ko so se seznanili, da oseba ni več delničar, daljša hramba pa je družbam dopustna le, če to terjajo morebitni sodni, upravni ali morebitni drugi postopki oziroma vodenje tovrstnih postopkov. Prav tako lahko tisti, čigar identifikacija temelji na nepopolnih ali napačnih informacijah, zahteva popravek nepopolnega oziroma napačnega podatka.

Obrazložitev k 235.g členu (uporaba izvedbene uredbe in stroški posrednikov)

Prvi odstavek 235.g člena ZGD-1 vsebuje napotilo na neposredno uporabo Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2018/1212, v kateri so določene minimalne zahteve potrebne za operativno izvedbo določb Direktive (EU) 2017/828 glede identifikacije delničarjev, posredovanja informacij in olajšanja uveljavljanja pravic delničarjev. Pravila, ki jih ta uredba vsebuje, so neposredno uporabna, pomembna pa so predvsem z vidika modalitet posredovanja informacij ter identifikacije delničarjev. Uredba se v konkretnih razmerjih uporablja v besedilu, ki je v času presoje v veljavi.

Četrti odstavek 235.g člena ZGD-1 pa uveljavlja priznanje dejanskih, razumnih stroškov, pri čemer se pristojnega ministra pooblasti za sprejem ustreznega podzakonskega predpisa (tarife) (če bi bilo to potrebno npr. v primeru ugotovitve nesorazmerne višine povračil stroškov na trgu), v katerem bi bilo povračilo stroškov normativno podrobneje urejeno.

K 13. členu

261. člen ureja posojila članom organov vodenja ali nadzora in prokuristom. Dopolnitve so potrebne zaradi uskladitve pojma »družinski član« in zaradi razširitve zakonskih pogojev za odobritev posojila tudi na družbe in druge pravne osebe iz tretjega odstavka 270.a člena. Določbe prejšnjih členov pa se ne bodo uporabile v primeru, če gre za družbi, ki sta povezani, razen če je sklep nadzornega sveta ali upravnega odbora potreben na podlagi prvega odstavka 281.c člena tega zakona (vrednost posla presega 2,5 odstotka vrednosti sredstev (aktive), izkazane v bilanci stanja iz zadnjega potrjenega letnega poročila).

K 14. členu

V dosedanjem 262. členu, ki je imel naslov »pogodba s članom«, je bilo določeno, da se pravice in obveznosti člana organa vodenja ali nadzora, ki niso določene s tem zakonom, določijo v pogodbi, ki jo sklene z družbo. Glede na tako definiran predmet pogodbe (pravice in obveznosti člana organa, ki niso določene z zakonom) so dejansko bile mišljene pogodbe o opravljanju funkcije, te pa sklepajo le člani uprave in izvršni direktorji, pa tudi člani upravnega odbora, če družba nima izvršnih direktorjev in tako člani upravnega odbora samo vodijo vse posle. Takšnih pogodb pa ne sklepajo člani nadzornega sveta in neizvršni člani upravnega odbora, za njih se namreč uporablja določba 284. člena, ki ureja plačila članom organa nadzora. Zato je bila opredelitev kroga naslovljencev po prejšnjem besedilu 262. člena nedosledna, saj je vključevala člane vseh organov vodenja ali nadzora. S predlagano spremembo se odpravlja ta nedoslednost in je tako sedaj jasno določeno, da so po tem členu mišljene le pogodbe o opravljanju funkcije in da te pogodbe sklepajo le poslovodne osebe. Za primere, ko se pogodba o opravljanju funkcije sklene s članom upravnega odbora v družbi z enotnim sistemom upravljanja, ki nima izvršnih direktorjev, pa je dodatno določeno, da mora s pogodbo soglašati skupščina. Ob tem skupščina delničarjev tudi imenuje osebo, ki za družbo podpiše pogodbo s članom upravnega odbora. Pravna posledica, če je pogodba sklenjena brez soglasja nadzornega sveta ali upravnega odbora, je enaka kot je bila doslej, t.j. vrnitev vseh koristi iz pogodbe. To velja tudi, če je pogodba sklenjena brez soglasja skupščine, ki se zahteva v skladu z drugim odstavkom.

K 15. členu

Posli družbe s člani nadzornega sveta so po novem urejeni v 284.a členu, na ta člen pa se sklicuje tudi drugi odstavek 285. člena, tako da smiselno enako velja tudi za člane upravnega odbora. Dodatno k temu pa je še posebej urejena pogodba o svetovanju. Družba lahko sklene s posameznim članom nadzornega sveta ali upravnega odbora pogodbo o svetovanju, vendar le za svetovanje, ki gre preko okvira nalog, ki jih ima kot član organa nadzora. Poleg tega mora s takšno pogodbo soglašati nadzorni svet oziroma upravni odbor, sicer je brez pravnega učinka. Ti pogoji pa se razširijo

še na svetovalne pogodbe, sklenjene z odvisnimi družbami in pa na svetovalne storitve, ki jih za družbo ali od nje odvisno družbo opravi družba ali druga pravna oseba, ki jo član nadzornega sveta oziroma upravnega odbora ali njegov družinski član obvladuje, ali jih opravi družba oziroma druga pravna oseba, v kateri je član nadzornega sveta oziroma upravnega odbora ali družinski član zakoniti zastopnik ali član organa nadzora ali družbenik, če je družba osebna družba. Izjema velja za povezane družbe.

V drugem odstavku je določena pravna posledica, če nadzorni svet oziroma upravni odbor ni dal soglasja k pogodbi. Plačila, ki jih je družba izvršila na podlagi pogodbe, je treba vrniti, razen če se pogodba naknadno odobri. Izvajalcu svetovalne storitve ostane zahtev iz naslova neupravičene obogatitve, ki pa ga ni mogoče pobotati z zahtevkom za vračilo plačila.

K 16. členu

Gre za redakcijsko uskladitev zakonskega besedila glede na nova 294.a in 294.b člen. Ker se politika prejemkov celovito ureja v novem 294.a členu in ker so črtani peti do sedmi odstavek 294. člena zakona, ki odslej ureja zgolj razrešnico organov vodenja ali nadzora, se zadnji del prvega odstavka 270. člena črta, v novem drugem odstavku pa vključuje dosedanja zakonska ureditev odpravnine, ki je bila določena v tretji alineji sedmega odstavka 294. člena. Gre sicer za specialno, v ZGD-1 že do sedaj uzakonjeno normo, ki pa sicer ni urejena z delničarsko direktivo II v smislu takšnih omejitev, kot jih določa ZGD-1. Ta ureditev prejemkov članov uprave v delniških družbah z dvotirnimi sistemom pa smiselno velja tudi za izvršne direktorje v delniških družbah z enotirnim sistemom (enajsti odstavek 290. člena ZGD-1).

K 17. členu

Člani uprave delniške družbe so ena od kategorij povezanih strank in za posle družbe z njimi bi se sicer uporabljal pravni režim iz 281.a – 281.d člena, če bi imela družba položaj javne družbe. Vendar pa 270.a člen določa strožje zahteve in hkrati te zahteve razširi še na posle s člani uprave nejavnih delniških družb. Tako je po predlaganem 270.a členu predpisano obvezno soglasje nadzornega sveta k poslu s članom uprave, ne glede na njegovo vrednost, razen če posel spada v okvir redne dejavnosti in je opravljen pod tržno običajnimi pogoji. Za posle s člani uprave javnih družb to predvsem pomeni, da ne velja vrednostni prag iz prvega odstavka 281.c člena, velja pa ta vrednostni prag za nastanek dolžnosti objave informacij o poslu po 281.f členu. Soglasje nadzornega sveta je torej potrebno za vse posle družbe s člani uprave, ki bodisi ne spadajo v okvir redne dejavnosti bodisi niso opravljeni pod tržno običajnimi pogoji, to pa velja tako za javne kot tudi za nejavne družbe, saj ni videti razloga, da bi glede soglasja veljali različni pravni režimi. Ob tem morata tako javna kot nejavna delniška družba določiti notranji postopek za redno preverjanje, ali posel spada v okvir redne dejavnosti in ali je opravljen pod tržno običajnimi pogoji. Iz tega postopka pa morajo biti pri poslu udeležene povezane stranke izključene.

Po obstoječi ureditvi velja, da družbo v razmerjih s člani uprave zastopa predsednik nadzornega sveta (283. člen) in ta določba ostaja nespremenjena. Posle z družinskimi člani in družbami oziroma drugimi pravnimi osebami iz tretjega odstavka 270.a člena sklepa uprava, tako uprava kot predsednik nadzornega sveta pa v takih primerih potrebuje soglasje nadzornega sveta, če je posel izredni posel oziroma če ne spada v okvir redne dejavnosti ali če ni sklenjen pod tržno običajnimi pogoji. »Tržno običajni pogoj« je treba razlagati ozko – tržna cena mora biti dejansko ugotovljiva, ocenjena vrednost ne zadošča. Pri presoji, ali posel spada v okvir redne dejavnosti družbe pa je treba upoštevati predvsem vsebino posla, njegovo pogostost in običajnost pogojev. Statut lahko izključi to izjemo in določi, da je soglasje nadzornega sveta (ali upravnega odbora) potrebno tudi za posle, ki spadajo v okvir redne dejavnosti družbe in so opravljeni pod tržno običajnimi pogoji. Enako velja za dolžnost javne objave informacij o poslu, pri čemer je to relevantno le za javne delniške družbe.

Direktiva (EU) 2017/828 zahteva, da države članice opredelijo bistvene posle s povezanimi strankami in pri tem določa, kaj naj države članice upoštevajo pri določitvi bistvenih poslov (vpliv informacij o poslu na ekonomske odločitve delničarjev ter tveganja, povezana s poslom, za nepovezane stranke, vključno z manjšinskimi delničarji) in da pri definiciji bistvenih poslov določijo enega ali več kvantitativnih kazalcev, ali pa upoštevajo vrsto posla ali položaj povezane stranke. To torej pomeni, da se lahko bistvenost posla določi tudi glede na položaj povezane osebe, kot je to denimo položaj člana uprave, pa tudi člana nadzornega sveta, upravnega odbora ali izvršnega direktorja. Vsi posli, ki jih družba opravi z eno od naštetih oseb, se potemtakem lahko štejejo kot bistveni posli, ne glede na njihovo vrednost oziroma kvantitativne kazalce, če se država članica tako odloči. Na opredelitev bistvenosti posla se nato navezuje dolžnost predložitve posla v soglasje pristojnemu organu družbe in pa dolžnost javne objave podatkov o poslu. Vendar

pa ni potrebno, da je opredelitev bistvenosti v obeh primerih enaka, temveč se lahko, ko gre za vprašanje nastanka ene ali druge dolžnosti, razlikuje. Tako ni nujno, da z nastankom dolžnosti predložitve v soglasje nastane tudi dolžnost javne objave podatkov. Predlog zakona izkorišča to opcijo in za posle s člani organov vodenja ali nadzora, pa tudi z izvršnimi direktorji in prokuristi, zahteva soglasje nadzornega sveta oziroma upravnega odbora ne glede na vrednost posla, medtem ko dolžnost javne objave informacij o poslu z naštetimi osebami nastane šele, ko je presežen vrednostni prag, določen v prvem odstavku 281.c člena. To pomeni, da glede dolžnosti javne objave velja enako kot za vse druge povezane stranke. Ne izkorišča pa predlog zakona možnosti navezovanja opredelitve bistvenosti posla na velikost družbe, saj bi to naredilo ves sistem preveč zapleten in težko pregleden.

Soglasje nadzornega sveta (oziroma upravnega odbora) je obvezno tudi za posle družbe z družinskimi člani članov uprave, kakor tudi za posle, ki jih člani uprave ali njihovi družinski člani sklenejo z odvisno družbo. Katere osebe se štejejo za družinskega člana, je natančno definirano v drugem odstavku in ta definicija se ujema z definicijo ožjih družinskih članov iz mednarodnih računovodskih standardov, prevzetih z Uredbo Komisije (ES) št. 1126/2008, z dne 3. novembra 2008 o sprejetju nekaterih mednarodnih računovodskih standardov (MRS) v skladu z Uredbo (ES) št. 1606/2002 Evropskega parlamenta in Sveta, oziroma je v primerjavi z njo še bistveno širša. Na MRS se sklicuje tudi Direktiva (EU) 2017/828 pri opredelitvi povezanih strank in nesmiselno bi bilo, da bi bili družinski člani opredeljeni različno za javne in nejavne družbe. Razširitev zahteve po soglasju na posle z odvisnimi družbami je smiselna, ker tudi v teh primerih obstajajo specifična tveganja, značilna za posle s povezanimi strankami. Na to kaže tudi dolžnost objave informacij o poslu iz četrtega odstavka 281.d člena, ki se razširja tudi na posle povezanih strank z odvisnimi družbami.

Nadalje je soglasje nadzornega sveta potrebno za posle, ki jih družba ali od nje odvisna družba opravi z družbo ali drugo pravno osebo, ki jo član uprave ali njegov družinski član posredno ali neposredno obvladuje ali je udeležen pri njenem skupnem obvladovanju. Ni potrebno, da jo dejansko obvladuje, ampak zadošča že možnost obvladovanja, oziroma je določbo treba razlagati enako kot se že vseskozi razlaga določba 529. člena. Določba tretjega odstavka 270.a člena pomeni odmik od dosedanje ureditve po četrtem odstavku 38.a člena, ki se navezuje na delež v osnovnem kapitalu oziroma na delež upravljalavskih pravic v drugi pravni osebi, pa tudi na udeležbo v dobičku na katerikoli pravni podlagi. V skladu z MRS, na katere se sklicuje Direktiva (EU) 2017/828, se za povezane stranke štejejo podjetja, ki jih »ključne osebe ravnateljstva« ali njihovi ožji družinski člani obvladujejo ali skupno obvladujejo. Ustrezen delež glasovalnih pravic je le ena od podlag obvladovanja, čeprav je res, da je bil delež po četrtem odstavku 38.a člena določen zelo nizko (10%), tako da je bila možnost obstoja podlag obvladovanja, ki ne temeljijo na deležu glasovalnih pravic, malo verjetna, in enako velja za skupno obvladovanje. Z novo ureditvijo se zaradi navezovanja na možnost obvladovanja, ki obsega tako neposredno kot posredno obvladovanje, poleg tega pa tudi primere skupnega obvladovanja, sicer oži krog potencialnih družb ali drugih pravnih oseb, za posle s katerimi bo potrebno soglasje nadzornega sveta (oziroma upravnega odbora), vendar se na drugi strani ta krog širi, saj je po novi ureditvi soglasje nadzornega sveta (oziroma upravnega odbora) potrebno tudi za posle z družbo, v kateri član uprave ali družinski član opravlja funkcijo člana organa vodenja ali nadzora ali izvršnega direktorja, razen če sta družbi povezani družbi po 527. členu tega zakona, in za posle z drugo pravno osebo, na primer z zavodom, zadrugo, društvom, ustanovo ipd., v kateri je član uprave ali njegov družinski član zakoniti zastopnik. V teh primerih sicer ne gre za interesni konflikt, ampak za konflikt dolžnosti, vendar pa tudi v primeru konflikta dolžnosti obstajajo specifična tveganja, značilna za interesni konflikt. Soglasje je potrebno tudi za posle z osebnimi družbami, v katerih je član uprave ali njegov družinski član družbenik. Tega prejšnji četrti odstavek 38.a člena ni urejal. Nova ureditev pa je v primerjavi s prejšnjo strožja tudi iz razloga, ker vključuje tudi posle z odvisnimi družbami, poleg tega pa tudi posle s člani nadzornega sveta oziroma upravnega odbora, njihovi družinskimi člani in družbami ali drugimi pravnimi osebami, ki jih te osebe obvladujejo oziroma v katerih so zakoniti zastopniki. Na splošno je zato nova ureditev po 270.a členu, vključno s člani, ki se na ta člen navezujejo, bistveno strožja, kot je bila ureditev po 38.a členu ZGD-1.

V delu tretjega odstavka, ki ureja obvezno soglasje nadzornega sveta (oziroma upravnega odbora) k poslom z družbami, v katerih član uprave ali njegov družinski član opravlja funkcijo člana organa vodenja ali nadzora ali izvršnega direktorja ali je družbenik osebne družbe, je predvidena izjema za povezane družbe. V koncernskih strukturah je namreč pogosta praksa, da so člani uprave obvladujoče družbe oziroma družbe matere člani organa nadzora ali pa člani posloводства v odvisnih družbah. To omogoča lažje in učinkovitejše vodenje koncernskih struktur, in če bi zahtevala po soglasju nadzornega sveta oziroma upravnega odbora veljala tudi v teh primerih, bi to močno ohromilo tovrstno prakso. Za posle, ki jih odvisna družba sklepa z obvladujočo družbo ali drugo z njo povezano družbo, se uporabljajo pravila koncernskega prava iz IV. dela ZGD-1 in glavni namen teh pravil je zaščita odvisnih družb ter njenih manjšinskih imetnikov deležev in upnikov pred prikrajšanji, do katerih bi lahko prišlo zaradi škodljivih vplivov s strani obvladujočih družb in njihovih zastopnikov. Glede soglasij nadzornega sveta oziroma upravnega odbora k poslom znotraj skupine družb se uporablja splošni režim, predviden v 281.c členu, če je družba javna družba oziroma družba, z vrednostnimi papirji katere se trguje na organiziranem trgu.

Glede postopka odločanja o soglasju velja enako kot po 281.č členu. Predlog odločitve oblikuje revizijska komisija in pri tem ne sme sodelovati član te komisije, ki je udeležen pri poslu ali pri katerem obstaja nevarnost nasprotja interesov zaradi njegovega razmerja s povezano stranko. Enako velja, če družba nima revizijske komisije, ki bi oblikovala predlog sklepa nadzornega sveta oziroma upravnega odbora, kar je možno le pri nejavnih družbah, s tem da se v tem primeru izključitev iz glasovanja nanaša na odločanje organa nadzora o soglasju.

Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za prokuriste in njihove družinske člane, ne uporabljajo pa se za družbe, z vrednostnimi papirji katerih se ne trguje na organiziranem trgu, če so člani uprave, prokuristi in njihovi družinski člani edini delničarji. Takšno rešitev je predvideval že prejšnji enajsti odstavek 38.a člena, vendar z razliko, da je za izključitev iz pravnega režima zadoščal delež v višini treh četrтин osnovnega kapitala ali upravljaljskih pravic. Glede na to, da je namen ureditve poslov s povezanimi strankami zaščita družbe in njenih manjšinskih imetnikov deležev, takšna ureditev ni bila ustrezna oziroma za omejitve na tričetrтинski delež ni bilo upravičenega razloga. Tovrstni primeri sicer za delniške družbe nimajo kakšne večje praktične težave in večinoma pridejo v poštev le pri družbah z omejeno odgovornostjo. Nov 515.a člen se sklicuje na smiselno uporabo 270.a člena, kar pomeni, da ta izjema tudi po novi ureditvi velja za družbe z omejeno odgovornostjo, s tem da ni več predviden le tričetrтинski delež, temveč stoodstotni delež, ki ga lahko ima vsak od naštetih posebej ali pa vsi skupaj.

K 18. členu

Po prvi uveljavitvi 281.a člena ZGD-1 o notranji reviziji leta 2015 se je pokazalo, da obstajajo težave v razmerjih notranje revizije v družbi, predvsem v razmerju do uprave družbe, in pri njenem delovanju, še posebej glede postopka pridobitve zunanjih izvajalcev, ki sodelujejo pri posameznih poslih ali v celoti opravljajo funkcijo notranje revizije v družbi. Več je različnih neprimernih praks in ravnanj uprav ter raznovrstnih »pritiskov« uprav, ki slabijo neodvisnost notranje revizije. Pomembna novost predloga je, da se z novim prvim odstavkom 281.a člena ZGD-1 nedvoumno določa (a) namen notranje revizije (torej razlog za njen obstoj); (b) dejavnosti, ki jih lahko notranja revizija opravlja; (c) pravila, v skladu s katerimi se mora organizirati in mora delovati notranja revizija; ter (č) ključni lastnosti, ki jih mora vedno imeti notranja revizija. Namen predloga je krepitev neodvisnosti notranje revizije v njenih razmerjih z drugimi v družbi, predvsem v razmerju do uprave. Predlog poudari, da mora notranja revizija vedno ravnati nepristransko, tudi do uprave. Da pa lahko tako ravna, mora biti vedno neodvisna, kar je s predlogom posebej določeno. Notranja revizija obstaja z namenom, da dodaja vrednost družbi in izboljšuje njeno delovanje. To doseže notranja revizija tako, da opravlja v družbi pretežno dejavnost dajanja zagotovil in svetovanja. Organizacijska umeščenost notranje revizije v družbi, njena organiziranost in njeno delovanje mora biti skladno z ZGD-1 in s pravili notranjega revidiranja, veljavnimi v Sloveniji. Ker je globalno pravil več različnih, Slovenski inštitut za revizijo določi pravila, ki se naj uporabljajo v Sloveniji z namenom, da se v Sloveniji zagotovi enovito izvajanje dejavnosti notranjega revidiranja.

Vodenje notranje revizije v družbi je zahtevno opravilo. Zato mora to opravilo opravljati oseba, ki je strokovno usposobljena. Ker vodenje zahteva sodelovanje in komuniciranje z upravo, v izjemnih primerih pa tudi revizijsko komisijo in nadzornim svetom, mora vodenje opravljati oseba, ki pozna v Sloveniji prevladujoč dvotirni sistem upravljanja, slovensko korporacijsko in drugo gospodarsko zakonodajo, zahteve zakonodaje s področja varovanja podatkov, predvsem osebnih podatkov, in nenazadnje (splošnih) pravil računovodenja, ki veljajo v Sloveniji. Vodenje notranje revizije mora zato opravljati oseba, ki ima ustrezen strokovni naziv, ki kaže na njegovo usposobljenost. Pa tudi, na notranjo revizijo, ki je strokovno usposobljena, se lahko v skladu z *Mednarodnim standardom revidiranja 610 – Uporaba dela notranjih revizorjev* zanese revizor računovodskih izkazov, če se odloči, da bo uporabil delo notranjega revizorja. Prav revizorju računovodskih izkazov pa po ZGD-1 notranje revizija tudi posreduje svoje letno poročilo o opravljenem delu (nov tretji odstavek 281.a člena ZGD-1). V izogib temu, da bi funkcijo notranje revizije vodila oseba, ki ni strokovno usposobljena, je s predlogom predvideno, da ima nosilec funkcije notranje revizije naziv preizkušeni notranji revizor. V izobraževanju za preizkušenega notranjega revizorja so namreč del kurikulumu navedene tematike, prav tako so del preverjanja pri strokovnem preizkusu kandidata za strokovni naziv. V kurikulumih drugih izobraževanj za strokovne nazive s področja notranje revizije navedenih tematik ni, še posebej ne, ko gre za strokovne nazive, ki jih je mogoče pridobiti pri organizacijah s sedežem izven Evropske unije.

Predlog odpravlja dilemo, ali se lahko revizijski komisiji predloži letno poročilo o delu notranje revizije ali ne. Revizijska komisija kot delovno telo nadzornega sveta je prejemnik letnega poročila o delu notranje revizije (nov tretji odstavek).

Predlog odpravlja v praksi neustrezno ravnanje, da je bilo treba za vsak posamezen posel notranjega revidiranja, ki ga naj bi ga izvedel zunanji izvajalec, pridobiti soglasje k sklenitvi pogodbe s strani nadzornega sveta. Dogajalo se je namreč, da je nadzorni svet najprej potrdil letni načrt dela notranje revizije, ki je vključeval načrtovane zunanje izvajalce notranjega revidiranja, kasneje pa je za te iste zunanje izvajalce odrekel podajo soglasja, čeprav jih je predhodno z

načrtom že potrdil. Besedilo predloga (nov peti odstavek) sedaj nedvoumno določa, da nadzorni svet potrdi in daje soglasje k zunanjem izvajalcu, ki opravlja funkcijo notranje revizije v družbi v celoti samostojno (gre za t. i. *outsourcing of internal audit*). Gre za položaj, ko v družbi ni notranjega izvajalca funkcije notranje revizije. Funkcijo notranje revizije predstavlja vso notranjerevizijsko dejavnost v družbi. Glede na predlog v vseh drugih primerih podaja soglasja s strani nadzornega sveta ni potrebna.

V praksi se je uveljavilo tudi praksa, da ko je nadzorni svet zahteval od notranje revizije dodatne informacije, je te lahko zahteval le tako, da je bila o vsem tem obveščena tudi uprava družbe. Prav tako je lahko notranja revizija posredovala informacije le, če jih je posredovala uprava oziroma je uprava bila z njimi seznanjena (tj. jih je potrdila) oziroma je bila hkrati prisotna na seji nadzornega sveta, ko je vodja notranje revizije poročal nadzornemu svetu. To pomeni neke vrste »pritisk« na notranjo revizijo, ki pa so zanj kot neodvisno funkcijo nesprejemljive. Predlog odpravlja to neprimerno prakso tako, da nedoumno daje nadzornemu svetu pravico in možnost, da komunicira z notranjo revizijo v družbi brez vednosti uprave. S tem izjemno poudari neodvisnost in vlogo notranje revizije v družbi, predvsem njeno neodvisnost od uprave oziroma njenega vpliva oziroma možnosti vplivanja nanjo in tudi njen (javni) videz neodvisnosti.

K 19. členu

Obrazložitev k 281.b členu (posli s povezanimi strankami)

V 281.b členu so v skladu z zahtevami Direktive (EU) 2017/828 definirani pojmi posel, povezana stranka in posli, ki se ne štejejo kot posli s povezanimi strankami. Kot posel je mišljen predvsem pravni posel, pa tudi ukrepi, katerih predmet je odplačen ali neodplačen prenos ali prepustitev premoženjskih vrednosti. Pojem posel vključuje npr. prodaje ali nakupe nepremičnin, dokončanih ali nedokončanih izdelkov, naročanje ali opravo storitev, uporabo ali prepustitev uporabe predmetov, financiranje, zagotovitve poroštev ali drugih oblik zavarovanj terjatev. Pojem obsega tudi premike ali spremembe proizvodnje, investicije, ukinitve obratov ali prevzeme izpolnitve dolga, če vodijo k prenosu premoženja. Kot posel pa se ne štejejo opustitve. Direktiva tudi ne definira pojma povezane stranke, ampak napotuje na mednarodne računovodske standarde (MRS), prevzete z Uredbo Komisije (ES) št. 1126/2008, z dne 3. novembra 2008 o sprejetju nekaterih mednarodnih računovodskih standardov v skladu z Uredbo (ES) št. 1606/2002 Evropskega parlamenta in Sveta. Da se za mednarodne standarde računovodskega poročanja štejejo standardi, ki so kot mednarodni računovodski standardi določeni z omenjenima uredbama, izhaja že iz sedme alineje četrtega odstavka 53. člena. Zaradi navedenega je v drugem odstavku določen sklic na naveden člen. Za opredelitev povezanih strank je relevanten predvsem MRS 24, ki pa za razjasnitev določenih pojmov, kot so na primer obvladovanje, skupno obvladovanje, pomemben vpliv in skupni aranžmaji, napotuje še na nekatere druge standarde. Povezane stranke so denimo podjetja, ki pripadajo isti skupini podjetij, nadalje osebe, ki v ravnanju podjetja zasedajo ključne pozicije, kot so člani organov vodenja ali nadzora, pa tudi njihovi ožji družinski člani ali ožji družinski člani delničarjev, ki se štejejo za povezane stranke. Krog povezanih strank je sicer še precej širši in vanj spadajo denimo tudi delničarji, ki imajo v družbi pomemben vpliv, ta pa se domneva že pri dvajsetih odstotkih glasovalnih pravic. Kot povezane stranke se štejejo na primer tudi člani organov vodenja ali nadzora obvladujočega podjetja, nadalje pridružena podjetja, skupni podvigi, pa tudi podjetja, ki jih član organa vodenja ali nadzora podjetja ali obvladujočega podjetja obvladuje ali skupno obvladuje itd. V skladu z MRS se pojem podjetje (ang. entity) razlaga široko in tako s tem pojmom niso mišljene le gospodarske družbe, ampak denimo tudi različne neprofitno orientirane pravne osebe, podjetja javnega sektorja itd.

Direktiva (EU) 2017/828 dopušča državam članicam številne opcije pri njihovi izbiri, ob implementaciji v predlog zakona pa je bilo upoštevano, da je raven pravne zaščite javnih družb in njihovih manjšinskih delničarjev pred specifičnimi tveganji, povezanimi s tovrstnimi transakcijami, že po obstoječi ureditvi visoka in bi v nekaterih primerih lahko uporaba strožjih opcij ali pa neuporaba opcij po nepotrebnem obremenjevala družbe pri njihovem poslovanju in jim po nepotrebnem povzročala dodatne stroške. Zato predlagane rešitve skoraj v celoti izrabljajo možnosti izjem iz petega in šestega odstavka 9c člena Direktive in tako iz pravnega režima, ki velja za posle s povezanimi strankami, najprej izvzemajo posle, ki so opravljeni v okviru rednega poslovanja družbe in pod tržno običajnimi pogoji. Za ta namen bodo morale javne družbe določiti notranji postopek za redno preverjanje, ali so prej omenjene predpostavke izpolnjene in iz tega postopka bodo morale biti pri poslu udeležene povezane stranke izključene. Ta zahteva se lahko s statutom izključi. Nadalje so iz pravnega režima izvzeti različni drugi posli, kot so denimo posli s hčerinskimi družbami, ki so posredno ali neposredno v stoddostni lasti družbe, ali pa posli, za katere je po drugih določbah zakona predvideno soglasje ali pooblastilo skupščine, kakor tudi posli in ukrepi, ki so namenjeni izvedbi soglasja ali pooblastila skupščine.

V izjemah, določenih v četrtem odstavku predlaganega 281.b člena gre na splošno za posle oziroma vrste poslov, pri katerih posebna zaščita manjšinskih delničarjev ni potrebna, ali pa je ta zaščita zagotovljena na kak drug način, kakor tudi za posle, ki služijo višjemu cilju, kot je zagotavljanje stabilnosti finančnega sistema. Posli, ki so opravljeni v okviru

rednega poslovanja družbe in pod tržno običajnimi pogoji ter posli, natančno definirani v predlaganem četrtem odstavku 281.b člena, se ne štejejo za posle s povezanimi strankami.

Obrazložitev k 281.c členu (soglasje nadzornega sveta k poslom s povezanimi strankami)

Direktiva (EU) 2017/828 prepušča državam članicam opredelitev bistvenih poslov, za katere je potrebno soglasje pristojnega organa družbe in za katere velja tudi dolžnost javne objave relevantnih podatkov o tovrstnih poslih. Direktiva določa, kaj naj države članice upoštevajo pri določitvi bistvenih poslov (vpliv informacij o poslu na ekonomske odločitve delničarjev ter tveganja, povezana s poslom, za nepovezane stranke, vključno z manjšinskimi delničarji) in da pri definiciji bistvenih poslov določijo enega ali več kvantitativnih kazalcev ali pa upoštevajo vrsto posla ali položaj povezane stranke. Čeprav je v primerjalnem pravu mogoče najti različne rešitve v zvezi s tem in tudi kombinacije različnih kvantitativnih kazalcev, kar vsekakor ima svoje prednosti, predlagana rešitev v predlogu zakona temelji na izhodišču, da naj bo vrednostni prag določen tako, da je razumljiv in hkrati čim lažje uporabljen. Tako je predviden le en kvantitativni kazalec, ki je hkrati enostavno ugotovljiv, in sicer vrednost sredstev (aktivne), kot je izkazana v bilanci stanja iz zadnjega potrjenega letnega poročila. To je potemtakem vrednostni prag in posli, katerih vrednost prestopi ta prag, se štejejo kot bistveni posli, za katere se nato uporabi instrumentarij, namenjen obvladovanju specifičnih tveganj, povezanih s transakcijami s povezanimi strankami. Če torej vrednost posla presega 2,5 odstotka prej omenjene vrednosti, je potrebno soglasje nadzornega sveta ali upravnega odbora, hkrati pa nastane dolžnost javne objave informacij o poslu iz 281.d člena. Enako velja, če ta vrednostni prag prestopi skupna vrednost vseh poslov, opravljenih z isto osebo v zadnjih dvanajstih mesecih. V primeru, da mora družba pripraviti konsolidirano letno poročilo, se vrednostni prag ugotavlja glede na vrednost sredstev (aktivne) v konsolidirani bilanci stanja.

Takšna rešitev pomeni kompromis med harmonizacijskimi cilji direktive in že obstoječim nacionalnim pravnim sistemom, ki – kot je že bilo poudarjeno – že sedaj zagotavlja visok nivo pravne zaščite. V tem kontekstu je treba predvsem izpostaviti, da ima Slovenija po nemškem zgledu uzakonjeno koncernsko pravo, ki predvideva, da se vsak pravni posel ali drug poslovodni ukrep na relaciji med odvisno in obvladujočo družbo ali drugo povezano družbo, posebej oceni in vnese v t. i. poročilo o odvisnosti (tretji odstavek 545. člena). Oceniti je treba, ali posel pomeni prikrajšanje za odvisno družbo in investiti, na kak način bo, ali je že bilo, prikrajšanje izravnano. Pravilnost in popolnost tega poročila mora pregledati revizor (546. člen) in o rezultatih revidiranja izdelati pisno poročilo. Določbe 281.b do 281.d člena ne posegajo v ta pravila. K temu pa je treba dodati vsaj še posebna pravila, ki veljajo za sklepanje poslov med družbo in člani njenih organov, kot so člani uprave, nadzornega sveta, upravnega odbora, pa tudi izvršni direktorji, vključno z družinskimi člani in pravnimi osebami, v katerih imajo našteje osebe vpliv. Ta pravila so bistveno strožja in se bodo v delu, ki se nanaša na soglasja nadzornega sveta oziroma upravnega odbora, uporabljala kot *lex specialis*.

Direktiva (EU) 2017/828 prepušča državam članicam, da kot pristojni organ družbe, ki odloča o soglasju k poslu s povezano stranko določijo bodisi skupščino bodisi nadzorni svet oziroma upravni odbor. Izbrana je druga možnost, saj skupščina, glede na svojo sestavo, funkcijo in postopek odločanja, ni ustrezen organ, da kontrolira transakcije, ki spadajo na področje vodenja poslov. Če bi bila pristojna skupščina, bi to praviloma zahtevalo sklice izrednih skupščin, kar bi bilo pri nepredvidljivih in neodločljivih poslih težko izvedljivo, pa tudi stroškovno obremenjujoče. Zato je za odločanje o soglasjih k tem poslom ustreznější organ nadzorni svet, ki je v dvotirnem sistemu upravljanja tako institucionalno kot personalno strogo ločen od uprave, poleg tega mora v primeru, če je družba javna družba, obvezno oblikovati revizijsko komisijo, katere člani so lahko le neodvisni člani nadzornega sveta, vsaj en član pa mora biti neodvisni strokovnjak, posebej usposobljen za področje računovodstva in revizije (prvi odstavek 280. člena).

Če ima družba enotirni sistem upravljanja, o soglasju k poslu s povezano stranko odloča upravni odbor (dopolnjeni drugi odstavek 285. člena). V skladu s prvim odstavkom 291. člena je lahko v javnih družbah za izvršne direktorje imenovana največ polovica članov upravnega odbora, pri čemer predsednik upravnega odbora, kateremu v primeru enakega števila glasov za ali proti predlogu sklepa, pripada odločilni glas, ne more biti hkrati izvršni direktor v isti družbi (drugi odstavek 289. člena). Tako kot za javne družbe z dvotirnim sistemom upravljanja tudi za javne družbe z enotirnim sistemom upravljanja velja, da morajo obvezno oblikovati revizijsko komisijo, njeni člani pa so lahko le neizvršni člani upravnega odbora, ki so neodvisni, vsaj en član pa mora biti neodvisen strokovnjak, posebej usposobljen za računovodstvo in revizijo (četrti odstavek 289. člena).

Z namenom zagotovitve neodvisne odločitve o soglasju k poslu je posebej določeno, da član nadzornega sveta ali upravnega odbora, ki je kot povezana stranka udeležen pri poslu, ne sme izvrševati glasovalne pravice pri odločanju. Če nadzorni svet zavrne soglasje, lahko uprava zahteva, da o soglasju odloči skupščina, kar pomeni, da velja enako kot za odločanje o drugih vprašanih s področja vodenja poslov s strani skupščine. Tudi v tem primeru velja, da je pri poslu

udeležena povezana stranka izključena iz glasovanja pri odločanju o soglasju. Za sprejem sklepa skupščine je, enako kot v petem odstavku 281. člena, potrebna najmanj tričetrtinska večina glasov.

Obrazložitev k 281.č členu (postopek odločanja nadzornega sveta o soglasju k poslom s povezanimi strankami)

Predlagana je rešitev, da predlog sklepa nadzornega sveta (ali upravnega odbora) o soglasju k poslu s povezano stranko oblikuje revizijska komisija. Če ta komisija predlaga zavrnitev soglasja, lahko nadzorni svet (ali upravni odbor) odloči, da soglašaja s poslom le v primeru, če pooblaščen revizor potrdi, da je posel z vidika družbe in delničarjev, ki niso povezane stranke, primeren. Kot je bilo pojasnjeno že v obrazložitvi prejšnjega člena, je z namenom zagotovitev neodvisne odločitve o soglasju k poslu posebej določeno, da član nadzornega sveta, ki je kot povezana stranka udeležen pri poslu, ne sme izvrševati glasovalne pravice pri sprejemanju odločitve. Enako velja za oblikovanje predloga sklepa s strani revizijske komisije, pri čemer je v tem primeru izključitev glasovalne pravice strožje definirana in pri oblikovanju predloga ne sme sodelovati ne le član komisije, ki je (neposredno) udeležen pri poslu kot povezana stranka, temveč tudi član komisije, pri katerem obstaja kakršnakoli nevarnost nasprotja interesov zaradi njegovega razmerja s povezano stranko. Nasprotje interesov je natančneje definirano v tretjem odstavku 38.a člena. V skladu s to določbo nasprotje interesov obstaja kadar je nepristransko in objektivno opravljanje nalog ali odločanje v okviru izvajanja funkcije ogroženo zaradi vključevanja osebnega ekonomskega interesa, interesa družinskih članov ali zaradi posebne naklonjenosti ali kakršnihkoli drugih interesov, povezanih z drugo fizično ali pravno osebo.

Obrazložitev k 281.d členu (javna objava poslov s povezanimi strankami)

Direktiva (EU) 2017/828 zahteva, da države članice določijo dolžnost javne objave bistvenih poslov s povezanimi strankami, ki mora biti izvršena najkasneje ob opravi posla. Hkrati določa vsebino objave, ne določa pa način javne objave, kar pomeni, da je to vprašanje prepuščeno državam članicam. V predlogu zakona je predvideno, da se informacije o poslu nemudoma objavijo v skladu s prvim odstavkom 11. člena. Ta določa, da se v primerih, ko zakon določa dolžnost objave posameznih podatkov, ti objavijo na spletni strani Agencije RS za javnopravne evidence in storitve. To velja tudi za posle, ki jih je, skupaj s poslom, za katerega je potrebno soglasje nadzornega sveta oziroma upravnega odbora, treba upoštevati pri izračunu vrednosti iz prvega odstavka 281.c člena. V skladu z zahtevami direktive je treba navesti vse bistvene informacije, ki so potrebne za presojo, ali je posel z vidika družbe in delničarjev, ki niso povezane stranke, primeren. To obsega vsaj informacije o vrsti razmerja družbe do povezane stranke, ime povezane stranke, datum ter vrednost posla. Te podatke mora družba objaviti tudi na svoji spletni strani in omogočiti dostop do njih v obdobju vsaj petih let od dneva objave posla na spletni strani družbe. Če je družba obvladujoče podjetje, se določbe iz prvega do tretjega odstavka tega člena smiselno uporabljajo tudi za posle odvisnih podjetij s strankami, povezanimi z družbo, če bi jih morala družba v primeru, da bi bili opravljeni z njo, objaviti. Objava informacij po tem členu ni potrebna, če se informacije objavijo kot notranje informacije v skladu s 17. členom Uredbe (EU) št. 596/2014 in ta objava vsebuje vse zahtevane podatke. Smiselno se uporabljata četrti in peti odstavek 17. člena Uredbe.

K 20. členu

Gre za uskladitev z direktivo o delničarskih pravicah II - Direktivo (EU) 2017/828 in zagotavljanje konsistentnosti z na novo urejeno politiko prejemkov v 294.a členu.

K 21. členu

Nova določba 284.a člena se sklicuje na smiselno uporabo 270.a člena, ki ureja posle s člani uprave. Kar velja za člane uprave na podlagi navedene določbe, velja smiselno enako tudi za člane nadzornega sveta.

K 22. členu

285. člen ureja pristojnost upravnega odbora družb z enotnim sistemom upravljanja. V drugem odstavku tega člena je določeno katere druge določbe se v zvezi s tem smiselno uporabljajo, pri čemer gre za določbe, ki urejajo pristojnost nadzornega sveta. Dopolnjen drugi odstavek 285. člena razširja smiselno uporabo tudi na nove člene 281.b do 281.d ter na 284.a člen. Če ima družba enotni sistem upravljanja, se torej soglasje nadzornega sveta nadomesti s soglasjem upravnega odbora, glede sklepanja poslov družbe s člani upravnega

odbora pa veljajo enaka pravila kot za sklepanje poslov s člani nadzornega sveta v družbi z dvotirnim sistemom.

K 23. členu

Prvi odstavek 290.a člena se sklicuje na smiselno uporabo določb 270.a člena, ki ureja posle s člani uprave v družbi z dvotirnim sistemom upravljanja. Kar velja za člane uprave, velja tudi za izvršne direktorje v družbi z enotirnim sistemom upravljanja. O soglasju k poslu odloča upravni odbor, vendar le v primeru, če je sestavljen v skladu s prvim odstavkom 291. člena, kar pomeni, da je največ polovica članov upravnega odbora hkrati tudi izvršnih direktorjev, ali če nobeden od izvršnih direktorjev ni hkrati član upravnega odbora. Če izvršni direktorji predstavljajo večino članov upravnega odbora, mora o soglasju odločati skupščina. Enako velja, če družba nima izvršnih direktorjev. Slednje je, glede na določbo prvega odstavka 291. člena, možno le pri nejavnih družbah, kajti javne družbe morajo imeti vsaj enega člana upravnega odbora, ki je hkrati izvršni direktor.

K 24. členu

Dosedanje besedilo 294. člena je poleg razrešnice urejalo tudi določitev politike prejemkov članov organov vodenja in nadzora. Ker se s predlogom zakona celovito na novo ureja politika prejemkov članov organov vodenja in nadzora v skladu z delničarsko direktivo II v novih členih 294.a in 294.b, se črtajo določbe petega do sedmega odstavka tega člena. Skladno s tem se spremeni tudi naslov člena, ki tako ureja vprašanje podelitve razrešnice organov vodenja in nadzora.

K 25. členu

Obrazložitev k 294.a členu (politika prejemkov)

S predlaganim novim 294.a členom se implementira določba 9a člena delničarske direktive II – pravica do glasovanja o politiki prejemkov. Bistvo ureditve je v tem, da morajo javne delniške družbe obvezno oblikovati politiko prejemkov za vse člane organov vodenja in nadzora ter tudi izvršnih direktorjev, ki sicer nimajo statusa posloводства po 10. členu, sodijo pa med direktorje v smislu direktive. Doslej je ZGD-1 dopuščal določitev politike prejemkov s strani delniških družb, ni pa tega zapovedoval. Po delničarski direktivi II obstoji obveznost javnih delniških družb, da oblikujejo politiko prejemkov. Pri tem direktiva natančno določa vsebino te politike ter kakšen mora biti opis različnih komponent prejemkov. Politika mora biti jasna in razumljiva ter vsebovati opis vseh komponent, fiksnih in variabilnih, vključno z vsemi dodatki in ugodnostmi v kakršnikoli obliki, pri čemer variabilni prejemki niso obvezni, ampak jih družba lahko dodeljuje.

V predlogu zakona je, v skladu z opcijo, ki jo daje direktiva, opredeljena posvetovalna narava glasovanja skupščine o politiki prejemkov. Pri tem je pomembno, da v primeru zavrnitve politike prejemkov (kogentno) velja začasni režim izplačevanja prejemkov v skladu s predlagano politiko, s tem da mora biti že takoj na naslednji skupščini delničarjev predložena spremenjena politika prejemkov (tretji odstavek 9.a člena direktive). Predlagana narava politike prejemkov je predvidena tudi v predlogu implementacije direktive v nemški AktG in je v skladu s konceptom delniške družbe, kjer se zastopa načelo usklajenosti vseh interesov v družbi, tako interesov delničarjev kot tudi interesov družbe in podjetja. Posebej to velja v družbah s poudarjenim dvotirnim sistemom, kjer ima pomembno vlogo nadzorni svet, ki zastopa interese gospodarske družbe kot subjekta, pri čemer upošteva interese vseh deležnikov, še posebej delavcev in gospodarske družbe. Sicer bi lahko večinski delničarji zasledovali zgolj svoje lastne interese in glede na te usmerjali tudi politiko nagrajevanja uprave oziroma direktorja. Določba tega člena pa v ničemer ne posega v druge določbe zakona, ki določajo pristojnosti posameznih organov, ter v druga materialna vprašanja, tudi glede prejemkov (npr. določba 284. člena, ki prepoveduje udeležbo članov nadzornega sveta pri dobičku).

Ker direktiva o delničarskih pravicah II velja le za javne delniške družbe, katerih vrednosti delnic kotirajo na organiziranem trgu in je implementacija obvezna, se v določilu šestega odstavka tega člena avtonomno prepušča odločitvi o uporabi te določbe o oblikovanju, glasovanju in izvajanju politike prejemkov tudi za nejavne družbe, kar lahko realizirajo bodisi s statutom bodisi s sklepom skupščine. Ta določba je potrebna zaradi siceršnjega načela statutarne strogosti v delniških družbah, ki je določena v 183. členu.

V skladu s sedmim odstavkom 9.a člena direktive se v novem členu predloga zakona določa tudi obveznost publicitete politike prejemkov.

Obrazložitev k 294.b členu (poročilo o prejemkih)

V novem 294.b členu je normiran drugi dokument v zvezi s prejemki, katerega uzakonitev zahteva delničarska direktiva II, t.j. »poročilo o prejemkih«. Za razliko od »politike prejemkov«, ki jo ureja prejšnji člen in je trajnejše narave, ker se sprejema praviloma vsaka štiri leta (lahko pa tudi pogostejše, če gre za spremembe), je »poročilo o prejemkih« enoletno, saj se ga sestavi obvezno vsako leto, obravnava pa na skupščini, ki obravnava letno poročilo družbe.

Doslej je dolžnost informiranja delničarjev o prejemkih članov organov vodenja in nadzora določal peti odstavek 294. člena, ki je opredeljeval le t. i. »informacijo o prejemkih«, po novem pa gre za poseben dokument – poročilo o prejemkih. Tega morajo pripraviti organi vodenja in nadzora, pregledati revizor, o njem razpravljati in posvetovalno glasovati delničarji na skupščini ter javno objaviti na spletnem mestu družbe za najmanj deset let.

Predlog novele v tem členu celovito ureja kompleksno poročilo o prejemkih in implementira obsežne zahteve delničarske direktive II v zvezi z njim. Javne delniške družbe morajo obvezno sestaviti jasno in razumljivo poročilo o prejemkih članov organov vodenja in nadzora. Za vsako leto so za sestavo odgovorni vsi člani teh organov, poročilo mora pregledati revizor, o njem pa odloča letna skupščina z glasovanjem, ki ima v skladu z direktivo posvetovalno naravo. V poročilu o prejemkih morajo biti razčlenjeni vsi prejemki vseh direktorjev in nadzornikov posamično, tudi z vsemi prihodki od odvisnih gospodarskih družb, vključno s ponujenimi delnicami in opcijami, zajeti pa je treba možnosti vračila variabilnih prejemkov ter informacijo o odstopanjih od politike prejemkov.

V poročilu se mora primerjalno predstaviti tudi letne spremembe prejemkov glede na uspešnost gospodarske družbe kot tudi povprečnega prejemka drugih zaposlenih v zadnjih poslovnih letih. Poročati pa je treba o morebitnih odstopanjih od postopka za izvajanje politike prejemkov in še posebej o odstopanjih zaradi izjemnih okoliščin, pri čemer je treba obrazložiti, katere okoliščine so vplivale na konkretne elemente politike prejemkov, od katerih je bilo odstopljeno.

V tretjem odstavku tega člena je podrobneje obravnavana tudi obveznost poročanja o prejemkih v obliki slehernih ugodnosti vsakega posameznega člana uprave v delniških družbah z dvotirnim sistemom upravljanja ter izvršnih direktorjev v delniških družbah z enotirnim sistemom upravljanja. Tako je treba predstaviti vse ugodnosti, ki so bile tem funkcionarjem zagotovljene s strani tretjih oseb ter ugodnosti, ki so bile dogovorjene za primer predčasnega prenehanja opravljanja funkcije ter za primer rednega prenehanja opravljanja funkcije. Predlog se pri tem zgleduje po predvideni noveli nemškega AktG, pri čemer so predmetna vprašanja trenutno zelo aktualna v nemški korporacijski praksi.

Uporabljena je opcija iz drugega pododstavka četrtega odstavka 9b člena delničarske direktive II za male in srednje gospodarske družbe, tako da se kot alternativo glasovanju določa predložitev poročila o prejemkih za zadnje poslovno leto v razpravo na letni skupščini delničarjev pod ločeno točko dnevnega reda.

Dostopnost informacij mora preveriti revizor, politika prejemkov pa mora biti objavljena na spletu in na razpolago javnosti najmanj 10 let.

Ustrezno so varovani osebni podatki posameznih članov organov vodenja in nadzora. V skladu z direktivo Komisija sprejme smernice za določitev standardizirane predstavitve vseh informacij, ki jih mora vsebovati poročilo o prejemkih.

Ker je po delničarski direktivi II poročilo o prejemkih obvezno le za javne delniške družbe, ta člen omogoča tudi nejavnim družbam, da avtonomno s statutom oziroma sklepom skupščine določijo uporabo tega člena o poročilu glede politike prejemkov.

K 26. členu

Že v obrazložitvi 235.d člena ZGD-1 je bilo pojasnjeno, da je sprememba tretjega odstavka 297. člena ZGD-1 namenjena ureditvi položaja, ko je v centralnem registru nematerializiranih delnic kot imetnik delnic – imenskih ali prinosniških (!) – vpisana oseba, ki ima status posrednika, vendar pa tej osebi delnice, glede katerih je vpisana, ne

pripadajo, čeprav se zaradi vpisa v registru v skladu z ZNZP-1 šteje za njihovega zakonitega imetnika. Te delnice pripadajo drugemu, dejanskemu delničarju, vendar pa ta v centralni register ni vpisan kot njihov imetnik. Če bi se v teh okoliščinah uporabljalo zgolj pravilo iz veljavnega tretjega odstavka 297. člena ZGD-1, po katerem se skupščine lahko udeležijo in na njej uresničujejo glasovalno pravico le tiste osebe, ki so kot imetniki delnic vpisani v centralnem registru, bi to dejanskemu, a nevpisanemu delničarju neposredno onemogočalo udeležbo na skupščini in uresničevanje glasovalne pravice, ker vanj ni vpisan. Zato je dejanski, a v centralni register nevpisani delničar tedaj, ko je vsebina njegovega interesa, da se skupščine družbe sam udeleži in na njej uresničuje glasovalno pravico, upravičen najprej od (vpisanega) končnega posrednika terjati izdajo potrdila in mu ga je ta posrednik nemudoma dolžan izdati (tretji odstavek 235.e člena ZGD-1), to potrdilo pa dejanskemu (vendar nevpisanemu) delničarju po določbah predlaganega drugega stavka tretjega odstavka 297. člena ZGD-1 nato služi kot legitimacija na skupščini družbe, s katero dokazuje svojo upravičenost do udeležbe in za uresničevanje drugih korporacijskih upravičenj na skupščini. Pogoj za to je, da mu je (vpisani) končni posrednik izdal potrdilo, iz katerega izhaja dejansko imetništvo na presečni dan. V primeru pa, ko dejanski delničar ne bi uveljavil možnosti zahtevati izdaje potrdila s strani (vpisanega) končnega posrednika oziroma ne bi uveljavljal možnosti udeležiti se skupščine in na njej uresničevati korporacijske pravice, to ne bi imelo za posledico, da se je upravičen udeležiti skupščine (oziroma na njej uresničevati korporacijske pravice) vpisani končni posrednik. Za to namreč nujno potrebuje izrecno pooblastilo dejanskega delničarja na način in pod pogoji iz 309. člena ZGD-1.

Zaradi tega je predlagana sprememba presečnega dne iz štiri na štirinajst dni, da lahko posrednik, še posebno če jih je več v verigi posrednikov, in delničar pravočasno uredijo vsa opravila. V drugih državah so bili ti roki že doslej daljši, npr. v Nemčiji in na Hrvaškem 21 dni, v Avstriji pa 10 dni. Ta rok mora biti usklajen s štirinajst dnevnim rokom za objavo dodatne točke dnevnega reda iz 298 člena ZGD-1 zaradi določbe četrtega odstavka 6. člena Direktive 2007/36/ES.

Tretja predlagana sprememba tega člena pa dopolnjuje veljavno ureditev v četrtem odstavku 297. člena ZGD-1, po kateri lahko delniške družbe na podlagi ustrezne statutarne ureditve delničarjem omogočijo udeležbo na skupščini tudi brez njihove fizične navzočnosti na zasedanju, kakor tudi uresničevanje glasovalne pravice s pomočjo elektronskih komunikacijskih sredstev. Kolikor je s statutom dovoljeno uresničevanje glasovalne pravice z elektronskimi sredstvi, veljavna ureditev ne vsebuje zahteve po povratnem ravnanju družbe, ki bi sledilo elektronski oddaji glasu delničarja. Predlog zakona to dopolnjuje z rešitvijo, da mora v slednjem primeru družba osebi, ki je glasovala na navedeni način, prejem glasu ustrezno elektronsko potrditi in jo s tem informirati, da je bil glas delničarja pravilno oddan.

K 27. členu

V času med formalnim sklicem skupščine in dnem zasedanja mora poslovodstvo družbe delničarjem in članom nadzornega sveta zagotavljati dodatne informacije, in sicer ne glede na to, da je velik del potrebnih informacij dostopen že v objavljenem sklicu skupščine. Zagotavljanje dodatnih informacij pred zasedanjem skupščine temelji na okoliščini, da lahko zaradi uresničitve pravice manjšine delničarjev zahtevati uvrstitev dodatne točke na dnevni red že sklicane skupščine ter možnosti stavljenja nasprotnih predlogov po objavi sklica skupščine pride do spremembe strukture oziroma vsebine dnevnega reda. Zato 299. člen ZGD-1 določa dolžnost poslovodstva, da o takih spremembah delničarje obvesti. Poslovodstvo mora samoiniciativno najpozneje 14. dan pred zasedanjem skupščine finančnim organizacijam in združenjem delničarjev, ki so na zadnji skupščini za delničarje uresničevali glasovalne pravice, sporočiti sklic skupščine ter morebitne prejete nasprotne predloge ter volilne predloge, vključno z morebitnimi utemeljitvami ter vse druge informacije s tem v zvezi. Enako velja tudi, če se je zaradi prejetih zahtev za uvrstitev dodatnih točk na dnevni red skupščine ta spremenil. Drugim finančnim organizacijam ter združenjem delničarjev – torej tistim, ki na zadnji skupščini niso uresničevali glasovalnih pravic – mora te informacije sporočiti le, če ti to zahtevajo najpozneje 16. dan pred zasedanjem skupščine (prvi odstavek 299. člena ZGD-1). Pravico zahtevati te informacije ima tudi vsak član nadzornega sveta (drugi odstavek 299. člena ZGD-1).

Razlog za tako ureditev je, da interese delničarjev na skupščinah praviloma zastopajo finančne institucije in združenja delničarjev. Zato je primerno, da slednji z novimi

okoliščinami pred zasedanjem skupščine seznanijo delničarje, katerih interese naj bi zastopali, z namenom, da jim ti po potrebi dajo nova navodila za zastopanje na skupščini.

Če so podatki, ki naj bi bili posredovani finančnim institucijam in združenjem delničarjev, že objavljeni na spletni strani družbe, jih uprava ni zavezana še posebej (dodatno) sporočati finančnim institucijam in združenjem delničarjev. V takem primeru svojo obveznost iz tega naslova izpolni tako, da v sporočilu navede spletno stran, na kateri so ti podatki dostopni (četrty odstavek 299. člena ZGD-1).

Predlagana sprememba 299. člena ZGD-1 spreminja to ureditev le v tem, da pojem »*finančne organizacije*« nadomešča ustrezno širši pojem »*posrednika*«, ki je opredeljen v 220.a členu ZGD-1. Prav tako mora posloводство delničarje izrecno opozoriti na upravičenje, da glasovalne pravice ne uresničujejo le neposredno in samostojno, temveč lahko za to pooblastijo pooblaščenca za uresničevanje glasovalne pravice, na način in pod pogoji iz šestega oziroma sedmega odstavka 308. člena ZGD-1.

K 28. členu

Predlagani novi sedmi odstavek 304. člena ZGD-1 uveljavlja pravilo, ki delničarja upravičuje preverjati, ali je družba ustrezno prejela njegov oddani glas pri glasovanju o posameznem predlogu sklepa in kako ga je upoštevala pri izračunu izida glasovanja. Predpostavka je, da tako preverbo zahteva v mesecu dni, šteto od dneva zasedanja skupščine. O tem mora družba delničarju na njegovo zahtevo nemudoma izdati ustrezno potrdilo, razen če je delničarju informacija že na voljo. Slednje je v skladu z drugim pododstavkom drugega odstavka 3.c člena Direktive (EU) 2017/828, ki zahteva, da se v nacionalnem pravnem redu zagotovi, da lahko delničar ali tretja oseba, ki jo imenuje delničar, po skupščini vsaj na zahtevo prejme potrditev, da je družba njegove oziroma njene glasove veljavno zabeležila in štela, razen če jima je ta informacija že na voljo.

K 29. členu

Delničar lahko glasovalno pravico izvršuje osebno ali po pooblaščenca. Pri izvrševanju glasovalne pravice po pooblaščenca je treba razlikovati dva položaja, ki se razlikujeta glede na to, ali gre za organizirano zbiranje pooblastil ali ne.

Za organizirano zbiranje pooblastil veljajo prilagojena pravila, ki so zajeta v določbah 310. člena ZGD-1. Za organizirano zbiranje pooblastil šteje vsako zbiranje pooblastil, ki je namenjeno več kot 50 delničarjem, ki so imetniki delnic z glasovalno pravico (drugi odstavek 310. člena ZGD-1). Kot institucionalni pooblaščenca, ki izvršujejo glasovalno pravico na podlagi organizirano zbranih pooblastil, štejejo finančne organizacije, združenja delničarjev ali druge osebe, ki nameravajo na skupščini uresničevati glasovalno pravico na podlagi organizirano zbranih pooblastil. Institucionalni pooblaščenca morajo biti pisno pooblaščenca, pooblastilo pa velja le za eno skupščino (prvi odstavek in prvi stavek tretjega odstavka 310. člena ZGD-1). Vsebina pooblastila je standardizirana, saj mora pooblastilo vsebovati predloge sklepov, predlog pooblaščenca osebe za glasovanje k posameznim predlogom sklepov, poziv delničarju, naj ji da navodila za uresničevanje glasovalne pravice z opozorilom, da bo, če delničar ne bo dal drugačnega navodila, institucionalni pooblaščenec uresničeval glasovalno pravico po svojih predlogih, ki morajo biti v pooblastilu obrazloženi, ter opozorilo, da lahko delničar pooblastilo kadarkoli prekliče (tretji odstavek 310. člena ZGD-1). Pooblastila, ki so zbrana v nasprotju z določbo prvega odstavka 310. člena ZGD-1, in pooblastila, katerih vsebina je v nasprotju z določbami tretjega odstavka 310. člena ZGD-1, so nična (peti odstavek 310. člena ZGD-1).

Od institucionalnih pooblaščencaev po določbah 310. člena ZGD-1 se razlikujejo pooblaščenca, katerih upravičenje za zastopanje pri izvrševanju glasovalne pravice temelji na (navadnem) civilnopravnem pooblastilnem razmerju med delničarjem in pooblaščencaem. Vsak delničar, ki se lahko udeležuje skupščine, je upravičen pooblastiti poslovno sposobno fizično ali pravno osebo, da se v njegovem imenu udeleži skupščine in uresničuje njegovo glasovalno pravico. Tudi za tako pooblastilo je potrebna pisna oblika in se pred zasedanjem skupščine predloži družbi, ki ga nato tudi hrani (prvi do tretji stavek šestega odstavka 308. člena ZGD-1). Pooblaščenec ima na skupščini enake pravice kot delničar – pooblastitelj. Veljavnost pooblastila je časovno neomejena, pooblastitelj pa ga lahko kadarkoli prekliče.

Od tega pa je treba razlikovati še položaj, ko bi naj bilo izvrševanje glasovalne pravice zaupano finančnim institucijam v skladu z določbami 309. člena ZGD-1. Določba 309. člena ZGD-1 v doslej veljavnem besedilu pokriva predvsem položaj izvrševanja glasovalne pravice s strani finančnih institucij, in sicer le iz prinosniških delnic. Za vse te subjekte, ki jih veljavno zakonsko besedilo imenuje kot »*finančne organizacije*«, se predlaga novo poimenovanje »*posredniki*«, v smislu opredelitve pojma iz 220.a člena ZGD-1.

Nadalje pa je za namene uporabe 309. člena ZGD-1 zelo relevantno, da se ta člen nanaša na položaje, ko naj bi glasovalno pravico na skupščini uresničeval posrednik, ki je sicer vpisan v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, vendar pa mu delnice ne pripadajo. Pripadajo namreč drugemu, dejanskemu delničarju, ki pa v centralnem registru ni vpisan kot imetnik delnic (glej tudi obrazložitev k 235.e in 297. členu ZGD-1). Povsem jasno je, da lahko glasovalno pravico uresničuje(nevpisani) dejanski delničar osebno, vendar za to potrebuje potrdilo, ki mu ga

mora izdati (vpisani) končni posrednik (tretji odstavek 235.e člena ZGD-1), da bi se z njim lahko legitimiral na skupščini (drugi stavek tretjega stavka 297. člena ZGD-1).

309. člen ZGD-1 pa ureja položaje, ki nastanejo, ko je v centralni register kot imetnik delnic, ne glede na njihovo vrsto (torej tudi pri imenskih in ne le prinosniških delnicah, kot doslej), vpisan posrednik, ki mu delnice ne pripadajo. To sledi iz uporabljene besedne zveze »za delnice, ki mu ne pripadajo...«. Čeprav je vpisan posrednik, delnice pripadajo drugemu, dejanskemu, a nevpisanemu delničarju. Določbe 309. člena ZGD-1 imajo za namen omogočiti izvrševanje glasovalne pravice vpisanemu posredniku in so torej uporabne le tedaj, ko (nevpisani) dejanski delničar ne želi samostojno izvrševati glasovalne pravice, temveč želi, da namesto njega glasovalno pravico uresničuje vpisani posrednik. *Ratio legis* določb tega člena je zagotoviti, da lahko vpisani posrednik glasovalno pravico (iz delnic, za katere je sicer vpisan, a mu ne pripadajo) uresničuje, ampak izključno le, če ga (nevpisani) dejanski delničar za to pisno pooblasti. V ostalem (določbe drugega do petega odstavka 309. člena ZGD-1) dosedanja ureditev ni spremenjena.

Pisno pooblastilo kot podlaga za uresničevanje glasovalne pravice je pogoj ne le, ko gre za posrednike (investicijska podjetja ali kreditne institucije), temveč tudi ko gre za imetnike fiduciarnih računov glede delnic, ki so vključene na teh računih, pa imetnikom teh računov ne pripadajo, za svetovalce za glasovanje in druge osebe, ki uresničujejo glasovalno pravico v imenu in za račun delničarjev na podlagi pooblastil kot svojo dejavnost (šesti odstavek 309. člena ZGD-1). Povedano drugače, ne le osebe, ki imajo status posrednikov, temveč tudi druge navedene osebe, katerih profesionalna dejavnost (in ki jo opravljajo proti plačilu) je pomoč in asistenca delničarjem pri uresničevanju korporacijskih pravic, so upravičene do izvrševanja glasovalne pravice na skupščini le, če jih delničar za to pisno pooblasti, torej izključno na podlagi pisnega pooblastila.

K 30. členu

Obrazložitev k 317.a členu (področje uporabe in opredelitev pojmov)

S prvim odstavkom novega 317.a člena ZGD-1 se v nacionalni pravni red prenašajo določbe šestega odstavka dopolnjenega 1. člena Direktive 2007/36/ES o vsebini in področju uporabe, ki je bil dopolnjen s točko (d) prvega odstavka prvega člena Direktive (EU) 2017/828. Predlog sledi vrstnemu redu urejanja v Direktivi (EU) 2017/828. V prvem odstavku se v primerjavi z Direktivo (EU) 2017/828 namesto pojma »regulirani trg« uporablja pojem »organizirani trg«. Navedeni pojem uporablja slovenska področna zakonodaja, npr. 32. člen ZTFI-1, s katerim je bila v slovenski pravni red prenešena 21. točka prvega odstavka 4. člena Direktive 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov ter spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU (UL L št. 173 z dne 12. 6. 2014, št. 349), na katero se sklicuje Direktiva (EU) 2017/828.

Določbe novega 317.a do 317.d člena ZGD-1 se uporabljajo za institucionalne vlagatelje, upravljavce premoženja in svetovalce za glasovanje v skladu s z novim drugim odstavkom 1. člena Direktive 2007/36/EU, ki ureja vprašanje pristojnosti držav članic pri določanju pravil za institucionalne vlagatelje, upravljavce premoženja in svetovalce za glasovanje. V primeru investicijskih vlagateljev in upravljavcev premoženja je pristojna matična država članica, kot je opredeljena v področni zakonodaji. Za družbe za upravljanje to pomeni, da ni pomemben le njihov registrirani sedež, temveč se lahko nacionalna zakonodaja uporabi tudi v primeru sedeža v tujini, kadar upravljajo sklad s sedežem v Republiki Sloveniji. Za svetovalce za glasovanje je določeno, da se uporabi pravo države članice, v kateri ima svetovalec (registrirani) sedež. Če v državi članici nima registriranega sedeža, se uporabi pravo države članice, v kateri ima svetovalec glavni sedež, če pa tudi tega nima, se uporabi pravo države članice, v kateri ima svetovalec za glasovanje poslovno enoto (*»establishment«*).

V drugem odstavku 317.a člena ZGD-1 so opredeljeni pojmi »investicijski vlagatelj«, »upravitelj premoženja« in »svetovalec za glasovanje«, kot je določeno v spremenjenem in dopolnjenem 2. členu Direktive 2007/36/ES. Pri posameznih pojmi se ZGD-1 sklicuje na določbe Direktive 2007/36/ES, s čimer se zasleduje skladnost opredelitve in maksimalna harmonizacija pojmov ne glede na prihodnje spremembe področne zakonodaje. Pri opredelitvi pojma »investicijski vlagatelj« se npr. Direktiva 2007/36/ES sklicuje na Direktivo (EU) 2016/2341 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o dejavnostih in nadzoru institucija za poklicno pokojninsko zavarovanje (UL L št. 354 z dne 23. 12. 2016, str. 37), ki bi morala biti v nacionalno zakonodajo prenesena do 13. 1. 2019.

V drugi točki drugega odstavka 317.a člena ZGD-1 so kot upravljalci premoženja naštetih investicijska podjetja, upravitelji alternativnih investicijskih skladov in družbe za upravljanje. Predlagana določba se sklicuje na podrobnejšo ureditev v točki (f) 2. člena Direktive 2007/36/ES.

V tretji točki drugega odstavka 317.a člena ZGD-1, v kateri so opredeljeni svetovalci za glasovanje, je za razliko od ureditve v Direktivi (EU) 2017/828 namesto besedne zveze »pravna oseba« uporabljen pojem »podjetje«, ki lahko pomeni tudi fizično osebo, ki se ukvarja z dejavnostjo svetovalcev za glasovanje, čeprav slednje v praksi verjetno ne bo imelo pomembnejših učinkov.

Obrazložitev k 317.b členu (politika sodelovanja, poročilo o izvajanju politike sodelovanja in glasovanju)

S predlaganim novim 317.b členom ZGD-1 se v slovenski pravni red prenaša novi 3.g člen Direktive 2007/36/ES, ki določa vsebino politike sodelovanja in poročila o njenem izvajanju. V primeru politike sodelovanja ne gre za sodelovanje vlagateljev oziroma končnih upravičencev investicijskih vlagateljev in upravljalcev premoženja z družbami, v katere ti vlagajo, temveč za aktivnost institucionalnih vlagateljev in upravljalcev premoženja kot delničarjev teh družb. Institucionalni vlagatelji in upravljalci premoženja so dolžni pravice delničarjev uresničevati v interesu vlagateljev oziroma končnih upravičencev. Zato morajo v skladu s predlagano ureditvijo na svoji spletni strani brezplačno objaviti politiko sodelovanja. Na istem mestu morajo letno poročati tudi o njenem izvajanju, zlasti o glasovanju na skupščinah družb, v katere vlagajo in uporabi storitev svetovalcev za glasovanje. Na podlagi teh objav lahko vlagatelji oziroma končni upravičenci investicijskih vlagateljev in upravljalcev premoženja nadzirajo, ali ravnanja le-teh ustrezajo njihovim interesom in se glede na te podatke odločajo o svojih naložbah. V zvezi z obravnavanimi zahtevami je zagotovo najpomembnejša določba prvega odstavka 317.b člena ZGD-1, s katero se implementira prvi odstavek 3.g člena Direktive (EU) 2017/828, ki investicijskim vlagateljem in upravljavcem premoženja dopušča odstopanje od navedenih obveznosti, če pojasnijo, zakaj ne izpolnjujejo posamezne zahteve Direktive (EU) 2017/828 oziroma v nacionalno zakonodajo prenesene zahteve ali več zahtev (načelo »*comply or explain*«).

Drugi odstavek 317.b člena ZGD-1 določa vsebino politike sodelovanja, ki je opredeljena v točki (a) prvega odstavka 3.g člena Direktive (EU) 2017/828. V skladu s 4. točko drugega odstavka 317.b. člena ZGD-1 je vsebina politike sodelovanja med drugim opis sodelovanja investicijskih vlagateljev in upravljalcev premoženja z organi družb, v katere vlagajo, in nosilci drugih interesov v družbi. Med nosilci drugih interesov v družbi se prištevajo predvsem interesi delavcev, družbinih strank in dobaviteljev (»*stakeholders*«). Vsebine drugih točk zaradi razumljivosti ni treba posebej pojasnjevati. Investicijskim vlagateljem in upravljavcem premoženja ni treba razkriti podatka o oddanih glasovih na skupščinah družb, v katere vlagajo, če glasovanje ni bilo pomembno glede na predmet glasovanja ali premajhne udeležbe v kapitalu družbe (četrti odstavek 317.b člena ZGD-1). V petem odstavku 317.b člena ZGD-1 je določena obveznost investicijskih vlagateljev in upravljalcev premoženja, da zagotovijo brezplačen dostop do informacij, katerih objava se zahteva v skladu s tem členom. Predlagana je dolžnost objave informacij tri leta in letno posodabljanje. Direktiva (EU) 2017/828 ne določa (triletnega) roka ampak le minimalne standarde, zato se z določitvijo obdobja objave ne krši prava EU.

Glede na drugi pododstavek drugega odstavka 3.g člena Direktive (EU) 2017/828 mora investicijski vlagatelj na svoji spletni strani navesti sklic na spletno mesto, kjer upravljavec premoženja objavlja podatke o glasovanju, če upravljavec premoženja izvaja politiko sodelovanja, vključno z glasovanjem, v imenu institucionalnega vlagatelja. V petem odstavku 317.b člena ZGD-1 se v skladu z navedenim za objave investicijskih vlagateljev predlaga sklic na objavljene informacije upravljalcev premoženja iz prvega do četrtega odstavka 317.b člena ZGD-1.

V predlogu implementacije ni uresničeno opsijsko upravičenje, določeno v prvem pododstavku drugega odstavka 3.g člena Direktive (EU) 2017/828, skladno s katerim bi se smelo predpisati, da morajo biti obravnavane informacije objavljene prek drugih sredstev obveščanja, ki so zlahka dostopna na spletu.

Obrazložitev k 317.c členu (obveznost razkritja institucionalnih vlagateljev in upravljalcev premoženja)

S prvim odstavkom predlaganega novega 317.c člena ZGD-1 se v nacionalno zakonodajo prenaša prvi odstavek 3.h člena Direktive (EU) 2017/828. Gre za implementacijo zahteve za razkritje informacij, kakšna je skladnost naložbene strategije institucionalnih vlagateljev z značilnostmi in trajanjem njihovih obveznosti in kako institucionalni vlagatelji skrbijo za srednje- do dolgoročno donosnost njihovih sredstev. To lahko pomembno vpliva na premoženje njihovih

vlagateljev oziroma končnih upravičencev, ki se lahko tudi na podlagi objavljenih informacij odločajo o tem, ali in katerim institucionalnim vlagateljem bodo zaupali svoja sredstva.

V drugem odstavku 317.c člena ZGD-1 je predlagana implementacija drugega odstavka 3.h člena Direktive 2017/828, ki podrobneje določa razkritje informacij glede dogovora med institucionalnim vlagateljem in upravljavcem premoženja, ki deluje za institucionalnega vlagatelja. Evropski zakonodajalec je ocenil, da bo pri tem razkritju institucionalnega vlagatelja posebej pomembna objava informacije o usklajenosti naložbene strategije in naložbenih odločitev upravljavca premoženja z značilnostmi in trajanjem obveznosti institucionalnega vlagatelja. Treba je razkriti, kako se upravljavca premoženja spodbuja k upoštevanju srednje- do dolgoročne finančne in nefinančne uspešnosti družb, v katere se vlaga, ter sodelovanju s temi družbami. Med drugim je treba razkriti tudi, kako institucionalni vlagatelj spremlja izvrševanje pravic delničarjev v družbah, v katere se vlaga, obrat in stroške obrata portfelja upravljavcev premoženja ipd. Obveznosti iz tega člena prav tako temeljijo na načelu »*comply or explain*«, določenem v zadnjem stavku drugega odstavka 3.h člena Direktive (EU) 2017/828 in posledično v zadnjem stavku drugega odstavka 317.c člena ZGD-1.

V tretjem odstavku 317.c člena ZGD-1 se smiselno enako kot v petem odstavku 317.b člena ZGD-1 glede obveznosti objave institucionalnih vlagateljev o dogovoru z upravljavcem premoženja določi triletni rok dostopnosti objave z letnim posodabljanjem informacij. Objave z informacijami iz prvega ali drugega odstavka 317.c člena ZGD-1 so brezplačne dostopne bodisi prek spletne strani institucionalnega vlagatelja bodisi prek spletne strani AJPES. S takšnim predlogom se uresničuje opcijsko upravičenje držav članic iz tretjega odstavka 3.h člena Direktive (EU) 2017/828. Smiselno enako, kot se predlaga v drugem stavku petega odstavka 317.b člena ZGD-1, se tudi glede razkritja informacij o dogovoru med institucionalnim vlagateljem in upravljavcem premoženja dopušča objavo s sklicevanjem na spletno stran upravljavca premoženja, če so na tej spletni strani brezplačno dostopne zahtevane informacije. S to alternativo se prav tako uresničuje opcijsko upravičenje držav članic iz tretjega odstavka 3.h člena Direktive (EU) 2017/828.

S četrtem odstavkom 317.c člena ZGD-1 se v nacionalno zakonodajo vnaša zahteve iz 3.i člena Direktive 2017/828, ki vsebuje zahteve glede preglednosti upravljavcev premoženja. Gre za urejanje obveznosti upravljavcev premoženja, da institucionalnim vlagateljem, katerih sredstva upravljajo, zagotovijo zadostno informiranost bodisi prek posredovanja informacij bodisi prek javne objave teh informacij. Zahtevane vsebine poročila, ki je podrobneje opredeljena v predlagani zakonski določbi, ni treba posebej pojasnjevati.

Drugi odstavek 3.i člena Direktive 2017/828 daje opcijsko upravičenje, skladno s katerim upravljavcu premoženja ni treba pošiljati informacij institucionalnemu vlagatelju, če so podatki, katerih razkritje se ureja s to določbo, že javno dostopni. Takšna rešitev, ki kot alternativo posredovanju informacij institucionalnemu vlagatelju dopušča njihovo objavo na spletni strani upravljavca premoženja, se predlaga tudi v četrtem odstavku 317.c člena ZGD-1.

Obrazložitev k 317.d členu (obveznost razkritja svetovalcev za glasovanje)

S predlaganim novim 317.d členom ZGD-1 se v nacionalno zakonodajo prenaša zahteve 3.j člena Direktive 2017/828, ki stremi k doseganju večje preglednosti svetovalcev za glasovanje in ureja obveznost razkritja določenih informacij. Svetovalci za glasovanje izvajajo storitve raziskav, svetovanja in priprave priporočil o glasovanju na skupščinah družb, ki kotirajo na borzi, in lahko pomembno vplivajo na glasovanje vlagateljev.

S prvim odstavkom 317.d člena ZGD-1 se implementira prvi odstavek 3.j člena Direktive (EU) 2017/828, ki ureja obveznost svetovalcev za glasovanje, da poročajo o ravnanju po zahtevah oziroma priporočilih kodeksa ravnanja, ki so ga sklenili uporabljati, odstopanjih od teh priporočil ter morebitnih drugih ukrepov, s katerimi dosegajo željene cilje kodeksa ravnanja. V obravnavani določbi se sledi načelu »*comply or explain*«, saj mora po zahtevi Direktive (EU) 2017/828 svetovalec za glasovanje, ki ne ravna v skladu z nobenim kodeksom ravnanja, takšno odločitev jasno obrazložiti. Za implementacijo zahteve iz zadnjega stavka prvega odstavka 3.j člena Direktive 2017/828, ki določa brezplačno javno dostopnost in obveznost vsakoletnega posodabljanja zahtevanih informacij, je predviden tretji odstavek 317.d člena ZGD-1. Ta določba ureja tudi brezplačno javno dostopnost navedenih informacij na spletni strani svetovalca za glasovanje v obdobju vsaj treh let. Z uveljavitvijo tega določila se v nacionalno zakonodajo implementira tudi predzadnji stavek drugega odstavka 3.j člena Direktive 2017/828.

V drugem odstavku 317.d člena ZGD-1 je z namenom obveščanja strank o točnosti in zanesljivosti dejavnosti svetovalcev za glasovanje podrobneje razčlenjena vsebina informacij v zvezi s pripravo raziskav, svetovanja in priporočil o glasovanju, ki morajo biti objavljene na spletnih straneh svetovalcev za glasovanje vsaj tri leta in se letno posodabljati. Besedilo predlagane določbe temelji na drugem odstavku 3.j člena Direktive 2017/828. S postopki za

zagotavljanje kakovosti v 2. točki drugega odstavka 317.d člena ZGD-1 so mišljeni postopki za zagotavljanje kakovosti raziskav, svetovanja in priporočil glede glasovanja, kot je določeno v točki (c) drugega odstavka 3.j člena Direktive 2017/828. Kot nosilci interesov v družbi, omenjeni v 5. točki drugega odstavka 317.d člena ZGD-1, so kot v 4. točki drugega odstavka 317.b člena ZGD-1 mišljeni organi družbe, njeni delavci, stranke in dobavitelji (»*stakeholders*«).

Namen četrtega odstavka 317.d člena ZGD-1 je implementacija tretjega odstavka 3.j člena Direktive 2017/828, ki določa obveznost razkritja nasprotij interesov, ki lahko vplivajo na pripravo raziskav, svetovanja ali priporočil glede glasovanja, in obveznost razkritja ukrepov, ki so jih svetovalci za glasovanje sprejeli za odpravo, zmanjšanje ali obvladovanje dejanskega ali morebitnega nasprotja interesov.

K 31. členu

Gre za izpeljavo 235.c.člena o posredovanju informacij za uresničevanje pravic delničarjev posrednikom v verigi in centralni depotni družbi.

K 32. členu

Gre za izpeljavo 235.c.člena o posredovanju informacij za uresničevanje pravic delničarjev posrednikom v verigi in centralni depotni družbi.

K 33. členu

Ker se sedmi odstavek 38.a člena črta in opredelitev družinskega člana predlog zakona določa v novem 270.a členu, je potreben popravek sklica.

K 34. členu

Nov 515.a člen ureja posle družbe in od nje odvisne družbe s poslovodji v družbi z omejeno odgovornostjo in vzpostavlja enak pravni režim, kot velja za člane uprave v delniški družbi po 270.a členu. To pomeni, da je soglasje pristojnega organa družbe potrebno ne le za posle s poslovodji, ampak tudi za posle z njihovimi družinskimi člani in za posle z družbami ali drugimi pravnimi osebami, ki jih poslovodja ali njegov družinski član obvladuje, oziroma v katerih je član organa vodenja ali nadzora ali zakoniti zastopnik. Tudi v tem primeru velja izjema za povezane družbe. Ureditev velja le za srednje in velike družbe. Majhne družbe so praviloma enoosebne družbe ali pa vsaj družbe z zelo malim številom družbenikov. Zato ni potrebe po tako strogem režimu, upošteva dodatno, da imajo posamezni družbeniki v družbi z omejeno odgovornostjo bistveno večje pravne možnosti spremljanja vodenja poslov kot delničarji v delniški družbi in so praviloma tudi aktivnejše vključeni v upravljanje. Če družba nima nadzornega sveta, ki je v družbi z omejeno odgovornostjo fakultativni organ, mora o soglasju odločati skupščina. Enaka ureditev kot za poslovodje velja tudi za prokuriste.

K 35. členu

Čeprav bi lahko iz uvodnih določb ZGD-1 razbrali, da se določbe splošnega dela zakona uporabljajo za vse pravnoorganizacijske oblike, se zaradi jasnosti ter pravne predvidljivosti dodaja določba, ki napotuje na smiselno uporabo določb splošnega dela tudi za Gospodarska interesna združenja. V novem 563.a členu se tako določa smiselna uporaba določb ZGD-1 glede dejavnosti, firme, sedeža, podružnice, prokure in poslovne skrivnosti tudi za gospodarska interesna združenja.

K 36. členu

S spremembo tretjega odstavka 568. člena se poenostavlja sklenitev in objava sprememb pogodbe o ustanovitvi gospodarsko interesnega združenja. S predlagano spremembo se analogno sledi ureditvi, ki jo za spremembo družbene pogodbe v d.o.o. določa 515. člen oziroma za spremembo statuta v d.d. 332. člen ZGD-1. S spremembo se olajša postopek sprejema sprememb k pogodbi o ustanovitvi, saj veljavna ureditev zahteva da morajo biti spremembe pogodbe sklenjene v enaki obliki kot je določena za samo pogodbo. Ker navedena ureditev predstavlja veliko administrativno breme in je v nekaterih primerih izjemno težko izvedljiva, se predlaga dopolnitev v skladu s katero mora

poslovodstvo k prijavi sprememb pogodbe o ustanovitvi priložiti prečiščeno besedilo pogodbe. Slednjemu mora biti priloženo tudi notarjevo potrdilo, da se spremenjene določbe pogodbe ujemajo s sklepom o spremembi pogodbe. Sprememba pogodbe bo nato začela veljati z vpisom v register.

K 37. členu

S spremembami tretjega in četrtega odstavka 680. člena ZGD-1 se izraz »ES« nadomesti z izrazom »države članice«, medtem ko se ustrezno posodobijo sklici na evropske predpise.

Četrto direktivo Sveta z dne 25. julija 1978 o letnih računovodskih izkazih posameznih vrst družb, ki temelji na členu 54(3)(g) (78/660/EGS) (UL L št. 222 z dne 14. 8. 1978, str. 11) in Sedmo direktivo Sveta z dne 13. junija 1983 o konsolidiranih računovodskih izkazih, ki temelji na členu 54(3)(g) Pogodbe (83/349/EGS) (UL L št. 193 z dne 18. 7. 1983, str. 1) je nadomestila Direktiva 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o letnih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij, spremembi Direktive 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS (UL L št. 182 z dne 29. 6. 2013, str. 19), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2014/102/EU z dne 7. novembra 2014 o prilagoditvi Direktive 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 334 z dne 21. 11. 2014, str. 86), Osmo direktivo Sveta z dne 10. aprila 1984, ki temelji na členu 54(3)(g) Pogodbe o dovoljenjih za osebe pooblaščenice za izvajanje obvezne revizije računovodskih listin (84/253/EGS) (UL L št. 126 z dne 12. 5. 1984, str. 20) pa Direktiva 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2006 o obveznih revizijah za letne in konsolidirane računovodske izkaze, spremembi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS ter razveljavitvi Direktive Sveta 84/253/EGS (UL L št. 157 z dne 9. 6. 2006, str. 87), zadnjič spremenjena z Direktivo 2014/56/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o spremembi Direktive 2006/43/ES o obveznih revizijah za letne in konsolidirane računovodske izkaze (UL L št. 158 z dne 27. 5. 2014, str. 196).

K 38. členu

S predlogom zakona se zaradi lažjega in hitrejšega odkrivanja znakov prekrška širi pristojnost Tržnega inšpektorata za nadzor nad izvajanjem določbe glede sedeža (30. člen) ter ohranjanja osnovnega kapitala (495. člen).

K 39. členu

Med prekrške družbe v 685. členu ZGD-1 se s predlogom zakona na novo določa prekršek za določitev sedeža, ki je v nasprotju z novo določbo 30. člena. Ta namreč določa, da je za sedež mogoče določiti kraj z ulico in hišno številko, kjer družba opravlja dejavnost, ali kraj, kjer se v glavnem vodijo njeni posli, ali kraj, kjer deluje poslovodstvo družbe in je vpisan v register. Družba, ki za sedež (kjer opravlja dejavnost, ali kjer se v glavnem vodijo njeni posli, ali kjer deluje poslovodstvo družbe in je vpisan v register) ne bo določila kraja z ulico in hišno številko, bo kaznovana z globo (v razponu glede na velikost družbe). Zaradi dodatne obveznosti se s predlogom zakona določa prehodno obdobje, v katerem se družbam omogoči ustrezna prilagoditev.

Spremenita se tudi točki prvega podstavka 685. člena, ki opredeljujeta prekrška, povezana s prvo prijavo za vpis v register (47. člen) ter prijavo spremembe za vpis v register (48. člen). Po preučitvi obstoječe ureditve je bilo ugotovljeno, da se je en prekršek nanašal na prvi odstavek 48. člena, drugi pa na določbi 47. in 48. člena (torej je bil prekršek 48. člena določen dva-krat). Takšna rešitev se je izkazala za nedosledno in je prekrškovnemu organu povzročala dvom, po kateri točki naj subjekt kaznuje. Prav tako je prekrškovna praksa na MGRT pokazala, da je bilo subjektom nespoštovanje določb glede prijave za prvi vpis ter prijave sprememb za vpis v register, zaradi nedoslednega opisa prekrška v kazenskih določbah ZGD-1, težko očitati. Zaradi navedenega se s predlogom zakona spremeni opis prekrška po 47. členu, in sicer se za prekršek kaznuje družba, ki ima v registru vpisane napačne podatke ali podatkov ne prijavi za vpis v register v roku 15 dni. Prav tako pa se za prekršek kaznuje družba, ki v register nima vpisanih sprememb podatkov ali pri vpisu navede napačne podatke ali ne sprejme ustreznega akta, ki odraža zadnje dejansko stanje (48. člen).

K 40. členu

Z namenom ureditve kazenskih določb, ki jih določa 14.b člen Direktive 2007/36/ES, se s predlogom zakona dopolni 686. člen z novimi prekrški družbe. Ti se nanašajo na prekrške družbe v zvezi z njenimi obveznostmi po predlaganih 235.c do 235.f člena glede identifikacije delničarjev, posredovanja informacij in olajšanja uveljavljanja njihovih pravic (nova 17. do 19. točka). Ostali prekrški se nanašajo na objavo poslov s povezanimi strankami (nova 23. točka), politiko prejemkov in poročila o prejemkih (novi 25. in 26. točka).

K 41. členu

V prvem odstavku 688. člena se k obstoječim prekrškom podjetnika doda nov prekršek zaradi nespoštovanja določbe glede sedeža družbe, ki se smiselno uporablja tudi za podjetnika (glej tudi obrazložitev k 38. členu).

K 42. členu

V 689.a členu se enotno določijo prekrški za vse primere, ko se sklene pravni posel brez soglasja pristojnega organa.

K 43. členu

V 689.b členu se k drugim prekrškom posloводства doda prekršek, po katerem se bo kaznovalo posloводство družbe, če ne bo pripravilo poročila o prejemkih v skladu s prvim do četrtem odstavkom 294.b člena. Opustitev obveznosti članov organov vodenja in nadzora ter izvršnih direktorjev, da pripravijo poročilo o prejemkih, je nadalje sankcionirano pri posameznih naslednjih kazenskih določbah.

K 44. členu

S predlogom zakona se, enako kot pri drugih prekrških posloводства, med prekrške nadzornega sveta doda prekršek zaradi nepriprave poročila o prejemkih v skladu s prvim do četrtem odstavkom 294.b člena. Za prekršek bo kaznovan predsednik nadzornega sveta in/ali član nadzornega sveta (prvi in tretji odstavek 689.c člena).

K 45. členu

K obstoječim prekrškom upravnega odbora se s predlogom zakona (z novim četrtem odstavkom) dodajo tudi prekrški izvršnega direktorja, zato se spremeni tudi naslov člena, in sicer v »prekrški upravnega odbora in izvršnega direktorja. V prvem in tretjem odstavku se s predlogom zakona dodaja smiselno enaka dopolnitev kot v 689.b členu za posloводство in v 686.c členu za nadzorni svet. Zaradi nepriprave poročila o prejemkih v skladu s prvim do četrtem odstavkom 294.b člena bo kaznovan predsednik upravnega odbora in/ali član upravnega odbora. Če poročila o prejemkih v skladu z določbami 294.b člena ne bo pripravil izvršni direktor, bo kaznovan z globo od 1.000 do 5.000 eurov.

K 46. členu

Povsem nova je predlagana določba 689.č člena ZGD-1, ki ureja prekrške posrednikov. Sledi novi 689.d člena, ki ureja prekrške institucionalnih vlagateljev, upravljavcev premoženja in svetovalcev za glasovanje.

K 47. členu

S tem zakonom je treba zagotoviti ustrezno dolgo prehodno obdobje za prilagoditev obveznosti iz novega drugega odstavka 281.a člena ZGD-1.

K 48. členu

Člen določa začetek veljavnosti zakona.

[1] Naročniki morajo obvezno izključevati gospodarske subjekte v štirih primerih, določenih v prvem, drugem in četrtem odstavku 75. člena ZJN-3, in sicer v primeru pravnomočne obsodbe za najmanj eno od 43 naštetih kaznivih dejanj, v primeru neizpolnjenih zapadlih obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v višini 50 EUR ali več ali nepredloženih obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjih 5 let, v primeru uvrstitve v evidenco gospodarskih subjektov z negativnimi referencami in v primeru dveh kršitev v zvezi s plačilom za delo, delovnim časom, počitki, opravljanjem dela na podlagi pogodb civilnega prava kljub obstoju elementov delovnega razmerja ali v zvezi z zaposlovanjem na črno, za kateri mu je bila s pravnomočno odločitvijo ali več pravnomočnimi odločitvami izrečena globa za prekršek v zadnjih 3 letih.

[2] Upravljavec kazenske evidence RS zaznava porast števila prošelj za izpis potrdil iz kazenske evidence RS s strani oseb, ki niso državljani Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: tuji državljani) za potrebe 10.a in 225. člena ZGD-1. Ker navedena evidenca ne vsebuje podatka o sodbah, ki so jih izdala tuja sodišča, se za tujce poraja vprašanje smiselnosti predložitve potrdila zgolj iz kazenske evidence RS, saj bi bil za tuje državljane relevanten podatek o tem, ali je bil obsojen v državi iz katere izhaja.

Vir: **MGRT**

Hiša na ključ: Samo za bogate?

AVTOR **K. M.**

PROFIMEDIA

O hišah na ključ se pogosto pogovarjamo kot o nečem, kar si lahko privoščijo zgolj bogati. Je res tako?

Gradnja hiše poteka v fazah, po definiciji jih je pet, in zadnji, peti gradbeni fazi lahko rečemo tudi hiša na ključ. Graditelj se lahko odloči tudi za tako imenovano hišo na delni ključ ali pa za zunaj

dokončano hišo. Ena od možnosti pa je tudi, da za vse gradbene faze skrbi sam, kar ne pomeni, da je samograditelj, le z izvajalci se sam dogovarja za izvedbo vsake faze posebej.

Ne glede na to, za katero možnost se odloči, pa po **gradbeni zakonodaji** potrebuje projektanta, nadzornika in izvajalca, s katerimi podpiše pisne pogodbe o izvajanju nalog, ki jih za vsakega posebej predpisuje **gradbeni zakon**.

Hiša na ključ brez zgubljanja časa

Pogosto se graditelji sprašujejo, kaj je hiša na ključ, saj ta ni formalno definirana, zato je največkrat stvar dogovora med graditeljem in tistim, s katerim se je ta dogovoril za takšno gradnjo. V primeru montažnih hiš je to proizvajalec hiše, podobno velja, če se odločimo denimo za sistem opazne gradnje z betonsko sredico, če pa zidamo klasično, se lahko dogovorimo z glavnim izvajalcem ali s projektantom, ki je lahko arhitekt ali gradbeni inženir.

NOVOGRADNJE

Zidana ali montažna hiša? Za in proti

Gradnja hiše na ključ običajno pomeni, da nam bo tisti, ki je to gradnjo prevzel, ključne hiše predal, ko bo gradnjo pripeljal skozi vseh pet gradbenih faz. Hiša bo zaključena

zunaj, tudi fasado bo imela izdelano, ter znotraj. Napeljane bodo vse potrebne inštalacije, tudi fine, med katere spada montaža vtičnic in stikal, vgrajena bodo vsa notranja vrata, izvedena sliko-pleskarska dela, položene talne, stenske in stropne zaključne obloge, tudi keramika v kopalnici ter vgrajena sanitarna oprema. Manjkala bodo le notranja oprema in svetila.

Pri hiši na ključ je običajno tudi to, da izvajalec pred predajo ključa preveri delovanje vseh vgrajenih sistemov, pri prevzemu pa se popišejo vse morebitne napake ali pomanjkljivosti, ki morajo biti odpravljene v roku, zapisanem v pogodbi.

Načrtovanje notranje opreme, njena vgradnja in končna ambientalna ureditev hiše ne spada v izvedbo hiše na ključ, a to ne pomeni, da se o tem ne moremo dogovoriti. Običajno to prevzamejo arhitekti, ki se ukvarjajo z notranjim dizajnom.

Največja prednost gradnje na ključ je zagotovo ta, da se z vsemi izvajalci, ki se zvrstijo med gradnjo, dogovarja in jih usklajuje ter tudi nadzoruje izvajalec, s katerim smo podpisali pogodbo o gradnji na ključ. Graditelju to prihrani veliko časa, pogosto pa tudi stresa, saj mu ni treba iskati izvajalcev, se z njimi pogajati, jih čakati in preganjati. Prednost je tudi, da se v

pogodbi zapiše, v kolikšnem času naj bi bila hiša končana, izvajalec pa se mora tega roka držati. V naprej so tudi predvideni vsi stroški, zato se precej lažje načrtuje finančna konstrukcija gradnje.

PROFIMEDIA

Pomanjkljivosti gradnje hiše na ključ

Pomanjkljivosti gradnje hiše na ključ pa se lahko pokažejo pri zaključnih notranjih delih, torej pri talnih oblogah, keramiki, kopalniški opremi, notranjih vratih. Izvajalci, ki nudijo storitev hiše na ključ, so običajno povezani s podizvajalci, ki ponujajo in

vgrajujejo naštetu opremo. S tem izvajalec tudi jamči za kakovost izvedbe. Je pa izbor opreme lahko nekoliko omejen, ali pa nam morda ne odgovarja njen cenovni razred. Poleg tega je treba vso opremo največkrat izbrati že v fazi načrtovanja hiše, kar je za marsikoga težko, a le tako lahko izvajalec jamči končno ceno, ki je dogovorjena v pogodbi. Seveda se graditelj lahko pri izbiri tudi premisli ali pa izbere drugo opremo, ki jo najde sam, vgradili pa jo bodo podizvajalci. Zavedati se mora le, da to lahko spremeni končno ceno hiše ali pa zaradi iskanja opreme in njene dobave podaljša čas gradnje.

Hiša na delni ključ prinaša več izzivov

Prav zaradi nekolikšne omejenosti pri zaključnih delih v notranjosti, se marsikateri graditelj odloči za gradnjo hiše na delni ključ, ki ji lahko rečemo četrta podaljšana faza. To pomeni, da graditelj prevzame hišo, ki je zunaj popolnoma končana, notri pa so izvedene grobe inštalacije, kar pomeni razvod vseh načrtovanih inštalacij po hiši, vgrajena bosta ogrevanje in prezračevanje, če ste se odločili zanj, izdelani bodo tlaki, torej estrihi, ometi notranjih sten. V to fazo spadajo še vsa krovsko-kleparska ter morebitna kamnoseška dela.

Za končno notranjo ureditev pa graditelj poskrbi sam. Izbrati mora talne, stropne in stenske obloge, keramiko, fin elektro-material, notranja vrata. Na eni strani je to lahko velik užitek, saj opremlja svoj novi dom, bolj je svoboden pri izbiri, potek opremljanja lahko prilagodi svojim finančnim zmožnostim, to je lahko postopno, v daljšem časovnem obdobju.

Lahko pa je tudi stres, če težko najde kakovostne izvajalce, ki se ne držijo dogovorjenih rokov, se izgovarjajo in podobno. Zato zaključevanje hiše lahko zahteva precej več časa, kot je graditelj načrtoval, in običajno tudi živcev, kot pri hiši na ključ.

Zunaj zaključena hiša je tretja podaljšana gradbena faza

Marsikdo se odloči, da bo izvedbo hiše naročil do tretje podaljšane gradbene faze, kar pomeni, da bo ta zunaj končana. Vgrajena bodo okna in vhodna vrata, izdelana bo streha, vgrajena vsa toplotna izolacija na zunanjem ovoju, narejen bo zaključni fasadni sloj. Od tu naprej pa je graditelj prepuščen sam sebi. Dogovoriti se mora za izvedbo vodovodnih in elektro inštalacij, komunalnih priključkov, vgradnjo ogrevalnega in prezračevalnega sistema, izvedbo tlakov, notranjih ometov. To je faza, v kateri so pri gradnji še vedno prisotni projektant,

glavni izvajalec in nadzornik, kar pomeni, da mora biti graditelj usklajen z njimi.

Vsa dela, za katera izvajalce graditelj izbira sam, morajo biti izvedena v skladu s projektno dokumentacijo, o njihovi izvedbi pa morajo biti obveščeni projektant, glavni izvajalec in nadzornik, s katerimi je graditelj podpisal pogodbe še pred začetkom gradnje. Nadzornik bo pregledal bistvena izvedena dela, projektant bo po zaključku četrte podaljšane gradbene faze moral na podlagi izvedenih del pripraviti projektno dokumentacijo izvedbenih del, glavni izvajalec pa dokazilo o zanesljivosti objekta. Vsi trije na koncu podpišejo dokumentacijo, ki jo graditelj potrebuje za pridobitev uporabnega dovoljenja, ta je podlaga za hišno številko in vpis hiše v kataster stavb in zemljiško knjigo.

PRODAJA NEPREMIČNIN

Država uvedla nove zahteve za tiste, ki prodajajo nepremičnine. To je sledilo

V praksi to pomeni, da je graditelj najprej sklenil pogodbo o izvedbi del z enim izvajalcem, ki je v tem primeru gradnjo pripeljal do tretje podaljšane gradbene faze. To je glavni izvajalec, ki je zadolžen za pripravo dokazila o zanesljivosti objekta. V nadaljevanju pa je graditelj izbral še več

drugih izvajalcev, med drugim za izvedbo ogrevalnega sistema, izvedbo prezračevalnega sistema, elektro inštalacij. Z vsakim od njih mora skleniti pisno pogodbo, ob zaključku del pa morajo vsi izdelati dokazila o zanesljivosti objekta za opravljena dela. Skupaj morajo vsa dokazila prikazovati, da objekt glede na namen, zmogljivost, velikost, vplive izpolnjuje zahteve, predpisane v **gradbenem zakonu**.

O gradnji na ključ je vredno razmisliti

Prej ko se graditelj v poteku gradnje odloči, da bo izbiro izvajalcev in njihovo koordinacijo prevzel sam, več dela in bremena si naloži na svoja pleča. To od njega zahteva veliko več časa, angažiranosti, pogosto je prisoten tudi stres.

Zaradi bolj stroge zakonodaje, ki zahteva uporabno dovoljenje, je zdaj zaključna dokumentacija, ki se ji je prej marsikateri graditelj izognil, obvezna. To za sabo potegne še večjo odgovornost graditelja. Predvsem pri klasično grajenih hišah je bila pogosta praksa, da je graditelj veliko del opravil sam ali s pomočjo prijateljev, znancev, sorodnikov. Tudi zdaj to ni prepovedano, vprašanje pa je, kako mu bodo denimo sosed, ki je napeljal elektriko, izdal dokazilo o zanesljivosti. Prav tako mu bo to dokazilo težko izdal obrtnik, ki je dela izvedel brez računa,

kar je bila in je še pogosta praksa. Graditelj zdaj težko privarčuje pri izvedbi del, hkrati pa za izdelke, ki jih kupi sam, plača 22-odstotni DDV, če sodeluje z izvajalcem, ki bo izdal račun, pa le 9,5-odstotnega.

GRADNJA HIŠE

Samograditeljstvu je v resnici odklenkalo

Tudi glavni izvajalec in nadzornik, s katerima mora imeti graditelj sklenjeno pogodbo, ne glede na to, koliko dela bo opravil sam, razen če gre za samograditeljstvo, ne bosta z lahkoto podpisala zaključne dokumentacije, če za vsa izvedena dela ni dokazil o zanesljivosti. Oba namreč s podpisom jamčita, da je gradnja skladna s predpisi, in sta kazensko odgovorna, če ni tako.

Vprašanje je tudi, ali se je graditelj z vsakim izvajalcem uspel dogovoriti za najboljšo ceno, saj na trgu nastopa sam. V primerjavi s tem izvajalci in projektni biroji, ki ponujajo storitev izvedbe na ključ ali vsaj delni ključ, na trgu za posamezne izdelke in gradbene materiale zaradi stalnega sodelovanja z izbranimi izvajalci dosežejo nižje cene, hkrati pa poskrbijo za vso potrebno dokumentacijo ob zaključku del, za odpravo

morebitnih napak ter jamčijo za kakovost vgrajene opreme in izvedenih del.

Več o gradnji in obnovi lahko najdete [tukaj](#).

PREDSTAVITVENA INFORMACIJA

Kompetenčni centri za razvoj kadrov že devet let spodbujajo razvoj podjetij in pospešujejo konkurenčnost slovenskega gospodarstva

Podjetja znotraj sorodnih področij delovanja pogosto prepoznavajo potrebo po razvoju zelo specifičnih kompetenc, ki bi jih njihovi zaposleni potrebovali pri opravljanju svojega dela.

Objavljeno
03. junij 2019 10.25

Posodobljeno
03. junij 2019 10.26

V program KOC je bilo vključenih več kot 300 podjetij, ki so svojim zaposlenim omogočila 35.758 udeležb v različnih programih usposabljanj. Foto: KOC

Promo Delo

Tako je nastal program Kompetenčni centri za razvoj kadrov (KOC), s pomočjo katerega se slovenska podjetja povezujejo v partnerstva za strateški razvoj kadrov. To je pomemben vir sofinanciranja oz. spodbuda delodajalcem, da vidijo v razvoju zaposlenih strateško orodje za doseganje boljših poslovnih rezultatov.

Program KOC 2.0 je v letih 2017–2019 z dobrimi 4 milijoni evrov podprl 17 kompetenčnih centrov. Vključenih je bilo več kot 300 podjetij, ki so svojim zaposlenim omogočila 35.758 udeležb v različnih programih usposabljanj. Kmalu pa bo objavljen nov razpis, na katerem bodo spet na voljo sredstva za razvoj in usposabljanje zaposlenih.

Glavna naloga kompetenčnih centrov je usposabljanje zaposlenih v podjetjih, ki so vključena v posamezni kompetenčni center glede na področje dejavnosti. Tako omogočajo dodatno vlaganje v usposabljanje zaposlenih, spodbujajo razvojne spremembe v podjetjih ter krepijo mreženje in povezovanje podjetij. S tem neposredno prispevajo k dvigu konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in izboljšanju položaja zaposlenih na trgu dela.

Partnerstva, ki so nastala znotraj kompetenčnih centrov, so prepoznala potrebe po razvoju ključnih kompetenc zaposlenih na področjih prehranske industrije, **gradbeništva**, krožnega gospodarstva, turizma, orodjarstva, logistike, kemije, elektroindustrije, računalništva, tovarn prihodnosti, komunale itd. Nabor ključnih kompetenc pa je tudi dragoceno izhodišče pri določanju potreb in usmeritev razvoja sistema poklicnega in strokovnega izobraževanja.

Od leta 2010, odkar **Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije** program izvaja, do danes je bilo vzpostavljenih 36 uspešnih kompetenčnih centrov za razvoj kadrov. Zanje sta 13 milijonov evrov prispevala Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Podjetja vabimo, da se začnejo povezovati in usklajevati, da bodo pripravljena na objavo Javnega razpisa za sofinanciranje vzpostavitve in delovanja kompetenčnih centrov za razvoj kadrov v obdobju 2019–2022, ki bo objavljen kmalu.

Junija bosta organizirani tudi dve **informativni delavnici**, na katerih boste izvedeli več o razpisu. Vse informacije redno objavljamo na spletni strani www.srips-rs.si.

Javni štipendijski, razvojni,
invalidski in preživninski
sklad Republike Slovenije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Foto: KOC

Program Kompetenčni centri za razvoj kadrov sofinancirata Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Evropska unija iz **Evropskega socialnega sklada**.

SLOVENIJA - Vsi kazalci niso pozitivni

Gospodarstvo bistveno boljše kot v drugih državah z evrom

LJUBLJANA – V Sloveniji se je gospodarska aktivnost v začetku leta 2019 upočasnila, vseeno pa ostaja razmeroma visoka in precej višja kot v povprečju evrskega območja. Na letni ravni se je BDP v prvem četrtletju povečal za 3,2 odstotka. Pri tem se je rast domačega trošenja opazno upočasnila, se je pa po dveh četrtletjih nekoliko nižje rasti precej povečal izvoz. Domača potrošnja je bila v prvem četrtletju za 1,8 odstotka večja kot v enakem obdobju lani, kar je najmanj v zadnjih treh letih. To rast so bistveno zadrževale bruto investicije, ki so bile za 1,3 odstotka nižje kot v prvem četrtletju 2018, je včeraj v Ljubljani povedala Romana Korenič iz Statističnega urada RS.

Slovenska podjetja so v prvem četrtletju zmanjšala zaloge za 2,1 odstotka, kaj bi bil lahko vzrok za to, pa statistiki za zdaj le ugibajo. Ena od možnosti je zmanjšanje naročil, čeprav podatki iz poslovnih tendenc tega ne kažejo, je dejala Koreničeva. Tudi stopnje rasti blagovne menjave ne kažejo bistvenega zmanjšanja naročil. K 1,8-odstotni rasti domačega trošenja je tako prispevala le končna potrošnja, ta se je na letni ravni povečala za 2,9 odstotka. Potrošnja države se je predvsem na račun sprostitev napredovanj v začetku leta in povečanja plač javnih uslužbencev povečala za 3,6 odstotka, gospodinjstev pa za 2,6 odstotka. Statistiki sicer opažajo, da so gospodinjstva v opazovanem obdobju upočasnila

nakupe trajnih dobrin. »Še posebej se je umirila rast izdatkov za nakupe avtomobilov, kjer so bile stopnje rasti v preteklih dveh letih več kot desetodstotne,« je povedala Koreničeva. So se pa okrepili dnevni nakupi, torej hrane, pijače, goriva in nekaterih vrst storitev.

Rast zasebne potrošnje je ob nadaljevanju rasti zaposlenosti spodbudila tudi višja rast plač in socialnih transferjev. Zaposlenost še narašča, čeprav je tudi tu opaziti umirjanje stopnje rasti. V prvem četrtletju je bilo v Sloveniji zaposlenih 1.026.547 oseb oz. 25.798 več kot v prvem četrtletju 2018. Od tega se jih je polovica zaposlila v predelovalnih dejavnostih in **gradbeništvu**, živahnejše pa je bilo zaposlovanje v opazovanem obdobju tudi v prometu, trgovini ter strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih.

Po dveh četrtletjih nekoliko nižje rasti je bila stopnja rasti izvoza v letošnjem drugem četrtletju spet višja, in sicer kar 7,6-odstotna. Za nekoliko manj se je povečal uvoz (6,4 odstotka), kar je vodilo v visok zunanjetrgovinski presežek. Rast izvoza se je ponovno okrepila, čeprav so razmere v mednarodnem okolju ostale močno negotove. Z rastjo izvoza je sovpadala solidna rast industrijske proizvodnje, ki je najbolj vpeta v zunanjo trgovino. Četrletna rast DBP za 3,2 odstotka je najnižja po zadnjem četrtletju 2016, ko je bila triodstotna.